

Priloga 8: Podrobnejši opis operacije

"Domače in umetnostne obrti – dediščina in sodobnost"

Vključenost partnerjev

- V operacijo so na osnovi partnerske pogodbe o sodelovanju vključeni štirje slovenski LAS-i:
- **LAS med Snežnikom in Nanosom, Bazoviška cesta 14, 6250 Ilirska Bistrica**
- Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna
- Zavod Znanje, Kolodvorska cesta 3, 6230 Postojna
- RRA Zeleni kras, Prečna ulica 1, 6257 Pivka
- **LAS loškega pogorja, Poljanska cesta 2, 4220 Škofja Loka**
- Alpina, Strojarska ul. 2, 4226 Žiri
- Aleš Kacin, samozaposlen v kulturi, oblikovalec in arhitekt, Bedrih 27, 4226 Žiri
- Občina Žiri, Loška cesta 1, 4226 Žiri
- Razvojna agencija Sora, Poljanska cesta 2, 4220 Škofja Loka
- **LAS Vipavska dolina, Vipavska cesta 4, 5270 Ajdovščina**
- Občina Ajdovščina, Ulica 5. maja 6a, 5270 Ajdovščina
- **LAS s CILjem, Mestni trg 1, 52580 Idrija**
- Mestni muzej Idrija, Prelovčeva ulica 9, 5280 Idrija
- Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, Bazoviška 2, 5280 Idrija
- Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija d.o.o. Idrija, Mestni trg 1, 5280 Idrija

Ozadje operacije projekta sodelovanja (skupno)

Rdeča nit sodelovanja štirih lokalnih akcijskih skupin je revitalizacija izbranih domačih in umetnostnih obrti, ki so v preteklosti pomembno zaznamovale območje v operacijo vključenih LAS in so imele velik vpliv na gospodarski in širši družbeni razvoj. Te obrti so na območjih posameznih LAS različne:

- območje LAS društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom – brivsko-frizerski salon Ozbič s stoletno tradicijo v Postojni
- območje LAS loškega pogorja – čevljarstvo
- LAS Vipavska dolina – mlinarstvo in pekarstvo
- LAS s CILjem – z rudarstvom povezane obrti, predvsem izdelava rudarskih svetil ter glinarstvo in izdelava posebni glinenih posod - retort za potrebe žganja cinabaritne rude, dodatno kot protiutež značilnemu moškemu delu še ženski prispevek k družinskemu proračunu: prve čipke, ki so v začetku 18. stoletja prišle na območje Idrijskega in Cerkljanskega, njihova izdelava ter tihotapstvo

Vsem navedenim obrtem je skupna potreba po oživitvi, revitalizaciji, prenosu in nadgradnji znanj predvsem zaradi njihove dediščinske vrednosti ter poslovnih priložnosti za razvoj novih, inovativnih storitev in produktov.

Poudarjamo, da vsebina projekta izhaja iz dejanskih potreb partnerjev, sodelujočih v projektu. V zvezi se tem zaznavamo problematiko, da dediščina, ki jo skušamo ohraniti izginja pred našimi očmi, sredstev za njeno obnovo oz. revitalizacijo je na voljo le peščica, kakovostno medsektorsko sodelovanje in povezovanje pri ohranjanju dediščine ja zanemarljivo, dediščina je neprepoznana kot pomemben gospodarski dejavnik, dejavnik trajnostnega razvoja ter element stabilnosti in družbene povezanosti,

ki spodbuja vlaganja. Menimo tudi, da je narod brez dediščine narod brez prihodnosti, je lažje vodljiv in šibek, temu sledijo ekonomske, okoljske in socialne posledice.

Operacija temelji na skupnih ciljih: medsektorskem razvoju novih, inovativnih, na dediščini temelječih produktov, storitev, programov v sklopu podjetništva, turizma, trajnostnega in širšega družbenega razvoja, sodelovanju ponudnikov, skupnem nastopu proizvajalcev na trgu, izmenjavi znanj in izkušenj s področja ohranjanja in revitalizacije dediščine ter njene vključitve v sodobno življenje na območjih lokalnih akcijskih skupin.

Naš namen je:

- **da značilne obrti na območjih LAS, vključenih v operacijo, oživimo ter prezentiramo;**
- **prenašamo obstoječa znanja na zainteresirane izvajalce, ranljive skupine in mlajše generacije;**
- **jih z nadgradnjo in novimi vsebinami naredimo privlačne tako za njihove potencialne izvajalce kot tudi za uporabnike tradicionalnih storitev in izdelkov, ki bodo prilagojeni sodobnemu človeku;**
- **potencial kulturne dediščine razvijati v smeri njenega vključevanja v sodobno podjetništvo in hkrati oblikovati kakovostne turistične produkte dediščinskega turizma z namenom ustvarjanja novih delovnih mest;**
- **seznaniti ranljive skupine s priložnostmi, ki jim jih dediščina ponuja;**
- **spodbujati povezovanje in sodelovanje med ponudniki domačih in umetnostnih obrti;**
- **z obujanjem tradicije in prenosom znanj ter z razvijanjem na tradiciji temelječih izdelkov in storitev sooblikovati višjo kakovost življenja na podeželju, bogatili turistično ponudbo ter spodbujali trajnostni razvoj posameznega lokalnega okolja in podeželja v Sloveniji;**
- **prispevati k ohranjanju okolja in naravne dediščine, saj je obrtnik ali rokodelc nekoč posegal po surovinah, virih, ki so bili na voljo v lokalnem okolju. Viri so bili uporabljeni smotrno in preudarno. Ta vidik bomo izpostavili tudi v promocijskih in izobraževalnih aktivnostih projekta. Prav tako bodo naložbe v sklopu operacije vključevale OVE in URE ter bodo prispevale k zmanjševanju odpadkov. Skozi delavnice o prenosu znanj bomo dodatno ozaveščali prebivalstvo o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje.**

Vsi partnerji smo že tekom nastajanja projekta aktivno skupno sodelovali pri oblikovanju aktivnosti, tako skupnih kot tudi posameznih. Skupaj smo definirali in oblikovali osnovne aktivnosti projekta, ki vodijo v kakovostno revitalizacijo ter nadgradnjo dediščine. Ti sklopi, ki so enotni vsem partnerjem so: izmenjava izkušenj in znanj ter njihova implementacija na območju LAS, razvoj in trženje storitev ter znotraj tega vlaganje v opremo, ki bodisi ohranja ali predstavlja dediščino, raziskave značilnih obrti na območju posamezne LAS, na osnovi le-teh razvoj produktov in storitev, temelječih na tradiciji, njihovo trženje, programi ali poslovni načrti za ohranjanje obrti, prenos tradicionalnih znanj na zainteresirane izvajalce, mlade in ranljive skupine. Seveda smo znotraj projekta dopuščali, da vsak partner zastavi aktivnosti na način, da optimalno prispevajo k doseganju zadanih kakovostnih rezultatov na njegovem območju.

Operacija bo vključevala različne ciljne skupine, tudi ranljive, in jih seznanjala s priložnostmi, ki jim jih ponuja dediščina. Pomeni tudi bistven prispevek k ohranjanju pozitivne identitete vseh LAS območij, vključenih v projekt, to pomeni, da se prebivalci bolje zavedajo svoje edinstvenosti in jo znajo ceniti, jo vključujejo tako v kulturno kot v poslovno delovanje in predstavlja dodano vrednost vključenih območji.

Ozadje operacije na območju LAS med Snežnikom in Nanosom

Na območju DRPSN imamo malo primerov kakovostno ohranjene snovne in nesnovne dediščine, **zato bomo v okviru projekta na osnovi revitalizacije brivsko-frizerskega salona vzpostavili vzorčen primer, ki bo zgled za obnovo preostale dediščine na območju DRPSN, celotne Slovenije in širše. Delujoč salon s stoletno tradicijo bo tako postal zanimiv za domačine, turiste ter strokovnjake s področja ohranjanja in promocije dediščine.**

Brivsko-frizerski salon Ozbič se nahaja v središču Postojne, kjer so nekoč delovali obrtniki. Obnovo zunanjosti salona smo že uspešno prijavili na 1. javni poziv LAS DRPSN 2017, program CLLD, 2017.

Notranjost brivsko-frizerskega salona, ki bo predmet te operacije, vsebuje opremo v časovni osi od leta 1924 pa vse do konca delovanja salona leta 2015 in bo v okviru projekta obnovljena ter predstavljena skladno z muzeološkimi in konservatorskimi standardi, prostor bo predstavljal živi muzej in bo s tovrstno obnovo zagotavljal nadaljnje delovanje salona.

Z obnovo in revitalizacijo salona **želimo oživiti mestno jedro Postojne s podjetniškimi aktivnostmi, kar je tudi danes trend pri upravljanju in oživiljanju mestnih središč.**

Želimo, da središče dobi nazaj svoj živahni utrip in poveča turistično privlačnost. Namen je, da je Ozbičev brivsko-frizerski salon prepoznan kot primer dobre prakse kakovostne revitalizacije domačih obrti ter s tem zgled ostalim akterjem v regiji in drugod. Nameravamo spodbuditi razvoj tudi ostalih obrti z inovativnim medsektorskim sodelovanjem različnih partnerjev (Zavod Znanje – OE turizem in OE Notranjski muzej, RRA Zeleni kras – regionalna razvojna agencija, Zavod za kulturno dediščino, OE Nova Gorica, strokovnjaki za marketing, partnerji iz drugih območji LAS-ov), z načrtom razvoja tradicionalnih obrti, dediščinskega turizma ter s skupno promocijo in nastopom ponudnikov.

Projekt bo usmerjen **širše v promocijo domačih in umetnostnih obrti, zato bo Notranjski muzej dodatno pripravil didaktični program na temo domačih in umetnostnih obrti namenjen ranljivim skupinam.** Za časa trajanja projekta bo izvedel najmanj 6 delavnic o domačih in umetnostnih obrteh, **ki bodo prilagojene ranljivim skupinam (ženskam, mladim, brezposelnim, starostnikom).** Pri izvajanju delavnic bomo vključili **ozaveščanje prebivalstva o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje ter ozaveščali o okoljski trajnosti, navezujoč se na tradicionalne obrti in uporabo lokalnih, obnovljivih virov.**

Naložba oz. oprema pa bo vključevala uporabo obnovljivih virov energije (OVE) in učinkovito rabo energije (UVE) ter prispevala k zmanjšanju onesnaževanja zraka, zemlje, vode in k zmanjšanju količine odpadkov.

Projekt bo inovativen saj bomo na novo uporabili že obstoječe vire. Da bo brivsko-frizerski salon polno zaživel, bomo, poleg revitalizacije prostora, oblikovali sledeče dokumente, ki bodo osnova za njegovo nadaljnje delovanje: raziskavo o brivsko-frizerskem salonu Ozbič, ki bo podlaga za nadgradnjo vsebine, storitev in produktov salona; promocijsko brošuro o salonu Ozbič; poslovni načrt, marketinški načrt in CGP salona ter družabnega prostora.

V sklopu projekta bo izvedena tudi promocijska aktivnost ter oblikovana inovativna storitev salona, obe bosta izhajali iz dediščine salona. Po zaključku obnove bo Občina Postojna oddala prostor v najem brivcu, ki bo nadaljeval dejavnost v salonu.

Ozadje operacije na območju LAS loškega pogorja

V Žireh, ki spada v območje LAS loškega pogorja je že od 16. stol. prisotna čevljarstva obrt. Danes jo predstavljajo podjetje Alpina, čevljarstva delavnica AK Alojz Karner in Občina Žiri z muzejsko predstavitvijo. Skupaj s partnerji jo prepoznavamo kot najpomembnejši del identitete kraja ter kot gospodarsko in turistično priložnost. V obravnavani projekt smo se povezali, ker vidimo priložnost za celostno predstavitev in razvoj kraja Žiri kot čevljarstva mesta.

Čevljarstvo je na žirovskem v zadnjih desetletjih 19. stol. ob klekljanju in kmetijstvu postalo temeljna gospodarska dejavnost, poznano po izdelavi močne in trpežne obutve. Pred prvo svetovno vojno je čevlje izdelovala cela vrsta obrtnikov, mojstrov, pomočnikov in vajencev, ki so se združevali v čevljarstva zadruga. Leta 1947 je bila ustanovljena Tovarna športnih čevljev Žiri, pozneje preimenovana v Alpino (Žiri).

Alpina je podjetje, ki je v 70-letnem obstoju postalo svetovna blagovna znamka. Njeni najbolj poznani vrhunski izdelki so se uveljavili na področju smučarske in tekaške športne obutve, uspešni pa so bili tudi s programi pohodne, druge športne in modne obutve. **Danes je Alpina d.o.o. vodilno slovensko obutveno podjetje in lastnik blagovne znamke Peko.**

V okviru operacije bo Alpina uredila sprejemno razstavni prostor v svoji tovarni v Žireh, kjer bo s pomočjo multimedijske opreme in zgodovinskih virov predstavila delovanje tovarne skozi čas in oblikovala produkt tradicionalne čevljarstva malice, ki bo obiskovalca oskrbel z energijo za ogled še drugih turističnih (čevljarstva) točk v Žireh. Alpina bo opravila tudi analizo vključevanja elementov naravne in kulturne dediščine v turistične pakete območja z namenom, da se poveže, nadgradi in dopolni turistična ponudba. Skupaj z ostalimi partnerji se bo oblikovalo načrt promocije Žirov kot čevljarstva mesta. V nadaljevanju bo Alpina v sodelovanju z delavnico AK Alojz Karner oblikovala in pilotno izvedla programe (10x) vezane na predstavitve kraja Žiri kot čevljarstva mesta.

Delavnica AK Alojz Karner je bila ustanovljena leta 2014 z namenom ohranjanja znanja o čevljarstvu obrti in z njo povezanih vedenj o anatomiji stopal in hoje. V delavnici raziskujejo kakovostne tradicionalne načine izdelave obutve po meri. Navdih črpajo iz bogate zapuščine mojstra čevljarja Alojza Karnerja in žirovske čevljarstva tradicije, ki je danes skoraj pozabljena. Karner se je leta 1957 zaposlil v tovarni Alpina, po upokojitvi leta 1988 pa je nadaljeval z delom v domači delavnici. Že takrat je veljal za enega redkih mojstrov na Žirovskem, ki je obvladal vse faze izdelovanja čevljev. Njegovi izdelki so v uporabi še danes in so dokaz kakovosti tradicionalnih čevljarstva tehnik.

V delavnici bo znotraj operacije urenjen prostor za demonstracijo ročne izdelave čevljev, ki bo namenjen obiskovalcem – domačinom in turistom. Delavnica bo razvijala izdelavo tradicionalne ročno izdelane obutve iz naravnih materialov in bo temeljila na znanju in dediščini izdelovanja obutve v preteklosti, hkrati pa skozi razvoj uvajala nova spoznanja, metode in pristope k delu. Vključevala bo nova vedenja o anatomiji človeške noge in s tem oblike obutve. S tradicionalno ročno izdelavo obutve po meri iz naravnih

razgradljivih materialov strmi k čim manjšemu okoljskemu odtisu s tem pa ima pozitiven vpliv na podnebne spremembe. S svojim delovanjem bo vzpostavila trajnosten odnos do okolja.

Delavnica Alojz Karner, oziramo oblikovalec in arhitekt Aleš Kacin, ki danes vodi to delavnico in Alpina, bosta pripravila raziskavo o dediščini čevljarstva na Žirovskem, ter zbrala in dokumentirala specifična čevljarska strokovna znanja, sodelovala bosta pri prenosu znanj med tradicionalnim in industrijskim čevljarstvom. Cilj teh aktivnosti je, da se ohrani kulturna dediščina tradicionalnega načina izdelave obutve, hkrati pa pride do izmenjave, prenosa in nadgradnje ter prepleta znanj med tradicionalnim in industrijskim načinom izdelave obutve.

Pomembnost ohranjanja dediščine čevljarstva je zaznala tudi **Občina Žiri**, ki je prav tako pristopila k projektu. Tako bodo vsi trije **partnerji sodelovali pri iskanju in ohranjanju zgodovinskih virov o čevljarstvu v kraju in njegovem razvoju od začetka do danes, hkrati pa si bodo prizadevali, da se bo čevljarska tradicija (tako tradicionalna kot industrijska) v kraju ohranjala tudi v prihodnje, kar bo pomenilo tudi delovna mesta za prebivalce občine in okoliških krajev.**

Dodatno bodo vsi partnerji predstavili razvoj čevljarstva v Žireh skozi promocijski video, skupaj pa bosta delavnica Alojz Karner in Alpina izdelala tudi potujočo razstavo, ki bo predstavljala čevljarsko obrt na Žirovskem ter zgodovino tovarne Alpina.

Partnerji prepoznajo potrebo po povezovanju partnerjev iz različnih sektorjev čevljarstva (industrijska izdelava - Alpina, obrtniška ročna izdelava – AK Alojz Karner) – do sedaj se niso povezovali, tokrat pa prepoznajo možnosti skupnega sodelovanja v gradnji identitete kraja skozi čevljarsko obrt ter čevljarstvo kot turistično in gospodarsko priložnost. Izhajajoč iz bogate tradicije želijo vsi partnerji v sklopu projekta nadgraditi čevljarske storitve, produkte in znanje, ki temeljijo na bogati dediščini našega območja.

Ozadje operacije na območju LAS Vipavska dolina

V Vipavski dolini je bila stoletja prisotna značilna zemljiška raba, ki je izvirala iz polikulturenega s samooskrbno usmerjenega kmetovanja. **Pridelava žita in s tem povezano mlinarstvo in pekarstvo, so bile tradicionalno prepoznane kmetijsko-gospodarske panoge Vipavske doline manjšega obsega. Industrijski razvoj predelave žit, ki se je v Ajdovščini pričel že konec 19. stoletja, je vplival tudi na postopno opuščanje obrtniških dejavnosti mlinarstva in pekarstva. V Ajdovščini se je tako na temeljih dediščine tradicionalnih znanj razvila močna živilsko-predelovalna industrija izdelkov in polizdelkov iz žit – uspešno podjetje Mlinotest. LAS Vipavska dolina je prisluhnila pobudam iz okolja po vnovični obuditvi obrtniške pekarske dejavnosti in njeni umestitvi v staro mestno jedro Ajdovščine, v objekt, kjer je v preteklosti že bila pekarna. Občina Ajdovščina bo tako v obnovljeni Rustjevi hiši, kjer je nekdanja manjša pekarna očeta priznanega slikarja Vena Piona, uredila dva ločena, a vsebinsko povezana prostora, ki bosta nosila in oživila zgodbe tradicije obrtniškega mlinarstva in pekarstva Vipavske doline: prostor doživetja pekarske in mlinarske tradicije. Investicija v ureditev Rustjeve hiše ni predmet**

te operacije sodelovanja LAS, omeniti pa jo je potrebno za razumevanje širše slike razvojnega projekta obujanja pozabljene obrti mlinarstva in pekarstva v Vipavski dolini.

LAS Vipavska dolina in Občina Ajdovščina bosta v operaciji sodelovanja LAS v sklopu Rustjeve hiše, kjer je nekoč že delovala pekarna, izvedla tako imenovane mehke aktivnosti, nabavljena pa bo tudi določena potrebna oprema za prostor doživetja pekarske in mlinarske tradicije. Z namenom promocije prostora bomo oblikovali marketinški načrt in CGP predstavitvenega centra Rustjeve hiše, da bomo tako povečali njeno prepoznavnost med domačini in turisti. Dodatno bomo pripravili poslovni načrt za delovanje prostora doživetja pekarske in mlinarske tradicije Rustjeve hiše, ki bo omogočal možnost dodatnih zaposlitev ter njeno uspešno poslovanje.

Pripravili bomo tudi raziskavo o mlinarstvu in pekarstvu na Ajdovskem, vsebina bo umeščena v Rustjevo hišo in bo osnova za nadaljnji razvoj mlinarskih in pekarskih produktov, ki bodo razviti v okviru operacije.

Ker bi želeli, da domačini, predvsem brezposelni, prepoznajo priložnost za oblikovanje novih delovnih mest, bomo pripravili dva poslovna načrta za področje peke, namenjena dvema brezposelnima osebama.

Pri izvajanju aktivnosti bomo upoštevali ozaveščanje prebivalstva o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje ter o varovanju okolja, poudarjali bomo tradicionalno uporabo lokalnih obnovljivih virov. Okoljsko trajnost bomo nagovarjali s pripravo programa in izvedbo delavnice in investicije (aktivnosti) na temo neposrednih prispevkov k okoljski trajnosti z zmanjševanjem količine odpadkov ter racionalizacije izrabe naravnih virov pri izvajanju aktivnostih, povezanih z domačimi obrtni mlinarstva in pekarstva. **Z izvedbo investicije (aktivnosti), ki predvideva uporabo 100 kosov vreč za večkratno uporabo, bomo neposredno vplivali na zmanjševanje količine odpadkov ter racionalizacijo izrabe naravnih virov. Znotraj raziskave o mlinarstvu in pekarstvu bodo izpostavljene in raziskane uporabe tudi starih sort žit in podana možnost nadaljnje uporabe, kar prispevajo k ohranjanju biodiverzitete.**

Tekom operacije sodelovanja LAS se bo prenašalo spretnosti "naših babic" in znanja pozabljenih obrti s strani mojstrov na predšolske otroke, osnovnošolce, dijake in študente ter ciljne skupine, ki bodo z novimi znanji in informacijami pridobile možnost za kreiranje in uresničenje poslovne ideje. Poseben poudarek bo dan tudi ranljivim skupinam območja LAS (mladim – prvim iskalcem zaposlitve, starejšim brezposelnim, osebam s posebnimi potrebami, upokojujencem in ženskam nad 50 letom starosti), za katere bodo izoblikovani programi usposabljanj oz. programi za prenos znanj o peki in mlinarstvu, zanje bomo izvedli tudi delavnice na to temo.

V okviru operacije bomo skupno oblikovali in izvedli 10 brezplačnih usposabljanj oz. programov za prenos znanja o peki in mlinarstvu. Izvedli bomo dve delavnici za otroke do 15 let: predšolske otroke in osnovnošolce, dve delavnici za upokojujence in ženske nad 50 letom starosti in dve delavnici za brezposelne (mlade in starejše) ter invalide. Po eno delavnico bomo izvedli za osebe s posebnimi potrebami ter mladostnike: dijake in študentje. Tekom operacije bo izvedeno tudi eno usposabljanje/delavnico na temo podjetništva in možnosti uresničevanja poslovne ideje, osnovane na tradiciji obrtniškega pekarstva v Vipavski dolini ter eno usposabljanje/delavnico na temo okoljske trajnosti. Poleg tega bomo dodatno za strokovno javnost in zainteresirano javnost izvedli še brezplačen natečaj »naj pek«.

Ureditev oz. revitalizacija Rustjeve hiše v mestnem jedru Ajdovščine z obuditvijo obrtniškega mlinarstva in pekarstva predstavlja za LAS Vipavska dolina pomemben in inovativen produkt, ki bo pozitivno vplival ne le na oživitev mestnega središča Ajdovščine, temveč predvsem na gospodarski razvoj z vidika nove turistične ponudbe na območju in vpliva na ustvarjanje novih delovnih mest.

Za namen dodatne promocije razvitih kulinarčnih pekovskih produktov in novega turističnega produkta bo izdelan kratek film o razvoju mlinarstva in pekarstva skozi čas. Oglad kratkega filma bo brezplačen. Izdelana bo zgibanka o predstavitvenem centru v Rustjevi hiši.

Ozadje operacije na območju LAS s CILjem

Idrija je najstarejše rudarsko mesto, ki je skozi zgodovino raslo vzporedno z razvojem rudnika živega srebra. Za območje je značilna raznolika zgodovinska, kulturna in naravna dediščina, pestra geografsko-geološka sestava, spremenljive razmere in ker gre za hribovsko območje: težki pogoji za kmetovanje, težka prometna dostopnost in zato slabše prometne povezave. Obravnavano območje je tudi ekološko obremenjeno, predvsem mesto Idrija s širšo okolico, saj se na okolju in posledično zdravju ljudi še vedno poznajo posledice intenzivnega 500-letnega rudarjenja z živosrebrovo rudo.

Občina glede na dane naravne in kulturne posebnosti načrtuje pospešen razvoj turizma v mestu Idrija z navezavo na okoliška območja. **Velika konkurenčna prednost mesta in njegove kulturne dediščine je vpis na UNESCO Seznam svetovne dediščine ter UNESCO mrežo geoparkov. Idrija se namreč ponaša s petstoletno zgodovino rudarjenja, Rudnik živega srebra Idrija je bil eden največjih in najstarejših rudnikov živega srebra na svetu.** Živo srebro se je v idrijskem rudniku pridobivalo z manjšimi prekinitvami vse od odkritja do leta 1995. Rudnik je bil dokončno zaprt leta 2017. Bil je glavna gonilna sila razvoja mesta, prodano živo srebro je prinašalo velike zasluge, po zaprtju pa je za njim ostalo veliko stavb, strojev, naprav, opreme, dokumentacije ter seveda široka paleta znanja, od pridobivanja in predelave te edine tekoče kovine do inženirskega, zdravstvenega, ekološkega, varstvenega itn. znanja ter do številnih različnih obrti in obrtniških znanj.

Pomembna značilnost vseh preteklih dosežkov v Idriji je inovativnost, stalno iskanje boljših rešitev in izboljšav obstoječe tehnologije in postopkov, s katerimi se je olajšalo življenje rudarjev v rudniku in nad njim. **Rudarji so v rudniku in topilnici opravljali različna dela, zaradi njihove prilagodljivosti in iznajdljivosti so jim pravili tudi »taužentkunstlerji«.** Biti so morali zidarji, mizarji, gozdarji, izdelovali so suho robo, bili tičarji itd. Medtem ko so bili v preteklih stoletjih za razvoj rudarskih tehničnih, metalurških, strojnih, obrtnih, zdravstvenih itd. znanj ključni moški, so bile za preživetje rudarjeve družine ključne ženske. Da bi svojim družinam omogočile boljše življenje, so v 18. stoletju začele skrbeti za dodatne prilive v družinski proračun. Začele so klekljati, in to klekljanje je v naslednjih stoletjih postalo ena najbolj prepoznanih in cenjenih rokodelskih obrti na Slovenskem. V povezavi s to veščino so morale ženske razviti še kompetence za njihovo uspešno prodajo – in ena zelo znanih in dobičkonosnih, a žal še premalo raziskanih, je na območju Idrijskega in Cerkljanskega tihotapljenje.

Na osnovi vseh znanj, obrti in veščin, ki so se v Idriji razvijala iz roda v rod, se je tu razvila izjemno močna elektroindustrija. Ohranjanje poznavanja tehnologij rudarstva, razvoja metalurgije, geologije in ekologije v rudniku ter za ohranjanje klekljanja idrijske

čipke pa je poleg razvoja novih industrijskih tehnologij v Idriji pomembno tudi za današnje in bodoče generacije.

To so ključna vsebinska izhodišča naše operacije – izhajamo iz nuje biti inovativen na vseh področjih življenja, če je človek želel preživeti v sicer zelo neprijaznem bivalnem okolju idrijske kotline. Inovativni so morali biti moški in ženske, in zato so se na našem območju ves čas pojavljale razne nove veščine, znanja, poklici in številne obrti, od katerih nekatere še niso bodisi ustrezno raziskane ali ohranjene za bodoče rodove ali ustrezno prezentirane in promovirane ter integrirane v sodobni vsakdan. Vseh v pričujoči projekt ne bomo mogli vključiti, zato smo se partnerji odločili, da bodo predmet tega projekta naslednje teme vezane na obrt:

- prve čipke, ki so v začetku 18. stoletja prišle na območje Idrijskega in Cerkljanskega, njihova izdelava ter tihotapstvo. V ospredju bo lik najbolj znane tihotapke Melhiorce,
- rudarska svetila v rudniku. Raziskali bomo obrt izdelave oljenk in karbidovk, ki so bile za potrebe rudarjev in vodstva rudnika prav posebej oblikovane in so se izdelovale v obdobju od 16. stoletja do začetkov 20. stoletja,
- glinarstvo in izdelava posebni glinenih posod - retort za potrebe žganja cinabaritne rude, ki so se pri idrijskem rudniku uporabljale od začetka 16. do sredine 17. st. in so jih izdelovali iz najboljše glin, rudniku pa so jih dobavljali iz okolice Škofje Loke. V sredini 17. stoletja so za idrijski rudnik izdelali 50.000 do 60.000 žgalnih posod na leto.

Na osnovi teh tem bomo z namenom oživitve, prezentacije, prenosa znanj, revitalizacije obrti ter njihovo vključitvijo v podjetniško in turistično ponudbo, ki bo omogočala oblikovanje novih delovnih mest, pripravili številne didaktične programe za ranljive skupine, izobraževalne za osnovne in srednje šole ter razvili in izvajali turistične programe za različne ciljne skupine, koncepte različnih delavnic in dogodkov, razstav za javnost ter njihovo pilotno izvedbo, promocijske materiale in aktivnosti za dvig ozaveščenosti o pomenu ohranjanja in varovanja kulturne dediščine ter za povečanje dostopnosti do nje, tudi za ranljive skupine z različnimi omejitvami.

S projektom bomo med drugim okrepili sodelovanje in skupen nastop proizvajalcev na trgu ter z obujanjem tradicionalnih obrti, ki so vključevale spoštljiv in trajnostni odnos do okolja, prispevali k okoljski trajnosti in zmanjševanju vplivov na podnebne spremembe

Predlagane projektne aktivnosti so pomembne zaradi ohranjanja dediščine živega srebra in žive vezi z rudarsko tradicijo v Idriji. Z zaprtjem rudnika se namreč zelo hitro izgublja svojstvena kultura, povezana z rudarjenjem. Prav tako se s projektnimi aktivnostmi ohranja, nadgrajuje in revitalizira čipkarska tradicija. Projekt bo sooblikoval višjo kakovost življenja v Idriji.

Prispevek k doseganju ciljev SLR sodelujočih LAS-ov

<u>LAS med Snežnikom in Nanosom</u>			
Tematsko področje	Cilj iz SLR za LAS	Prispevek operacije k ciljem SLR	Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja
Ustvarjanje novih delovnih mest	Spodbuditi povezovanje med razvojnimi partnerji	Z vzpostavitvijo partnerstva lokalnih akterjev bomo oblikovali nove storitve in produkte. Razvojni partnerji: LAS Društvo za razvoj podeželja med Snežnikom in Nanosom, Občina Postojna, Zavod Znanje, OE Turizem in OE Notranjski muzej, RRA Zeleni kras, Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE nova Gorica, smo pripravili partnersko sodelovanje z namenom, da revitaliziramo brivsko-frizerski salon s stoletno tradicijo, ki se nahaja v središču mesta Postojna, ta trenutno ne deluje in je nefunkcionalen, zato ga želimo revitalizirati. Salon bo predstavljal domačinom in turistom za mesto pomembno dediščino. Omenjeno dediščino bomo uporabili za nastanek novih delovnih mest, novih podjetniških programov in storitev ter razvoj turizma. Razvoj omenjenih vsebin zahteva sodelovanje različnih razvojnih akterjev in terja celosten pristop, le tako lahko zadovoljimo kriterije konservatorsko-restavratorske stroke ter oblikujemo priložnost za razvoj aktualnih podjetniških vsebin. Partnerje v projektu bomo vključili tudi v ogled dobrih praks na območju ostalih LAS-ov vključenih projekt (območja: LAS Brkinov in Krasa, LAS Vipavska dolina, LAS loško pogorje), skupaj bomo	<u>Kazalniki:</u> - <u>1. vzpostavljeno partnerstvo med regijskimi razvojnimi partnerji</u>

		sodelovali pri pripravi skupnega načrta nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma ter pri ostalih projektnih aktivnostih.	
Ustvarjanje novih delovnih mest	Spodbuditi razvojno (inovativno) naravnost akterjev	<p>V okviru projekta želimo spodbuditi razvojno (inovativno) naravnost akterjev.</p> <p>Partnerji v projektu (LAS DRPSN, Občina Postojna; Zavod Znanje: OE Turizem in OE Notranjski muzej; RRA Zeleni kras, s sodelovanjem Zavoda za varstvo kulturne dediščine, OE Nova Gorica) bomo na razvojno-inovativen način tradicionalne obrti oziroma avtohtono kulturno dediščino nadgradili s sodobnimi komplementarnimi znanji konservatorske, muzejske stroke ter podjetniškimi, marketinškimi vsebinami in tako zagotovili nove načine uporabe že obstoječih virov.</p> <p>Operacija bo prispevala k ustvarjanju novih delovnih mest. Z obnovljenimi poslovnimi prostori nekoč brivsko-frizerskega salona bomo vzpostavili pogoje, za oblikovanje novega delovnega mesta. Občina Postojna bo v okviru projekta obnovila trenutno nedelujoč in nefunkcionalen brivski salon s stoletno tradicijo, skladno s strokovnimi konservatorskim in muzeološkimi standardi, hkrati pa bo prostor ustrezal tudi današnjim zahtevam za izvajanje dejavnosti. Po zaključku ga bo Občina Postojna oddala v najem brivcu oziroma frizerju, ki bo imel optimalne izhodiščne možnosti za uspešno opravljanje poslovne dejavnosti.</p>	<p><u>Kazalniki:</u> - 1 podprta operacija, ki spodbuja razvojno (inovativno) naravnost akterjev.</p>
Razvoj osnovnih storitev	Izboljšati pogoje za zagotavljanje	Operacija bo izboljšala pogoje za zagotavljanje visoke kakovosti življenja:	<p><u>Kazalniki:</u> Število novih programov (2):</p>

	<p>visoke kakovosti življenja</p>	<p>Obnovljen trenutno nedelujoč in nefunkcionalen brivsko-frizerski salon, ki se nahaja v mestnem središču bo postal prostor druženja in zbiranja domačinov in predstavljal zanimivo turistično točko. Ambient bo obnovljen skladno z muzeološkimi in konservatorskimi smernicami s tem bomo ohranili in promovirali kulturno dediščino našega prostora. V okviru projekta bo opravljena raziskava in na podlagi le-te izdana brošura o brivsko-frizerskem salonu Ozbič. Raziskava bo osnova za nadaljnji razvoj. Brošura o salonu Ozbič bo namenjena tako domačinom kot tudi turistom. Poslovni načrt, ki bo snov za delovanje salona črpal iz predhodne raziskave bo zagotavljal delovanje salona v prihodnje, dodatno bomo razvili najmanj eno storitev/produkt, ki se naslanja na tradicijo salona. Dodatno bomo pripravili CGP in marketinški načrt. Načrt bo zagotavljal uspešno delovanje in promocijo salona, predvidel bo najrazličnejše promocijske aktivnosti, ki bodo zagotavljale obisk, v sklopu projekta bomo izvedli najmanj en promocijski program. Ker želimo, da je projekt usmerjen širše v promocijo domačih in umetnostnih obrti za izboljšanje kakovosti življenja na podeželju bo Notranjski muzej pripravil didaktični program na temo domačih in umetnostnih obrti namenjen ranljivim skupinam. Za časa trajanja projekta bo izvedel najmanj 6 delavnic o domačih in umetnostnih obrteh prilagojene ranljivim skupinam.</p>	<p><u>1. Program brivsko-frizerskega salona, ki vključuje:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Obnovljena notranjost brivsko-frizerskega salona, ki bo točka uporabe, srečevanj in druženja domačinov ter turistov. 2. Brošura o brivsko-frizerskem salonu Ozbič – kot spominek, osebna izkaznica salona, za turiste in domačine. 3. Poslovni načrt delovanja brivsko-frizerskega salona. 4. Marketinški načrt delovanja brivsko-frizerskega salona bo zagotavljal uspešno delovanje in promocijo salona, znotraj načrta bo za časa trajanja projekta izveden najmanj en promocijski program. 5. Osnovan najmanj ena storitev/produkt na osnovi tradicije brivsko-frizerskega salona. <p><u>2. Didaktičen program Notranjskega muzeja</u> namenjen ranljivim skupinam s področja domačih in umetnostnih obrti</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. 6 delavnice o domačih in umetnostnih obrteh.
--	--	---	--

Razvoj osnovnih storitev	Izboljšati pogoje za zagotavljanje visoke kakovosti življenja	V sklopu projekta bo potekala tudi aktivnost: razvoj brivsko –frizerskih produktov, v sklopu katere bomo oblikovali storitve za boljše delovanje brivsko-frizerskega salona.	<u>Število novih storitev (1):</u> 1. Osnovana najmanj ena storitev/produkt na osnovi tradicije brivsko-frizerskega salona.
---------------------------------	--	--	--

LAS loškega pogorja			
Tematsko področje	Cilj iz SLR za LAS	Prispevek operacije k ciljem SLR	Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja
Ustvarjanje novih delovnih mest	<u>Cilj A1:</u> Ustvariti trajnostna delovna mesta z aktiviranjem lokalnih potencialov	Podjetje Alpina se zaveda, da je razvoj podjetja odvisen tudi od razvoja lokalnega območja v katerem deluje. Kraj Žiri je v Sloveniji in tujini prepoznan prav po čevljarstvu. V razvoju turistične ponudbe, katere rdeča nit bo čevljarstvo podjetje vidi priložnost tudi za lokalni razvoj. Turistični produkti bodo namreč vključevali še druge sestavine naravne in kulturne dediščine lokalnega območja. V ta namen se bo v podjetju zaposlila oseba, ki bo skrbela za izvedbo projekta od raziskav, oblikovanja turističnih produktov do promocije in pilotne izvedbe kot tudi za samo nadaljevanje aktivnosti po zaključku operacije. Oseba bo v sodelovanju z ostalimi lokalnim akterji delala na izgradnji identitete Žirov kot čevljarskega mesta.	<u>Kazalnik: št. novo ustvarjenih delovnih mest</u> Na podlagi operacije se bo v podjetju Alpina ustvarilo 1 novo delovno mesto.
	<u>Cilj A2:</u> Na podlagi inovativnih pristopov razviti privlačne tržno zanimive proizvode in storitve, ponudbo	V okviru operacije bomo na področju čevljarstva v Žireh razvili nove, inovativne vsebine, ki bodo predstavljale zanimive in privlačne produkte dediščinskega turizma. Opreмили bomo sprejemno razstavni prostor v prostorih Alpine, kjer bo za obiskovalce namenjena in razvita nova storitev: ogled predstavitve	<u>Kazalnik: št. novih ali nadgrajenih tržno zanimivih produktov (produktov ali storitev)</u> Skozi projekt bosta razvita 2 osnovna nova turistična produkta, ki bosta temeljila na dediščini in ju bo mogoče

	povezovati ter okrepiti trženje	sodobnih načinov izdelave obutve. Uredili bomo prostor za demonstracijo ročne izdelave čevljev v Delavnici AK Alojz Karner, kjer si bodo zainteresirani lahko ogledali in se seznanili s tradicionalnimi tehnikami izdelave obutve. Programa bo vključeval tudi predstavitev dediščine čevljarstva v Muzeju Žiri in druge kulturne ter naravne znamenitosti Žirov in okolice. Programa bo mogoče predstaviti samostojno ali ju povezati v skupen turistični produkt, ki bo predstavljal zaokroženo celoto predstavitev čevljarstva v Žireh, v preteklosti in danes.	nadgraditi z dodatnimi različnimi vsebinami čevljarске in ostale kulturne in naravne dediščine Žirov ter jih povezati v skupen turistični produkt. 1. Produkt 1: ogled predstavitve sodobnih načinov izdelave obutve (Alpina) za turiste, domačine. 2. Produkt 2: ogled demonstracije ročne izdelave čevljev v delavnici AK Alojz Karner za turiste, domačine.
Razvoj osnovnih storitev	<u>Cilj B2:</u> Povečati dostopnost do storitev za lokalno prebivalstvo na podeželju	V okviru operacije se bo izvedlo izobraževanje o izdelavi obutve / anatomije stopal in hoje (aktivnost v sklopu DS3, prenos znanj med tradicionalnim in industrijskim čevljarstvom), ki se ga bodo udeležili čevljarji, ki svojo dejavnost opravljajo samostojno in zaposleni Alpini. Osvojeno znanje bodo uporabili za nadgradnjo svojih izdelkov. Znanje bo izhajalo iz raziskav in dokumentacije čevljarске dediščine ter bo dostopno širši javnosti tudi po končani operaciji oziroma projektu.	<u>Kazalnik: št. vključenih v nove programe usposabljanja in izobraževanja</u> 1. V času projekta se bo 20 oseb vključilo v program izobraževanja s področja izdelave obutve. Program bo vključeval tako dediščinske kot tudi sodobne elemente z namenom zagotavljanja najkakovostnejših rezultatov.
Varstvo okolja in ohranjanje narave	<u>Cilj C1:</u> Varovati okolje in ohraniti naravo	Okoljski vidik bo izpostavljen v predstavitvi delavnice AK Alojz Karner, ki z razvojem obutve višje kakovosti ozavešča potrošnike o trajnostni rabi izdelkov. S tradicionalno ročno izdelavo obutve po meri iz naravnih razgradljivih materialov strmi k čim manjšemu okoljskemu odtisu, kar bo še posebej izpostavila v	<u>Kazalnik: št. prebivalcev vključenih v aktivnosti ozaveščanja</u> 1. Skozi aktivnosti projekta (demonstracijo ročne izdelave čevljev v prostorih delavnice AK Alojz Karner,

		<p>okviru lastne promocije. Udeležence izobraževanj in obiskovalce delavnice bodo spodbujali k uporabi in nošnji obutve iz naravnega materiala in jih ozaveščali, da so naši predniki upoštevali naravne danosti in imeli spoštljiv odnos do narave.</p>	<p>razvoja produktov osnovanih na tradiciji, pilotne izvedbe programov predstavitve kraja Žiri kot čevljarkega mesta, izdelava filma o zgodovinskem razvoju in sodobnosti čevljarstva v Žireh...) bomo ozaveščali o tem, da so tradicionalne obrti povezane z naravnim in kulturnim okoljem ter izhajajo iz dejanskih potreb človeka. Naši predniki so upoštevali naravne danosti in imeli spoštljiv odnos do narave. Sporočilo bo doseglo vsaj 250 oseb.</p>
<p>Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin</p>	<p>Cilj D1: Povečati pestrost in izboljšati kakovost storitev za ranljive skupine</p>	<p>Turistična produkta (sodobni način izdelave čevljev in ročni način izdelave čevljev) bosta imela v povezavi z drugimi značilnimi vsebinami naravne in kulturne dediščine 10 možnih izvedb oz. turističnih podproduktov (npr. 1. ogled ročne izdelave čevljev – izbrana naravna dediščina – ogled zbirke v muzeju Žiri; 2. ogled sodobnega načina izdelave – izbrana kulturna dediščina itn.).</p> <p>Podprodukti bodo namenjene tudi izbranim ranljivim skupinam (otroci, starejši, ženske ter osebe z motnjami v duševnem razvoju) kot tudi drugim obiskovalcem.</p> <p>Poleg tega bodo pri raziskovanju tradicionalnega načina izdelave obutve, v projekt vključeni starejši, ki še poznajo ročno izdelavo obutve. S tem jim bomo dali priložnost za tvorno sodelovanje pri projektu in jih z vključenostjo vanj naredili koristne</p>	<p><u>Kazalnik: število predstavnikov ranljivih skupin vključenih v programe</u></p> <p>1. V okviru operacije bodo razviti programi za 4 ranljive skupine (otroci, starejši, ženske ter osebe z motnjami v duševnem razvoju). V okviru pilotne izvedbe skozi operacijo razvitih programov se bo v pilotno izvedbo programov aktivno vključilo 80 predstavnikov ranljivih skupin.</p>

		(medgeneracijsko sodelovanje, vseživljenjsko učenje).	
--	--	---	--

LAS Vipavska dolina			
Tematsko področje	Cilj iz SLR za LAS	Prispevek operacije k ciljem SLR	Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja
TPU Ustvarjanje delovnih mest	1.1 Ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta	<p>Aktivnosti na območju LAS Vipavska dolina bodo neposredno vplivale na ustvarjanje pogojev za nova delovna mesta, ki izhajajo iz kulturne dediščine tega prostora; tekom operacije bo izvedena raziskava na temo mlinarstva in pekarstva, ki bo predstavljala osnovo za razvoj inovativnih izdelkov osnovanih na tradiciji in možnost kreiranja poslovnih priložnosti, raziskava bo hkrati osnovo za prezentacijo ter prenos znanja mlinarstva in pekarstva v Rustjevi hiši v Ajdovščini, ki je v lasti Občine Ajdovščina.</p> <p>Tekom operacije bo vzpostavljen nov turistični produkt – kulinarčni produkt, ki bo namenjen promociji Rustjeve hiše in širše Vipavske doline. Na temo tradicionalnih obrti (mlinarstva, pekarstva) pa bomo izdelali tudi 2 poslovna načrta, ki bosta namenjena dvema brezposelnima osebama, z namenom realizacije poslovne ideje in samozaposlitve s področja domače in umetnostne obrti.</p>	<p><u>Kazalnik 1:</u> <u>Število novih delovnih mest:</u> 1. Aktivnosti LAS Vipavske doline ne predpostavljajo novega delovnega mesta, ustvarjenega v sklopu operacije sodelovanja LAS, vendar pa nakazujejo možnost ustvarjanja delovnih mest. Tekom operacije se predvideva izdelava dveh (2) poslovnih načrtov brezposelnih oseb.</p> <p><u>Kazalnik 2:</u> <u>Število novih izdelkov ali storitev:</u> 1. Aktivnosti LAS Vipavska dolina bodo neposredno vplivale na dosego kazalnika SLR število novih izdelkov/storitev, saj bo oblikovan en (1) nov turistični produkt – kulinarčni produkt.</p>

	1.3 Razvoj znanja in sinergij območja	Izvedena bo delavnica na temo podjetništva in možnosti uresničevanja poslovne ideje, osnovane na tradiciji obrtniškega pekarstva v Vipavski dolini.	<p><u>Kazalnik 1:</u> <u>Število delavnic in usposabljanj na temo podjetništva:</u> 1. Tekom operacije bo izvedeno tudi eno (1) usposabljanje/delavnica na temo podjetništva in možnosti uresničevanja poslovne ideje, osnovane na tradiciji obrtniškega pekarstva v Vipavski dolini.</p>
TPU Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	3.1 Omogočiti nove dejavnosti za ranljive skupine	<p>Z namenom promocije in izobraževanja o mlinarstvu in pekarstvu izhajajoč iz tradicije bomo oblikovali in izvedli programe usposabljanja oz. programe za prenos: za različne ciljne skupine (predšolske otroke, osnovnošolce, dijake in študente, ženske nad 50 let, brezposelne in invalide, starejše, upokojence, osebe s posebnimi potrebami in splošno javnost). To bo posredno vplivalo na zanimanje za poklice s področja pekarstva in zaposlovanje na tem področju, ali predstavljalo možnost dodanega zasluga – osebno dopolnilno delo. Za nekatere ranljive skupine pa so tovrstna usposabljanja pomembna, da okrepijo socialno mrežo, izboljšajo svojo samopodobo, se vključijo v skupnost.</p> <p>Aktivnosti v sklopu so usmerjene tudi v medgeneracijsko povezovanje, saj bo prišlo do neposrednega prenosa znanj z mojstrov oz. starejših na mlajše generacije in ostale deležnike.</p>	<p><u>Kazalnik 1:</u> <u>Število vključenih posameznikov iz ranljivih skupin:</u> 1. V aktivnosti operacije sodelovanja LAS bo predvidoma vključenih najmanj 50 posameznikov iz ranljivih ciljnih skupin</p> <p><u>Kazalnik 2:</u> <u>Število programov za pospeševanje vključevanja ranljivih skupin v družbo in na trg dela:</u> Izvedenih bo 10 delavnic, kar bo posredno vplivalo na zanimanje ranljivih skupin za poklice s področja pekarstva.</p>
	3.2 S povezovanjem ustvariti pogoje za opolnomočenje	Aktivnosti: programi in delavnice s področja mlinarstva in pekarstva - 10 delavnic na območju LAS Vipavska dolina bo neposredno vplivalo na opolnomočenje ranljivih	<p><u>Kazalnik 1:</u> <u>Število oblikovanih socialnih mrež za opolnomočenje</u></p>

	<p>ciljnih ranljivih skupin</p>	<p>skupin z njihovim vključevanjem v usposabljanja in delavnice. Operacija ranljivih skupin ne nagovarja samo v smislu slušateljev in udeležencev na delavnicah, usposabljanjih, temveč jih prepoznava kot aktivne deležnike izmenjave izkušenj, tradicionalnih znanj, ročnih spretnosti in poznavanja navad in običajev. Prav tako bomo izdelali dva poslovna načrta s področja peke za brezposelni osebi z namenom, da se samozaposlita.</p>	<p><u>ciljnih ranljivih skupin:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. tekom operacije ne bodo neposredno oblikovane socialne mreže, bodo pa aktivnosti vplivale na vključevanje socialno ranljivih skupin v družbo in na njihovo pridobivanje znanj, veščin, spretnosti. 2. Izdelana bosta dva poslovna načrta s področja peke za brezposelni osebi, ki bosta omogočala samozaposlitev.
<p>TPU Varstvo okolja in ohranjanje narave</p>	<p>4.1 Ohranjanje in izboljšanje okolja</p>	<p>Aktivnosti na območju LAS Vipavska dolina vključujejo tudi osveščanje o pomenu ohranjanja okolja in zavedanje o razvoju z vidika trajnostnega koncepta. Okoljsko trajnost bomo nagovarjali s pripravo programa in izvedbo 1 delavnice na temo neposrednih prispevkov k okoljski trajnosti z zmanjševanjem količine odpadkov ter racionalizacijo izrabe naravnih virov pri izvajanju aktivnostih, povezanih z domačimi obrtni mlinarstva in pekarstva. V okviru delavnice se bo izvedla tudi zasnova in oblikovanje investicije (aktivnosti), ki prispeva k zmanjševanju količine odpadkov (100 vreč za večkratno uporabo, vključno z dobavo). Poleg tega pa dejavnosti domače in umetnostne obrti zaradi svoje obrtniške naravnosti tradicionalno zagotavljajo okoljsko vzdržno in trajnostno izkoriščanje dobrin, kar pa se je z opuščanjem teh dejavnosti v času globalizacije in modernizacije izgubilo. Ponovno oživljanje pekarstva predstavlja prispevek k ohranjanju narave in</p>	<p>Kazalnik 1: Število izvedenih programov/pilotnih projektov: 1. Izvedena bo 1 delavnica z investicijo (aktivnostjo), ki bo neposredno vplivala na okoljsko vzdržno in trajnostno izkoriščanje dobrin.</p>

		prispevek k učinkoviti in trajnostni izrabi naravnih virov. Operacija pomembno prispeva k ohranitvi, obnovi in revitalizaciji kulturne dediščine in posredno vpliva na ohranjanje kulturne krajine.	
--	--	---	--

LAS s CILjem			
Tematsko področje	Cilj iz SLR za LAS	Prispevek operacije k ciljem SLR	Prispevek operacije s kazalniki posameznega cilja
Ustvarjanje delovnih mest	Vzpostaviti pogoje za ustvarjanje delovnih mest	V projektu se bodo razvili številni novi turistični, pedagoški in andragoški programi, produkti in storitve, s katerimi se bo obogatila obstoječa ponudba dveh glavnih turističnih akterjev v Idriji, ki sta tudi partnerja projekta. To bo pomenilo novo podjetniško spodbudo, novo iniciativo na našem območju. Projekt bo tako prispeval k pogojem za ustvarjanje delovnih mest v družbeni panogi – v turizmu in izobraževanju.	<u>Kazalnik 1: število aktivnosti, ki pripomorejo k ustvarjanju delovnih mest:</u> Izvedena bosta 2 sklopa aktivnosti, ki bosta pripomogla k ustvarjanju novih delovnih mest – (1 sklop v Mestnem muzeju Idrija in 1 sklop v Centru za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija – v okviru aktivnosti DS1, DS2, DS3)
Razvoj osnovnih storitev	Razviti in oblikovati nove turistične produkte oz. storitve	V projektu se bo na osnovi več raziskav tradicionalnih obrti na Idrijskem razvilo nove turistične storitve in produkte, ki so naštetih spodaj v tekstu. Pripravilo se bo koncepte novih turističnih in ozaveščevalnih dogodkov ter se jih pilotno izvedlo. Število novih produktov in storitev na območju: vsaj 16: lik Melhoirce, hologram Perkmandlca, novi kostumi, interaktivna slikanica, delovni listi za otroke na temo Melhoirce, razstava o starih jamskih svetilih, virtualni prikaz žganja rude v retortah, razstava o žganju rude v	<u>Kazalnik: število novih turističnih produktov ali storitev</u> Projekt bo prispeval k vzpostavitvi 2 novih, obogatitvenih turističnih produktov: nadgradnja turistične ponudbe MMI in nadgradnja turistične

		retortah, koncept in pilotna izvedba 6 javnih dogodkov, delovni listi za obiskovalce Topilnice Hg, 3 informativne zgibanke,... Vse zapisano lahko združimo v 1. nadgradnja turistične ponudbe MMI in 2. nadgradnja turistične ponudbe CUDHg Idrija. Prispevek k ciljnemu kazalniku: 2.	ponudbe CUDHg Idrija.
Razvoj osnovnih storitev	Ohraniti in oživiti dediščine območja	Eden od glavnih ciljev projekta je ohranjanje kulturne dediščine območja in grajenje nadaljnega razvoja območja na temeljih te dediščine. Z raziskovanjem starih, že skoraj pozabljenih obrti, njihovo sodobno prezentacijo, revitalizacijo in promocijo bomo prispevali k ohranitvi vsaj 3 starih obrti: čipkarstva, izdelovanja svetil v rudniku in izdelovanja glinenih posod – lončarstva.	<u>Kazalnik: število enot dediščine na območju, ki so bile ohranjene ali jim je bila dodana vsebina</u> Projekt bo prispeval k uresnitvi kazalnika z ohranitvijo, prezentacijo, revitalizacijo in promocijo 3 tradicionalnih obrti.
Večja vključenost mladih, žensk in drugih ranljivih skupin	Aktivirati potenciale ranljivih skupin	Številne aktivnosti projekta bodo vključevale različne ranljive skupine, nekatere bodo namenjene prav njim; npr. predšolskim in šolskim otrokom, mladini, ljudem s senzornimi omejitvami, hkrati pa bodo predstavniki ranljivih skupin vključeni v naše aktivnosti tudi kot akterji – npr. igralka Metka Pavšič, ki je slepa in bo odigrala glavno vlogo v gledališki igri. V projekt bo zagotovo vključenih vsaj 10 oseb, ki spadajo v eno izmed spodaj opredeljenih skupin.	Kazalnik: število vključenih posameznikov Ciljna vrednost kazalnika na ravni operacije: 10 aktiviranih posameznikov,

Prispevek operacije k doseganju horizontalnih ciljev

Horizontalni cilj	Prispevek operacije
Inovacije	<ul style="list-style-type: none">• V okviru projekta se bodo oblikovala inovativna partnerstva, ki združujejo partnerje, ki celostno pristopajo k ohranjanju, obnovi, nadgradnji in promociji kulturne dediščine. Kulturno dediščino partnerji vključeni v projekt vidimo kot potencial za razvoj inovativnih izdelkov in storitev ter tako ustvarjamo pogoje za nastanek novih delovnih mest.• Operacija stremi k razvoju novih inovativnih produktov in storitev ter uvaja nove pristope za varovanje, ohranjanje in nadgradnjo kulturne dediščine ter njeno inovativno vključevanje v sodobnost.• Partnerji v projektu bomo na razvojno-inovativen način tradicionalne domače in umetnostne obrti oz. kulturno dediščino nadgradili s sodobnimi komplementarnimi znanji etnološke, konservatorske, muzeološke stroke ter podjetniškimi vsebinami in tako zagotovili nove inovativne načine uporabe dediščine v sodobnem načinu življenja ljudi sodelujočih LAS.• Skupno inovativno sodelovanje in promocija vseh aktivnosti LAS-ov vključenih v projekt <p>LAS med Snežnikom in Nanosom</p> <ul style="list-style-type: none">• Projekt je inovativen, ker v podjetništvo vključuje kulturno dediščino (brivsko-frizerski salon z začetka prejšnjega stoletja,) ter tako ustvarja potencial za poslovno priložnost in kakovostno turistično ponudbo – oblikuje nove načine uporabe že obstoječih virov ter razvija produkte in storitve osnovane na dediščini.• S projektom bomo krepili sodelovanje med različnimi akterji in inovativna partnerstva. V projekt bodo vključeni DRPSN, Zavod Znanje - OE turizem in OE Notranjski muzej, Občina Postojna in RRA Zeleni kras, sodeloval bo Zavod za varstvo kulturne dediščine. Ker delujemo na različnih področjih, se bomo pri svojem delu dopolnjevali in razvijali inovativnost <p>LAS loškega pogorja</p> <ul style="list-style-type: none">• Partnerji operacije, ki se na območju ukvarjajo s čevljarstvom so to obrt prepoznali kot pomemben del identitete kraja Žiri – operacija predstavlja začetek gradnje turistične identitete kraja Žiri skozi dediščino in sodobnost čevljarstva obrti, kar je za območje novost;• Vzpostavljajo se inovativna partnerstva med industrijskim in podjetniškim oz. obrtniškim sektorjem, kar omogoča oblikovanje močne identitete kraja. Na ta način je lahko čevljarstvo, ki temelji na sestavinah dediščine in sodobnosti zanimivo kot turistična ponudba/produkt in hkrati kot gospodarska/podjetniška dejavnost. Identiteta kraja temelječa na dediščini in sodobnosti čevljarstva lahko pozitivno vpliva na širši razvoj območja. <p>LAS Vipavska dolina</p> <ul style="list-style-type: none">• Operacija predvideva oživitve starih obrti ter razvoj na njih temelječih novih kulinarnih produktov: mlinarskih in pekovskih izdelkov ter z njimi povezane nove turistične produkte s področja industrijskega oziroma obrtniškega turizma. Omenjene vrste turističnega

	<p>produkta na območju LAS Vipavska dolina ni, zato tovrstni turistični produkt predstavlja inovacijo ne samo v lokalnem okolju ampak tudi širše. Za lokalno okolje je novost tudi najširši model vključevanja ciljnih skupin, s posebnim poudarkom na ranljivih skupinah ter oblikovanju novih poslovnih priložnosti in novih produktov.</p> <p>LAS s CILJem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Predlagani projekt bo pomembno prispeval k dvigu inovativnosti na območju LAS s CILjem. K temu bo prispevalo oblikovanje novega inovativnega partnerstva med 4 pomembnimi razvojnimi akterji iz kulturnega, turističnega, gospodarskega in razvojno-podeželskega sektorja, ki bomo iskali skupne inovativne rešitve za ohranjanje idrijske dediščine. <p>Vsak od vključenih partnerjev na svoj način ter s svojim znanjem prispevamo k ohranjanju in nadgradnji kulturne dediščine Idrije. S partnerstvom bomo spodbudili naše sodelovanje ter tako odprli prostor za izmenjavo izkušenj ter nastanek skupnih inovativnih idej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekt predstavlja tudi nov ter ustvarjalen način razmišljanja in izvedbe aktivnosti, saj se bodo skozenj razvili novi izobraževalni in turistični programi, produkti in prakse ter promocijska orodja, s katerimi se bo uvedlo nove pristope za varovanje, ohranjanje, nadgradnjo in promocijo idrijske kulturne dediščine, s poudarkom na rudarski dediščini in z njo povezanimi obrtni ter dediščini idrijske čipke. • Na inovativen način bomo skušali vključiti našo kulturno dediščino (uporaba že obstoječih virov) v sodobnost in jo predstaviti na način, prilagojen današnjim časom in potrebam različnih skupin prebivalstva. Kulturno dediščino bomo nadgradili s sodobnimi znanji iz etnologije, muzeologije in podjetništva in s tem omogočili nove načine uporabe dediščine v sodobnem svetu. Hkrati pa bomo olajšali dostop do nje različnim ranljivim skupinam, tudi tistim s posebnimi potrebami, in s tem uvajamo na naše območje tudi nov model vključevanja ranljivih skupin. Npr. glavna izvajalka – igralka -gledališke uprizoritve bo slepa oseba. Obstoječo muzejsko predstavitev starih rudarskih obrti in znanj bomo nadgradili s posebnimi pripomočki, kot so tipni zemljevid, in s programi, prilagojeni senzorno prikrajšanim osebam.
<p>Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Celoten projekt bo nedvomno posredno in neposredno prispeval k doseganju horizontalnega cilja podnebne spremembe in sicer s posameznimi aktivnostmi, ki sledijo v nadaljevanju: <p>LAS med Snežnikom in Nanosom</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neposreden vpliv: Pri obnovi brivsko-frizerskega salona Ozbič bomo za ogrevanje prostora namenili toplotno črpalko, ki bo izkoriščala toploto zunanjega zraka za ogrevanje vode, tako ogrevalne kot sanitarne. Na ta način bomo uporabili obnovljive vire energije (OVE). <p>Salon bo opremljen tako, da bo zmanjševal toplotne izgube, toplotna črpalka bo zagotavlja enakomerno ogrevanje prostora (zahtevanih 20 stopinj C). To pomeni, da gre za učinkovito rabo energije (UVE).</p>

Posreden vpliv: Z investicijo v toplotno črpalko bomo zmanjšali tudi emisije toplogrednih plinov: Ker bomo peč na sekance, ki je del dediščine salona, uporabili redko in še to v deževnem delu leta, zaradi nevarnosti vlažnih sten, iz dimnika ne bo prihajalo do onesnaževanje mestnega središča s trdnimi delci PM10 iz lesne kurjave. Določena mesta (Ljubljana) imajo že sedaj prepoved ogrevanja z lesno biomaso v središčih mest.

V okviru delavnic organiziranih s strani Notranjskega muzeja se bo tudi **ozaveščalo ciljne skupine o podnebnih spremembah, posledicah, ki jim pritičejo in prilagajanju nanje.**

LAS loškega pogorja

- Projekt izkazuje neposreden in posreden pozitiven vpliv na podnebne spremembe in prilagajanje nanje. **Neposredni pozitivni vpliv na podnebne spremembe predstavlja uporaba ročnega orodja in strojev za prikazovanje in izdelavo čevljev v čevljarški delavnici, saj z uporabo ročnih strojev in orodja prihaja do manjše porabe energije oz. učinkovite rabe energije (URE) v proizvodnji izdelka in posledično zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.**

Posredni pozitivni vpliv na podnebne spremembe pa predstavlja program čevljarške delavnice, kjer se bo predstavljala tradicionalni ročni način izdelovanja obutve, kjer bo poudarek tudi na okoljskem vidiku tovrstnega izdelovanja čevljev ter vplivu na zmanjševanje podnebnih sprememb (ozaveščanje o podnebnih spremembah). Kupljena in predstavljena bodo orodja, ki za svoje delo ne potrebujejo zunanje energije, saj delujejo na ročni pogon. In predstavljeni bodo materiali, ki se uporabljajo v delavnici. To so vegetabilno usnje, ki je strojeno z naravnimi rastlinskimi preparati, naravna - razgradljiva guma, les. Uporabljeno usnje je stranski produkt živilsko – predelovalne industrije. Iz teh materialov bosta razvita tudi modela obutve v tradicionalni tehniki izdelave obutve. Poleg tega imajo čevlji, ki so narejeni po tradicionalnem postopku izdelave, daljšo življenjsko dobo, kar pomeni manj odpadkov. Z osveščanjem ljudi o pozitivnih vplivih tradicionalne ročno izdelane obutve operacija pozitivno vpliva na blaženje podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter k manjšim izpustom CO².

LAS Vipavska dolina

- Aktivnosti LAS Vipavska dolina v okviru operacije sodelovanja **izkazujejo posreden in neposreden vpliv na podnebne spremembe.**
- **V sklopu delavnic se bo tudi ozaveščalo ciljne skupine o podnebnih spremembah in prilagajanju nanje (posreden vpliv);**
- **V sklopu projekta se predvideva tudi vsebina vključitev tehnoloških rešitev prilagajanja na podnebne spremembe (ukrepi varstva pred neravnimi nesrečami): predstavitev Strategije prilagajanja kmetijstva v občini Ajdovščina na podnebne spremembe v Vipavski dolini za obdobje 2018 – 2021, ki jo je Občina Ajdovščina izdelala kot prva v Sloveniji in potrdila na občinskem svetu ter vključuje tudi tehnološke rešitve prilagajanja na podnebne spremembe, med drugim tudi ukrepe varstva pred naravnimi nesrečami (npr. Ukrep 18: Sodelovanje**

	<p>med različnimi akterji s področja kmetijstva in razvoja podeželja za skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje (M16.5) (razen evropskega partnerstva za inovacije) in Ukrep 2: Razvoj namakanja v Vipavski dolini in Goriških brdih (R2), https://www.ajdovscina.si/novice/2018080816153426/. Zavedanje o pomembnosti in posledicah podnebnih sprememb je ključna pri načrtovanju trajnostnega razvoja in učinkovitega izkoriščanja virov, Za območje LAS Vipavska dolina pa je ta tematika posebej aktualna tudi z vidika razvoja kmetijske proizvodnje v dolini, tudi pridelave žit, v prihodnosti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znotraj raziskave o mlinarstvu in pekarstvu bodo izpostavljene in raziskane uporabe tudi starih sort žit in podana možnost nadaljnje uporabe, kar neposredno prispeva k ohranjanju biodiverzitete. <p>LAS s CILJem</p> <ul style="list-style-type: none"> • S projektnimi aktivnostmi bomo posredno in neposredno vplivali na podnebne spremembe: • V okviru izobraževalnih in turističnih delavnic bomo predstavljali stare, že skoraj pozabljene obrti, ki so se razvile v Idriji v preteklih stoletjih. Prikazali bomo njihove vidike delovanja, od katerih so bili nekateri trajnostni, nekateri pa žal ne. Prikazali bomo posledice, ki jih je izvajanje slednjih pustilo na našem območju, tudi ekološke posledice rudnika živega srebra, ter opozorili na ukrepe, pomembne za zmanjšanje podnebnih sprememb v prihodnje. Npr. na delavnicah s prikazom žganja rude v retortah in izdelave retort bomo opozorili na smrtonosne vplive te dejavnosti, tako na človeka kot okolje, v katerem se je izvajalo, in opozarjali na to, s kakšnimi dejavnostmi pa danes uničujemo okolje ter kako bi to naše ravnanje lahko izboljšali. Ozaveščali bomo o posledicah človeških dejavnosti, ki negativno vplivajo na naše okolje in podnebne spremembe. Predlagani projekt je trajnosten, saj temelji na obstoječih virih v lokalnem okolju in njegova realizacija ne bo poslabšala socialnega in ekonomskega položaja naših prebivalcev, temveč prej nasprotno. • Na vseh dogodkih bomo organizirali ločeno zbiranje odpadkov, v največji možni meri bomo uporabljali razgradljive materiale pri izvedbi dogodkov in dejavnosti za javnost. Pri tem bomo posebej pozorni na tiste spremembe našega vedenja in obnašanja, ki jih lahko vsaj začne izvajati takoj in na sebi. Še posebej bomo pri prenašanju teh vsebin pozorni na dogodkih, namenjenih predšolskim in šolskim otrokom ter mladini – opozarjali jih bomo na potrebo po vse večji uporabi obnovljivih virov energije, o načinih učinkovite rabe energije, načinih zmanjšanja emisij toplogrednih plinov,... • V programih, ki se bodo izvajali v Topilnici Hg, bomo zainteresiranim pokazali poseben sistem ogrevanja tega turističnega kompleksa , ki deluje na lesene pelete in ga tudi uporabljali, gre uporabo učinkovite rabe energije (UVE), tako bodo obiskovalci lahko v praksi videli in se seznanili tehnologijo, s katero neposredno blažimo podnebne spremembe.
Okolje in okoljska trajnost	<ul style="list-style-type: none"> • Obrtnik ali rokodelc je v preteklosti vedno posegal po gradivu, ki mu je bilo v lokalnem okolju na voljo. Njegova ustvarjalnost je bila nesporno povezana z naravnim in kulturnim okoljem, v

katerem je bival. V današnjem času, ko prebivalstvo na našem planetu drastično narašča, naravnih virov pa je tudi zato vse manj, je učinkovita in smotrna uporaba naravnih virov energije še kako pomembna, kar podpira tudi vsebina naše operacije. Tradicionalne obrti v današnjem potrošniškem času izginjajo z njimi pa tudi znanja, veščine in spretnosti.

- **Aktivnosti izvedene v sklopu projekta bodo spodbujale odgovorno ravnanje do okolja, učinkovito rabo naravnih lokalnih virov, opozarjale na podnebne spremembe ter poleg tega ohranjala bogata tradicionalna znanja našega prostora, ki so povezana s trajnostnim upravljanjem okolja ter naravne dediščine. (posreden vpliv)**
- **Operacija bo vključevala tudi investicije, ki prispevajo k zmanjševanju onesnaževanja zraka, ali vode ter investicije, ki prispevajo k zmanjševanju količine odpadkov. (neposreden vpliv)**

LAS med Snežnikom in Nanosom

- **V okviru operacije bomo obnovili notranjost tradicionalnega frizerskega in brivskega salona, ki datira v začetek prejšnjega stoletja in ga revitalizirali – mu dodali vsebino. **Obnova zunanosti salona bo skladna s strokovnimi konservatorsko-restavratorskimi smernicami in ne bo dodatno obremenjevala okolja. Pri obnovi hiše bomo uporabljali naravne materiale, v večji meri bomo ohranili funkcionalno obstoječo opremo.****
Pri obnovi brivsko-frizerskega salona **Ozbič bomo za ogrevanje prostora namenili toplotno črpalko**, ki bo izkoriščala toploto zunanjega zraka za ogrevanje vode, tako ogrevalne kot sanitarne, gre za uporabo OVE. Salon bo opremljen tako, da bo zmanjševal toplotne izgube, toplotna črpalka bo zagotavlja enakomerno ogrevanje prostora. **Tako bomo prispevali k zmanjševanju onesnaževanja zraka, zemlje in vode.**
- **Za salon bo nabavljena oprema oz posode za ločeno zbiranje odpadkov: embalaža, papir ostanek ter kovinske žiletke) kar bo prispevalo k zmanjševanju količine odpadkov**, saj bo potencial za možnost recikliranja nesporno večji.
- **V sklopu programa in delavnic namenjenim ranljivim skupinam bo izpostavljen vidik trajnostnega upravljanja naravnih virov, varovanja okolja ter nižanja odtisa CO2.**

LAS loškega pogorja

- **Projekt neposredno in posredno pozitivno vpliva na okoljsko trajnost. Neposredni vidik je, da bo za predstavitev in izdelavo tradicionalnega načina izdelave čevljev se bo v okviru projekta kupilo manjkajoče ročno orodje in stroj na ročni pogon (stroj za rezanje usnja). Uporabljeno bo za prikaz in izdelavo obutve. V prvi vrsti uporaba teh orodij in stroja (investicija) ne potrebuje električne energije, saj uporablja energijo človeka kar prispeva k zmanjšanju onesnaženosti zraka, zemlje in vode. Poleg tega pa bodo orodje in stroji kupljeni v okviru projekta (investicija) omogočili ročno izdelavo čevljev, ki imajo veliko daljšo življenjsko dobo od običajnega, industrijsko izdelanega čevlja ter možnost popravila, s tem pa investicija pozitivno vpliva oz. prispeva k zmanjšanju količine odpadkov oz. zavrženih čevljev.**
- **Posreden pozitiven vpliv na okoljsko trajnost pa je, da bo vidik ročne izdelave čevljev ljudem predstavljen tudi ob obisku v**

	<p>delavnici, kjer bodo obiskovalci ozaveščeni o okoljski trajnosti (npr. uporaba trajnostnih materialov, pomembnost zmanjševanja odpadkov ..). Vse nove pridobitve bodo tako v pilotnih in kasnejših predstavitev tradicionalnega čevljarstva poudarile in okrepile tudi zavedanje o pomenu odgovornega in trajnostnega upravljanja z okoljem.</p> <p>LAS Vipavska dolina</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operacija izkazuje neposreden prispevek k okoljski trajnosti, saj vključuje izvedbo delavnice z investicijo (aktivnostjo), ki bo neposredno vplivala na okoljsko vzdržno in trajnostno izkoriščanje dobrin. Okoljsko trajnost bomo nagovarjali s pripravo programa in izvedbo 1 delavnice na temo neposrednih prispevkov k okoljski trajnosti z zmanjševanjem količine odpadkov ter racionalizacijo izrabe naravnih virov pri izvajanju aktivnostih, povezanih z domačimi obrtni mlinarstva in pekarstva. V okviru delavnice se bo izvedla tudi zasnova in oblikovanje investicije (aktivnosti), ki prispeva k zmanjševanju količine odpadkov (100 vreč za večkratno uporabo vključno z dobavo). Vrečke bodo predstavljale neposreden učinek okoljske trajnosti, saj bodo omogočile večkratno uporabo in bodo na ta način prispevale k zmanjševanju odpadkov – uporaba vrečk za enkratno uporabo. Poleg tega bodo tudi same vrečke narejene iz že uporabljenega in razgradljivega materiala. • Poleg tega bodo tudi ostale aktivnosti ozaveščale o pomembnosti tematike okoljske trajnosti tudi preko spodbujanja rabe lokalnih surovin. Konkretno se prispevek izkazuje skozi aktivnost prenos znanja in veščin (DS 3). <p>LAS s CILJem</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ozaveščanju o potrebi varovanja okolja in doseganja okoljske trajnosti bomo še posebno pozornost posvečali pri skupinah otrok, šolskih in predšolskih, ter mladostnikov, za katere bomo pripravili posebne izobraževalne in turistične programe. Del njihove vsebine bo posvečen temi, kako lahko vsak posameznik prispeva k okoljski trajnosti z zmanjševanjem količine odpadkov, racionalizacije izrabe naravnih virov pri vseh naših dejavnostih. V programih, ki se bodo izvajali v Topilnici Hg, bomo zainteresiranim pokazali poseben sistem ogrevanja tega turističnega kompleksa, ki deluje na lesene pelete, in tako bodo lahko v praksi videli tehnologijo, s katero neposredno prispevamo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in k učinkoviti rabi energije. • Povsod, kjer bomo izvajali aktivnosti, bomo uvedli ločeno zbiranje odpadkov, ter vse dejavnosti v največji možni meri izvajali z nabavo in uporabo razgradljivih materialov. Partner CUDHg Idrija bo v sklopu projekta kupil več posod za ločeno zbiranje odpadkov, ki bodo nameščeni na lokacijah izvajanja projekta. S to investicijo bomo prispevali k zmanjšanju onesnaževanja zraka, zemlje in vode ter k zmanjševanju količine odpadkov.
<p>Socialna vzdržnost - vključevanje ranljivih skupin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vključenost ranljivih skupin je na območju posameznih LAS različna, zato v nadaljevanju navajamo seznam ranljivih skupin po LAS-ih • V operaciji, ki je namenjena vsem prebivalcem območja LAS-ov prav posebej naslavljamo ranljive skupine in jih vključujemo v naše

	<p>aktivnosti. Ranljive skupine vključene v projekt so: starostniki, ženske nad 50 let, otroci, mladi, enostarševske družine, brezposelni, ženske, osebe z motnjami v duševnem razvoju, osebe z nizkimi dohodki, osebe s posebnimi potrebami ter invalidi. Za omenjene skupine se bo izvedlo več rokodelskih delavnic s ciljem spodbujanja rokodelstva, krepitve ročnih spretnosti, uporabe naravnih materialov, surovin ter ozaveščanja o terapevtskem učinku ročne izdelave izdelkov.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operacija omogoča sodelovanje, pridobivanje novih znanj, ki se lahko integrirajo v morebitne zaposlitve ali kako drugo obliko zaslužka. • Ranljive skupine bodo vključene na območju vseh v projektu sodelujočih LAS-ov. Na osnovi SLR je vsak LAS določil ranljive skupine, ki na njegovem območju najbolj potrebujejo vključitev v projektne aktivnosti.
--	---

Vključevanje ranljivih skupin po LAS-ih

<u>LAS</u>	Vključene ranljive skupine iz strategije	Kako so vključene
<u>LAS med Snežnikom in Nanosom</u>	Starostniki	<p>Delež starostnikov v Primorsko-notranjski regiji vse bolj narašča, odrinjeni so na rob dogajanja družbenega življenja, njihov ekonomski status je nezavidljiv, zato si ne morejo privoščiti dodatnih usposabljanj muzejske delavnice na temo domačih in umetnostnih obrti lahko ublažijo omenjene probleme. Na delavnicah bodo starostniki pridobili nova znanja, se družili s sovrstniki, izboljšali ročne spretnosti in tako bolj kakovostno preživljali svoj prosti čas. Vse naštetu bo prispevalo k večji povezanosti med njimi samimi ter okoljem in k boljšemu psiho-fizičnem počutju.</p> <p>Prav tako pa bodo starostniki, ki bodo obiskovali prenovljen brivsko-frizerski salon obujali spomine na svojo mladost, obnavljali zgodbe in jih prenašali na mlajše generacije. Brivsko-frizerski salon bo za njih predstavljal kraj srečevanja, druženja in obujanja spominov.</p> <p>Brošura o delovanju brivsko-frizerskega salona bo starejše ponesla v čase, ko so bili tudi sami aktivni. Pozitivni spomini pa vplivajo na boljši odnos do sveta ter na pozitivno naravnane aktivnosti.</p>
	Mladi	<p>Mladi težko najdejo prvo zaposlitev po koncu študija ali po prekinitvi šolanja postanejo apatični, nezainteresirani za delo. V okviru muzejskih delavnic s področja umetnostne in domače obrti se bodo seznanili s tradicijo lastnega okolja, prepoznali potencialne, kako jo vključiti v lastno delovanje oz lastno profesionalno pot, krepili ročne spretnosti.</p> <p>Brivsko-frizerski salon Ozbič bo postal atraktor mladih. Trend urejanja brad in pričesk je v svetu in pri nas močno prisoten in se še nadgrajuje. Postojnčani in mladi iz okolice bodo tako</p>

		<p>pridobili pomemben identitetni signal, da se njihovo mesto razvija v skladu s časom.</p>
	Brezposelni	<p>K vključevanju v program Notranjskega muzeja za ranljive skupine bodo povabljeni tudi brezposelni, ki bodo s sodelovanjem v programu pridobili nova znanja, se seznanili s tradicionalnimi veščinami našega prostora ter jih pridobili v praksi. Navedene aktivnosti bodo krepile njihovo samozavest in pozitivno vplivale na aktivno reševanje zaposlitvenega problema. Delavnice oziroma aktivnosti namenjene tej ciljni skupini bodo brezplačne in tako za udeležence lažje dostopne.</p> <p>Brošura o brivsko-frizerskem salonu bo brezposelne navdihnila z uspešno podjetniško zgodbo iz preteklosti na način, da so možnosti in priložnosti za uresničitev lastnih idej.</p>
	Ženske	<p>Aktivnosti v organizaciji Notranjskega muzeja bodo namenjene tudi ženskam. V sklopu programa, ki ga bo Notranjski muzej organiziral za ranljive skupine bodo predstavljene domače in umetnostne obrti, ki so tradicionalno v domeni ženske. Ženske bodo vključene v tovrstna izobraževanja, ki bodo poleg širjenja obzorji, pridobivanja novih možnosti za zaposlitev prispevale tudi širitvi njihove socialne mreže, razbremenitvi od vsakdanjih obveznosti ter k pridobivanju novih veščin.</p> <p>Prav tako bodo ženske lahko uporabljale nekatere frizerske storitve brivsko-frizerskega salona.</p>
LAS loškega pogorja	Starejši	<p>Eden od izvedb programov, razvitih v okviru operacije, bo namenjen tudi starejšim. Program za starejše bo vseboval predstavitev dediščine in sodobnosti čevljarstva, vključeval pa bo tudi zdravstveni vidik pri izdelavi čevlja in bo posebej prilagojen starejšim obiskovalcem.</p> <p>Starejši pa bodo aktivno vključeni pri raziskovanju zgodovinskega razvoja čevljarstva, ki bo temeljil na zbiranju arhivskega gradiva in pogovorih s starejšimi (ustno viri).</p>
	Osebe z motnjami v duševnem razvoju	<p>Eden od izvedb programov, razvitih v okviru operacije, bo namenjen tudi osebam z motnjami v duševnem razvoju. Program bo oblikovan tako, da bo prilagojen potrebam ljudi s posebnimi potrebami. Upoštevali bodo specifične potrebe teh ljudi (npr. nivo podajanja informacij, prilagojen ogled, demonstracije).</p>
	Ženske	<p>Ženske bodo aktivno vključene v vse aktivnosti projekta. Še posebej bodo vključene pri raziskovanju in predstavitvi zgodovine in sodobnosti čevljarstva, saj so tako v preteklosti kot danes pomembno sooblikovale čevljarstvo v Žireh. Eden od izvedb programov, razvitih v okviru operacije, bo namenjen tudi ženskam. Turistični progami in potujoča razstava bodo aktivno nagovarjali prav ženske in njihove potrebe (npr. ročne spretnosti, čevlji kot modni dodatek).</p>
	Otroci	<p>V okviru operacije se bo razvil program namenjeni otrokom, ki jim bo na primeren način predstavila čevljarsko obrt od tradicionalnega čevljarstva do industrijske izdelave čevljev ter samo zgodovino čevljarstva v kraju Žiri. Te vsebine bodo</p>

		dodatno namenjene promociji čevljarkega poklica med otroci oz. mladimi.
LAS Vipavska dolina	Brezposelni (mladi in starejši) ter invalidi	Ta ciljna skupina v operaciji nastopa tudi kot ciljna skupina prejemnica rezultatov. Brezposelnim in invalidom se bo omogočilo, da poskusijo s pridobljenim znanjem uresničiti poslovno pobudo oz. idejo, vezano na pekarstvo. V okviru operacije je predvideno, da se dvema (2) brezposelnima osebama pomaga oblikovati in pripraviti poslovni načrt.
	Osebe s posebnimi potrebami	10 oseb s posebnimi potrebami bo v operacijo vključenih kot deležniki opazovalci. Gojencem varstvenih zavodov bomo predstavili tradicionalno pripravo kruha.
	Upokojenci in ženske nad 50 letom starosti	Ženske nad 50 letom starosti ter starejši in upokojenci bodo sodelovali pri naboru zgodb, vezanih na tradicionalno kulinarčno izročilo Vipavske doline. Aktivno bodo vključeni v izmenjavo praktičnih izkušenj, prikaza in prezentacije mletja in peke. Ta ciljna skupina bo eden najpomembnejših deležnikov pri iskanju in preverjanju starih izgubljenih postopkov, receptov, običajev in kuharskih skrivnosti. V operaciji bo sodelovalo najmanj 50 oseb iz te ranljive skupine.
	Mladostniki	Dijake in študente bomo kot pomembne deležnike vključili v izdelavo načrta razvoja domačih in umetnostnih obrti. Stare in pozabljene obrti bomo opredelili skozi pogled millennium generacije. Ugotovitve bodo vključene v načrt razvoja obrti. Vključenih bo 15 dijakov ali študentov.
LAS s CILjem	Otroci in mladi do 29 let	V okviru projekta se bodo razvili ali nadgradili različni programi in dogodki, namenjeni otrokom. Z njimi se jim bo približalo kulturno dediščino rodnega kraja in jim olajšalo dostop do nje na njim prilagojen način. Hkrati se bo s temi programi spodbujalo njihovo radovednost, veselje do raziskovanja in do naravoslovnih ved. Posebej za to ciljno skupino se bo pripravilo interaktivno slikanico o Melhiorci, hologram Perkmandlca, delovne liste o Melhiorci, prilagodilo program Lov na Perkmandlčka, posebej zanje se bo pripravilo več pedagoških programov in jih tudi pilotno izvedlo.
	Starejši nad 65 let	Starejši rudarji in topilničarji bodo v projektu pomemben vir informacij o starih obrteh in delu v rudniku. Hkrati bodo tudi izvajalci določenih vsebin (dogodki, ki vključujejo njihovo pripovedovanje zgodb) ter njihovi koristniki (udeleženci na tečajih pripovedovanja zgodb, udeležencih na različnih dogodkih, demonstratorji starih obrti). Ta ciljna skupina bo najpomembnejši deležnik pri iskanju in preverjanju starih postopkov, tehnologij, znanj in običajev.
	Ženske	Aktivnosti projekta bodo namenjene tudi ženskam. Klekljarstvo je namreč že od vedno v domeni žensk in one bodo naše informatorke in pričevalke. Poleg tega bodo vsi dogodki, programi in aktivnosti namenjeni tudi ženskam, ki se jih bodo lahko udeležile kot aktivne soustvarjalke ali zgolj kot udeleženke in opazovalke. S projektom jim bomo olajšali dostop do kulturne dediščine, znanj in novih poznanstev, izboljšali njihovo družabno življenje, posledično z vsem naštetim pa izboljšali kakovost življenja. Ženske bodo tudi ustvarjalke in izvajalke gledališke uprizoritvi o Melhiorci.

		Prav tako je ekipa za realizacijo projekta sestavljena iz samih žensk.
	Osebe s posebnimi potrebami	<p>Aktivnosti projekta so namenjene osebam s posebnimi potrebami. Turistični in izobraževalni programi, ki jih bosta razvila in pilotno izvedba Mestni muzej Idrija in Center za upravljanje z dediščino živega srebra, bodo posebej prilagojene osebam s senzornimi omejitvami. V ta namen bomo angažirali specialnega pedagoga, ki bo pomagal pri tem, da bodo ti programi v največji možni meri prilagojeni njihovim specifičnim potrebam, in te programe bomo potem tudi pilotno izvedli. Za Topilnico Hg bomo izdelali tipni zemljevid za slepe, slabovidne in gluho-slepe ter podnapise predmetov, ki so zanimivi na otip, v brajici. Tudi sicer se bodo lahko predstavniki te ciljne skupine udeleževali dogodkov in programov za javnost, saj se bomo potrudili, da bodo dostopni za invalide in za gibalno ovirane. S tem se jim bo lajšalo dostop do kulturne dediščine, znanj in novih poznanstev, izboljšalo njihovo družabno življenje, posledično z vsem naštetim pa izboljšalo tudi kakovost življenja.</p>

Finančna porazdelitev stroškov

Finančna porazdelitev stroškov med partnerskimi LAS je sorazmerna.

	Bruto vrednost – upravičeni in neupravičeni stroški (v EUR)	Upravičeni stroški (v EUR)	Zaprošena vrednost (v EUR)	Vrednost prispevka v naravi (v EUR)	Lastni prispevek (v EUR)	Čas trajanja faze (od do)	Datum odjava zahtevka
Finančni okvir operacije LAS med Snežnikom in Nanosom							
1. Faza	108311,54	91.341,84	77.640,57		30.670,97	1.4.2019 - 28.2.2020	28.2.2020
2. Faza	28549,10	26.302,33	22.356,99		6.192,11	1.2.2020 - 31.10.2020	31.10.2020
SKUPAJ F1+F2	136.860,64	117.644,17	99.997,56		36.863,08		
Finančni okvir operacije LAS loškega pogorja							
1. Faza	72.845,26	67.006,36	56.955,43	5.900,00	15.889,83	1.4.2019 - 28.2.2020	28.2.2020
2. Faza	51.594,42	50.616,94	43.024,41	9.000,00	8.570,01	1.2.2020 - 31.10.2020	31.10.2020
SKUPAJ F1+F2	124.439,68	117.623,30	99.979,84	14.900,00	24.459,84		
Finančni okvir LAS Vipavska dolina							
1. Faza	74.284,63	68.648,82	58.351,50	0,00	15.933,13	1.4.2019 - 28.2.2020	28.2.2020
2. Faza	52.899,70	48.993,67	41.644,62	0,00	11.255,08	1.2.2020 - 31.10.2020	31.10.2020
SKUPAJ F1+F2	127.184,33	117.642,49	99.996,12	0,00	27.188,21		
Finančni okvir LAS s CILJ-em							
1. Faza	56.983,70	53.993,29	45.894,31	0,00	11.089,40	1.4.2019 - 28.2.2020	28.2.2020
2. Faza	70.603,29	63.631,13	54.086,48	0,00	16.516,80	1.2.2020 - 31.10.2020	31.10.2020
SKUPAJ F1+F2	127.586,99	117.624,42	99.980,79	0,00	27.606,20		

Aktivnosti operacije:

Aktivnosti so enakomerno razporejene med partnerskimi LAS. Vsi partnerji v operaciji se vključujejo v izvedbo vseh zastavljenih aktivnosti, skladu z zaznanimi potrebami in cilji na območju.

V operacijo so zajete naslednje ključne aktivnosti:

1. Izmenjava izkušenj znanja ter njihova implementacija na območju LAS ter povezovanje, skupni nastopu na trgu
2. Razvoj in trženje storitev in proizvodov
3. Programi za prenos znanja in veščin in usposabljanje
4. Promocija novih proizvodov, praks, postopkov
5. Komunikacija, diseminacija in promocija projekta
6. Vodenje in koordinacija

AKTIVNOSTI LAS DRPSN	LAS/PARTNER
DS 1 Izmenjava izkušenj znanja ter njihova implementacija na območju LAS	
1.1.1. <u>Priprava metodologije za skupni načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma</u> (pripravi LAS loškega pogorja, v okviru le tega Alpina)	
1.1.2. <u>Priprava skupnega načrta nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma.</u> ki bo nastal na podlagi izkušenj in znanj vseh partnerjev. Načrt bo prispeval k trajnosti projekta, k razvoju nadaljnjih projektov, ohranjanju, nadgradnji in revitalizaciji domačih in umetnostnih obrti.raziskava, analiza stanja, analiza ponudnikov, dobre prakse, koordinacija lokalnih ponudnikov in vsebinska izdelava	RRA Zeleni kras
1.2.1. <u>Srečanje in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS s CILjem</u> Udeležba in predstavitev LAS-a ter ponudnikov DUO z območja vseh LAS-ov na večji prireditvi v Idriji..	LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras z ostalimi partnerji projekta
1.2.2. <u>Srečanje partnerjev in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS Vipavska dolina.</u> Udeležba in predstavitev LAS-a ter ponudnikov DUO z območja vseh LAS-ov	LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras z ostalimi partnerji projekta

<p>1.2.3. <u>Srečanje in predstavitev partnerskih LAS loškega pogorja.</u> Predstavitev ponudnikov DUO ter vseh LAS-ov vključenih v projekt v centru DUO v Škofji Loki.</p>	<p>LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras z ostalimi partnerji projekta</p>
<p>1.2.4. <u>Srečanje in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS DRPSN</u> Partnerje bomo povabili k skupnemu sodelovanju na prireditvi Kmetijska tržnica v Ilirski Bistrici, kjer se letno predstavijo ponudniki DUO iz vseh LAS-ov vključenih v projekt ter LAS-i. Znotraj prireditve v septembru 2019 bomo partnerji projekta predstavljali in promovirali operacijo skupaj s ponudniki DUO iz območja LAS-ov.</p>	<p>LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras z ostalimi partnerji projekta</p>
<p>1.3.1. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS Vipavska dolina.</u> Obiskali bomo kmetijo, kjer so pozabljene obrt peke kruha na tradicionalen način spremenili v uspešno dopolnilno dejavnost na kmetiji.</p>	<p>LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras, ostali parterji projekta.</p>
<p>1.3.2. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS med Snežnikom in Nanosom,</u> kjer bomo partnerjem predstavitev delovanje društva Lokalc, ki izdeluje in promovira izdelke domačih rokodelcev in obrtnikov. V okviru TIC Galerije so vzpostavili prodajo svojih izdelkov, povezujejo se z namenom izboljšanja prodaje, prenašajo znanja na mlajše generacije, sodelujejo s turističnim sektorjem. Dobro prakso s področja domačih in umetnostnih obrti bomo predstavili ostalim partnerjem vključenim v projekt, partnerji se bodo seznanili z delovanjem društva.</p>	<p>LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras, ostali parterji projekta.</p>
<p>1.3.3. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS loškega pogorja,</u> partner bo predstavil razvoj turizma s področja še ene značilne obrti tega območja – klobučarstva ter DUO centra. Udeležba ogleda.</p>	<p>LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras, ostali parterji projekta.</p>
<p>1.3.4. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS s CIL-iem</u> organizacija srečanja in ogleda dobrih praks. Partnerji na območju LAS s CILjem bodo organizirali ogled prikazov oživiljanja pozabljenih starih obrti iz rudnika, predstavitev oživitve rudarske hiše in demonstracijo klekljanja najzgodnejših čipk v Idriji. Udeležba.</p>	<p>LAS med Snežnikom in Nanosom in RRA Zeleni kras, ostali parterji projekta.</p>

<p>1.4.1. Implementacija dobre prakse s področja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma iz območja drugega LAS-a na območju LAS DRPSN – dogodek, ki ima tradicijo v Idrij: Rudarska hiša se predstavi bomo prilagodili na predstavitev Ozbičeve hiše v Postojni.</p>	<p>Zavod Znanje Postojna</p>
<p>DS 2 Razvoj in trženje storitev in proizvodov</p>	
<p>2.1. Notranja obnova brivsko-frizerskega salona Ozbič (LAS DRPNS) skladno s konservatorskimi in muzeološkimi standardi Operacija bo izboljšala pogoje za zagotavljanje visoke kakovosti življenja: Obnovljen trenutno nedelujoč brivsko-frizerski salon s stoletno tradicijo, ki se nahaja v mestnem središču Postojne, bo postal prostor druženja in zbiranja domačinov in hkrati bo predstavljal zanimivo turistično točko. Občina bo oddala prostor v najem brivcu oz frizerju, ki bo tu opravljal svojo dejavnost in tako oblikoval nekakšne vrste živi muzej.</p> <p>2.2. Svetovanje glede restavratorsko-konservatorskih posegov v brivsko-frizerskem salonu Ozbič. Za izvedbo konservatorsko-restavratorskih del potrebujemo strokovnjaka, ki ima dolgoletne izkušnje z notranjo obnovo dediščinskih ambientov, le-tako bomo lahko kakovostno, sistematično in uspešno izvedli obnovo salona.</p> <p>2.3. Raziskava in priprava brošure o brivsko-frizerskem salonu Ozbič. V okviru projekta bo opravljena raziskava in na podlagi le-te izdana brošura o brivsko-frizerskem salonu Ozbič. Raziskava bo osnova za nadaljnji razvoj produktov in programov. Brošura bo namenjena domačinom in turistom. Bralce bo seznanjala s podjetniško tradicijo mesta Postojna, jih tako navdala s ponosom in motivirala za lastne uspešne podjetniške zgodbe.</p> <p>2.4. Izdelava poslovnega načrt delovanja brivsko-frizerskega salona Ozbič, snov za delovanje salona bo črpal iz predhodne raziskave in bo omogočal realizacijo delovanja salona v prihodnje.</p> <p>2.5. Razvoj brivsko-frizerskih produktov osnovanih na tradiciji, razvoj in oblikovanje treh storitev oz. produktov.</p>	<p>Občina Postojna</p> <p>Občina Postojna</p> <p>Zavod Znanje</p> <p>Zavod Znanje</p> <p>Zavod Znanje</p>
<p>DS 3 Programi za prenos znanja in veščin in usposabljanje</p>	
<p>3.1. Razvojni didaktični program Notranjskega muzeja za izvedbo delavnic na temo domačih in umetnostnih obrti namenjen ranljivim skupinam ter izvedba 6 delavnic na temo domače in umetnostne obrti Ker želimo, da je projekt usmerjen širše v promocijo domačih in umetnostnih obrti za izboljšanje kakovosti življenja na podeželju bo Notranjski muzej pripravil razvojni didaktični program na temo domačih in umetnostnih obrti namenjen ranljivim skupinam in izvedel delavnice na omenjeno temo. Na delavnicah bo poudarjen okoljski vidik, trajnostni razvoj in boj proti podnebnim spremembam.</p>	<p>Zavod Znanje</p>

DS 4 Promocija novih proizvodov, praks, postopkov	
<p>4.1 <u>Izdelava marketinškega načrta delovanja brivsko-frizerskega salona Ozbič in CGP.</u> Marketinški načrt bo zagotavljal uspešno delovanje in promocijo salona. Načrt bo predvidel najrazličnejše promocijske aktivnosti, ki bodo zagotavljale obisk različnih ciljnih skupin (domačini, mladi, turisti, ženske ...) dodatno bo povezoval delovanje salona s širšim mestnim prostorom in glavnimi podjetniškimi ter turističnimi akterji v regiji, prav tako bo vanj vključeno povezovanje z LAS območji vključenimi v projekt.</p> <p>1.1. <u>CGP ter pripravljena in izvedena vsaj ena aktivnost salona.</u> V sklopu projekta bo v promocijske namene salona pripravljen CGP in izveden bo najmanj en promocijski program.</p>	<p>Zavod Znanje</p> <p>Zavod Znanje</p>
DS 5 Komunikacija, diseminacija in promocija projekta	
<p>5.1. <u>Minimalno 5 prispevkov v medijih na temo projekta</u></p> <p>5.2. <u>Predstavitev projekta na spletnih straneh in socialnih omrežjih</u></p> <p>5.3. <u>Novinarska konferenca o operaciji</u></p> <p>5.4. <u>Skupna brošura o projektu,</u> 1000 izvodov v tiskani obliki, dodatna izvedba v e-obliki: priprava teksta in fotografij, združevanje in urejanje teksta vseh partnerjev</p>	<p>RRA Zeleni kras</p> <p>RRA Zeleni kras</p> <p>LAS med Snežnikom in Nanosom, RRA Zeleni kras in ostali partnerji</p> <p>LAS med Snežnikom in Nanosom, RRA Zeleni kras in ostali partnerji operacije (Občina Ajdovščina, LAS loško pogorje)</p>
DS 6 Vodenje in koordinacija	
<p>6.1. <u>5 sestankov partnerstva</u> (2x DRPSN, 1X LAS loškega pogorja, 1X LAS Ajdovščina)</p> <p>6.2. <u>5 sestankov znotraj LAS</u></p> <p>6.3. <u>Vodenje in koordinacija aktivnosti operacije</u></p>	<p>LAS med Snežnikom in Nanosom, RRA Zeleni kras in ostali partnerji operacije</p>

AKTIVNOSTI LAS loškega pogorja	<u>LAS/PARTNER</u>
DS 1 Izmenjava izkušenj znanja ter njihova implementacija na območju LAS	
FAZA 1:	
1. <u>Priprava metodologije za skupni načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma</u> - priprava metodologije	Alpina
2. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS loškega pogorja</u> - predstavitev razvoja industrijskega turizma s področja klobučarstva na območju LAS loškega pogorja – izmenjava izkušenj in znanj z namenom implementacije pridobljenih izkušenj in znanj	RAS, Alpina Aleš Kacin, Občina Žiri, LAS
3. <u>Srečanje in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS s CILjem</u> - udeležba srečanja v sklopu prireditve Festival idrijske čipke	RAS, Alpina Aleš Kacin, Občina Žiri
4. <u>Srečanje in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS Vipavska dolina</u> - udeležba srečanja in ogled razvitih produktov na območju LAS Vipavska dolina z namenom implementacije spoznanj v ponudbo območja	RAS, Alpina Aleš Kacin, Občina Žiri
5. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS s CILjem</u> - organizacija ogled prikazov oživljanja pozabljenih starih obrti iz rudnika in demonstracijo klekljanja najzgodnejših čipk v Idriji ter predstavitev rudarske hiše	RAS, Alpina Aleš Kacin, Občina Žiri
FAZA2:	
6. <u>Priprava skupnega načrta nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizem</u> - raziskava, analiza stanja, analiza ponudnikov, koordinacija lokalnih ponudnikov in vsebinska izdelava	Alpina, Aleš Kacin, Občina Žiri RAS
7. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS Vipavska dolina</u> - sodelovanje na predstavitvi razvoja rokodelstva na območju LAS Vipavska dolina	RAS, Alpina Aleš Kacin, Občina Žiri
8. <u>Implementacija dobre prakse s področja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma</u> - implementacija dobrih praks v novo razvite produkte	Alpina Aleš Kacin
9. <u>Srečanje in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS loškega pogorja</u> - predstavitev razvitih produktov na območju LAS loškega pogorja partnerjem operacije	RAS, Alpina Aleš Kacin, Občina Žiri, LAS
10. <u>Ogled dobrih praks na območju LAS DRSPN</u> - predstavitev delovanja Društva Lokalci, ki izdeluje in promovira izdelke domačih rokodelcev in obrtnikov. V okviru TIC Galerija so vzpostavili prodajo svojih izdelkov, povezujejo se z namenom izboljšanja prodaje, prenašajo znanja na mlajše generacije, sodelujejo s turističnim sektorjem	RAS, Alpina Aleš Kacin, Občina Žiri
11. <u>Srečanje in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS DRSPN</u>	RAS, Alpina

- udeležba srečanja in ogled razvitih produktov na območju LAS DRSPN z namenom implementacije spoznanj v ponudbo območja	Aleš Kacin, Občina Žiri
DS 2 Razvoj in trženje storitev in proizvodov	
FAZA 1:	
1. <u>Ureditev sprejemno razstavnega prostora v prostorih Alpine:</u> Podjetje Alpina d.d. želi vzpostaviti sprejemno-razstavni prostor, kjer bo predstavljeno delovanje podjetja skozi čas, prav tako pa njegovi najnovejši dosežki. Alpina bo tovrstno predstavitev nudila kot novo storitev namenjeno kupcem in turistom ter domačinom. <ul style="list-style-type: none"> - nakup multimedijske opreme - izdelava predstavitev in panojev 	Alpina
2. <u>Ureditev prostora za demonstracijo ročne izdelave čevljev v prostorih delavnice AK Alojz Karner:</u> Delavnica AK bo z ureditvijo prostora za obiskovalce lahko izvajala demonstracije izdelovanja čevljev »po starem«. Obiskovalci bodo turisti in zainteresirana strokovna javnost. <ul style="list-style-type: none"> - nakup opreme za prikazovanje ročne izdelave čevljev 	Aleš Kacin Občina Žiri
3. <u>Raziskava dediščine čevljarstva:</u> Partnerji bomo pripravili raziskavo in dokumentirali čevljarstvo znanje na Žirovskem v preteklosti in danes. <ul style="list-style-type: none"> - raziskava in dokumentiranje čevljarstva znanja - zbiranje in pregled ohranjenih materialov ter digitalizacija tekstovnih in video zapisov in grafičnih risb 	Aleš Kacin Alpina Občina Žiri RAS
4. <u>Razvoj produktov osnovanih na tradiciji:</u> Razvoj produkta čevljarstva malica <ul style="list-style-type: none"> - oblikovanje jedilnik (raziskave, zbiranje podatkov za razvoj produkta) Podjetje Alpina želi obiskovalcem sprejemno-razstavnega prostora omogočiti pokušino tradicionalne čevljarstva malice. Prav tako želi vključiti druge sestavine naravne in kulturne dediščine območja v turistično ponudbo, katere rdeča nit bo čevljarstvo.	Aleš Kacin Alpina
FAZA 2:	
5. <u>Razvoj produktov osnovanih na tradiciji:</u> Raziskave in razvoj modelov obutve v tradicionalni tehniki izdelave obutve: Na osnovi čevljarstva tradicije želimo oblikovati nove produkte. Ustvarjalec Aleš Kacin, ki deluje v delavnici AK želi oblikovati nov udoben in privlačen čevljev, za kar pa mora opraviti: <ul style="list-style-type: none"> - Raziskave, zbiranje podatkov za razvoj novega produkta (udobnih čevljev) 	Aleš Kacin Občina Žiri
6. <u>Vključevanja ponudbe sestavin naravne in kulturne dediščine v turistične pakete območja:</u> Alpina bo skupaj s partnerji pripravila analizo možnosti vključevanja ostalih vsebin naravne in kulturne dediščine v pakete dediščinskega turizma z namenom, da se oblikuje skupna turistična ponudba kraja, katerega čevljarstvo je v bistveni meri oblikovalo preteklost in sedanjost. <ul style="list-style-type: none"> - Analiza možnosti vključevanja komplementarne ponudbe v pakete dediščinskega turizma, dogovori s ponudniki (lokalna kulinarična dediščina, druge sestavine kulturne in naravne dediščine Žirov in okolice) 	Alpina
7. <u>Načrt promocije Žirov kot čevljarstva mesta</u> <ul style="list-style-type: none"> - Partnerji bomo pripravili načrt promocije Žirov kot čevljarstva mesta. Pripravljen bo program ogledov, ki bo temeljil na promociji 	Alpina Aleš Kacin Občina Žiri

čevljarke dejavnosti v kraju. Obiskovalci si bodo lahko ogledali tradicionalno izdelavo obutve v Delavnici AK, industrijski način izdelave v Alpini, zgodovina čevljarstva in Žirov pa jim bo podrobneje predstavljena v Muzeju Žiri. Priprava dokumenta	RAS
<p>8. <u>Oblikovanje in pilotna izvedba programov predstavitve kraja Žiri kot čevljarkega mesta (paketov dediščinskega turizma):</u> Oblikovali bomo konkretne izvedbe programov namenjene predstavitvi kraja Žiri kot čevljarkega mesta ter pilotno izvedli oblikovane programe.</p> <p>8.1. Oblikovanje programov v različnih izvedbah:</p> <ul style="list-style-type: none"> - oblikovanje programov v 10ih različnih izvedbah oz. turističnih podproduktih (4 podprodukti bodo namenjeni ranljivim skupinam: otroci, starejši, ženske ter osebe z motnjami v duševnem razvoju). - definiranje načinov sodelovanja različnih ponudnikov v okviru paketov dediščinskega turizma <p>8.2. Pilotna izvedba oblikovanih programov: organizacija in pilotne izvedbe oblikovanih turističnih paketov – 10 pilotnih izvedb, za vsako ciljno skupino po ena izvedba (od tega tudi za izbrane 4 ranljive skupine)</p>	Alpina Aleš Kacin
DS 3 Programi za prenos znanja in veščin in usposabljanje	
FAZA 2:	
<p>1. <u>Zbiranje in dokumentiranje ter prenos znanj med industrijskim in tradicionalnim načinom izdelave obutve:</u> V okviru operacije želimo povezati pretekla in sodobna znanja ter tako zagotoviti tudi prihodnji razvoj te obrti. Želimo, da pride do prenosa znanj med delavnico AK, ki ima bogato zakladnico tradicionalnih znanj, ki jih bo v sklopu projekta še nadgradila ter podjetjem Alpina, ki ima sodobna tehnološka znanja. Delavnica AK bo izvedla usposabljanja za zaposlene v Alpini, ki bodo lahko osvojena znanja oplemenitili z novimi idejami, realiziranimi produkti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbiranje in dokumentiranje specifičnih čevljarških strokovnih znanj - prenos znanj med tradicionalnim in industrijskim čevljarstvom 	Aleš Kacin Alpina
DS 4 Promocija novih proizvodov, praks, postopkov	
FAZA 1:	
<p>1. <u>Predstavitve razvoja čevljarstva v Žireh skozi promocijske video vsebine:</u> - izdelava filma o razvoju čevljarstva v Žireh, Alpine Žiri, delavnice Alojz Karner</p>	Alpina, Aleš Kacin, Občina Žiri RAS
<p>2. <u>Predstavitve čevljarke obrti:</u> - izdelava potujoče razstave (priprava vsebine, oblikovanje, tisk) - nakup opreme: multimedijška oprema</p>	Aleš Kacin Alpina
FAZA 2:	
<p>3. <u>Predstavitve čevljarke obrti:</u> - Izvedba potujoče razstave (predstavitve čevljarke obrti na območju partnerskih LAS) - 3 razstave</p>	Aleš Kacin Alpina
<p>4. <u>Predstavitve turističnih produktov in čevljarstva preko različnih medijev:</u> Tekom projekta in po njegovem zaključku bomo promovirali v sklopu projekta nastale produkte in storitve. - predstavitev na spletu, tiskano promocijsko gradivo</p>	Alpina Aleš Kacin
DS 5 Komunikacija, diseminacija in promocija projekta	
FAZA 1:	
<p>1. <u>Prispevki v medijih na temo projekta:</u></p>	RAS,

- priprava in objava prispevka - 1 prispevek	LAS
2. <u>Predstavitve projekta na spletnih straneh:</u> - Priprava in objava predstavitev projekta na spletnih straneh partnerjev	RAS, LAS, Alpina, Aleš Kacin, Občina Žiri
FAZA 2:	
3. <u>Prispevki v medijih na temo projekta:</u> - priprava in objava prispevkov - 2 prispevka	RAS, LAS
4. <u>Izvedba novinarske konference o projektu:</u> - organizacija in izvedba novinarske konference – ogled skozi projekt razvitih produktov	RAS, LAS, Alpina, Aleš Kacin, Občina Žiri
5. <u>Skupna brošura o projektu</u> - priprava teksta in fotografij za predstavitev rezultatov projekta na območju LAS loškega pogorja, združevanje in urejanje teksta vseh partnerjev (1000 izvodov v tiskani obliki, dodatna izvedba v e-obliki, 16 strani);	RAS LAS
DS 6 Vodenje in koordinacija projekta	
FAZA 1:	
- 2 sestanka partnerstva med LAS - 3 sestanki partnerstva znotraj LAS - tekoča koordinacija aktivnosti s partnerji	RAS LAS Alpina Aleš Kacin Občina Žiri
FAZA 2:	
- 2 sestanka partnerstva med LAS - 2 sestanka partnerstva znotraj LAS - tekoča koordinacija aktivnosti s partnerji	RAS LAS Alpina Aleš Kacin Občina Žiri

<u>AKTIVNOSTI LAS Vipavska dolina</u>	<u>LAS/PARTNER</u>
DS 1 Izmenjava izkušenj znanja ter njihova implementacija na območju LAS	
1.1 <u>Skupni načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma,</u> ki bo nastal na podlagi priprave metodologije (1.1.1.) za skupni načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma. Metodologije se bo pripravila na način izmenjave izkušenj in znanj partnerjev projekta partnerskih LAS. Vključilo se bo tudi mladostnike; dijake in študente, ki bodo stare obrti opredelili skozi pogled millennium generacije, ki bo kmalu postala iskalka zaposlitve. Vključenih bo najmanj 15 dijakov ali študentov iz posameznih LAS. Pripravilo se bo skupni načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti (1.1.2.).	OA
1.2 <u>Srečanje in predstavitve partnerskih LAS.</u> Srečanje in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS Loško pogorje, LAS med Snežnikom in Nanosom, LAS Vipavska dolina ter LAS na območju LAS s CILjem. Partnerji z območja LAS Vipavska dolina se bomo udeležili srečanj in predstavitev partnerskih LAS. Partnerji bomo organizirali in izvedli srečanje in predstavitev LAS Vipavska dolina.	LAS VD + OA
1.3 <u>Ogled dobrih praks na območjih partnerskih LAS.</u> Ogled dobrih praks na območju LAS Loško pogorje, LAS med Snežnikom in	LAS VD + OA

<p>Nanosom, LAS Vipavska dolina ter LAS na območju LAS s CILjem. Partnerji z območja LAS Vipavska dolina se bomo udeležili srečanja in ogleda dobrih praks. V sklopu ogleda dobrih praks LAS Vipavska dolina bomo obiskali kmetijo, kjer so pozabljena obrt peke kruha na tradicionalen način spremenili v uspešno dopolnilno dejavnost na kmetiji.</p>	
<p>1.4 Implementacija dobrih praks partnerskih LAS. V okviru projekta bomo LAS med Snežnikom in Nanosom, LAS loško pogorje ter LAS Vipavska dolina implementirali dobro prakso, izkušnje in znanje pridobljene pri večletni kontinuirani aktivnosti Idrijskega muzeja Rudarska hiša pripoveduje (LAS s CILjem), gre za vsebinsko promocijsko aktivnost, ki nagovarja k obisku širšo javnost in jo seznanja z kulturno dediščino, ki je neposredno ali posredno vezana na rudarsko hišo.</p>	LAS VD + OA
<p>DS 2 Razvoj in trženje storitev in proizvodov</p>	
<p>2.1 Naložba za razvoj in trženje storitve Rustjevo hišo bomo opremili z multimedijško opremo, ki zajema: interaktivno tablo, 2 velika video zaslona, spletno konferenčno kamero, informacijski video zaslon in ozvočenje. V predstavitvenem centru mlinarstva in pekarstva v Rustjevi hiš, bo oprema pripomogla k boljši prezentaciji in prenosu znanja omenjenih obrti.</p>	OA
<p>2.2 Raziskave in dokumentacije Izdelana bo raziskava o mlinarstvu in pekarstvu na Ajdovskem, vsebina raziskave bo umeščena v okvir obnovljene Rustjeve hiše v starem jedru mesta Ajdovščina, kjer je v preteklosti delovala pekarna, v današnjem času pa bomo tu vzpostavili izobraževalno-predstavitveni center mlinarstva in pekarstva na Vipavskem. Obnova Rustjeve hiše sicer ni predmet te operacije. Znotraj raziskave bomo analizirali arhivske in druge vire o mlinarstvu in pekarstvu na Ajdovskem območju in analizirali ponudnike izdelkov domačih in umetnostnih obrti z namenom povezovanja ponudnikov. Poročilo bo osnova za Načrt razvoja domačih in umetnostnih obrti. V okviru raziskave bosta izvedeni tudi 2 delavnici z ženskami nad 50. letom starosti ter s starejšimi in upokojenci z namenom priprave nabora zgodb, vezanih na tradicionalno kulinarično izročilo. Ta ciljna skupina bo eden najpomembnejših deležnikov pri iskanju in preverjanju starih izgubljenih postopkov, receptov, običajev in kuharskih skrivnosti. V operacijo bo vključenih najmanj 50 žensk nad 50 letom starosti ter starejših in upokojencev. Na podlagi izvedenih raziskav in delavnic bo izdelano poročilo o raziskavi o mlinarstvu in pekarstvu, ki bo osnova za nadaljnji razvoj mlinarskih in pekarskih izdelkov. Znotraj raziskave bodo izpostavljene in raziskane uporabe tudi starih sort žit in podana možnost nadaljnje uporabe, kar neposredno prispeva k ohranjanju biodiverzitete.</p>	OA
<p>2.3 Razvoj tradicionalnih produktov osnovanih na tradiciji Ponovno se bo obudilo pozabljene pekarske recepte in tradicionalne postopke peke in na ta način razvilo kulinarične produkte, osnovane na tradiciji in pripravljene za trženje.</p>	OA
<p>2.4 Poslovni načrti za izboljšanje/vzpostavitev poslovanja na področju tradicionalnih obrti: Izdelan bo en (1) poslovni načrt delovanja izobraževalno-predstavitvenega centra mlinarstva in pekarstva na Vipavskem - prostor doživetja pekarske in mlinarske tradicije v bivši pekarni v okviru obnovljene Rustjeve hiše v starem mestnem jedru Ajdovščine (Obnova Rustjeve hiše ni predmet te operacije), ki bo podlaga za njegovo delovanje.</p>	OA

<p>Brezposelnim in invalidom bo omogočeno, da poskusijo s pridobljenim znanjem uresničiti poslovno pobudo oz. idejo s področja tradicionalne obrti pekarstva. V okviru operacije bomo dvema (2) brezposelnima pomagali oblikovati in pripraviti poslovna načrta.</p>	
<p>2.5 Marketinški načrt in CGP namenjen izboljšanju trženja tradicionalnih storitev in proizvodov: Z namenom učinkovitega trženja razvitih kulinarčnih pekovskih produktov in novega turističnega produkta bo izdelan marketinški načrt delovanja predstavitvenega centra v obnovljeni Rustjevi hiši v starem mestnem jedru Ajdovščine (Obnova Rustjeve hiše ni predmet te operacije), vključno z izdelano celostno grafično podobo.</p>	OA
<p>DS 3 Programi za prenos znanja in veščin in usposabljanje</p>	
<p>Programi usposabljanja oz. programi za prenos znanja o peki in mlinarstvu. V okviru aktivnosti bomo oblikovali programe usposabljanja oz. programe za prenos znanja o peki in mlinarstvu. Izvedli bomo delavnice za otroke do 15 let: predšolske otroke in osnovnošolce (2x), mladostnike: dijake in študentje (1x), upokojene in ženske nad 50 letom starosti (2x), brezposelne (mlade in starejše) ter invalide (2x) in za osebe s posebnimi potrebami (1x). Tekom operacije bo izvedeno tudi eno (1x) usposabljanje/delavnica na temo podjetništva in možnosti uresničevanja poslovne ideje osnovane na tradiciji obrtniškega pekarstva v Vipavski dolini ter eno (1x) usposabljanje/delavnica na temo okoljske trajnosti. Skupaj bomo izvedli 10 delavnic. Za strokovno javnost in zainteresirano javnost bomo izvedli še natečaj »naj pek«.</p>	OA
<p>DS 4 Promocija novih proizvodov, praks, postopkov</p>	
<p>4. Kratek film o razvoju mlinarstva in pekarstva skozi zgodovino ter brošura predstavitvenega centra v obnovljeni Rustjevi hiši in turistični spominek Za namen dodatne promocije razvitih kulinarčnih pekovskih produktov in novega turističnega produkta bo izdelan kratek film o razvoju mlinarstva in pekarstva skozi zgodovino ter brošura predstavitvenega centra v obnovljeni Rustjevi hiši v starem mestnem jedru Ajdovščine (Obnova Rustjeve hiše ni predmet te operacije). Kulinarčni pekovski produkti bodo turistom predstavljali tudi tematski turistični spominek z območja Vipavske doline.</p>	OA
<p>DS 5 Komunikacija, diseminacija in promocija projekta</p>	
<p>5. Komunikacija, promocija projekta in diseminacija rezultatov predstavlja zelo pomembno aktivnost v operaciji sodelovanja. Prebivalci LAS Vipavska dolina bodo o poteku in rezultatih projekta seznanjeni preko lokalnega mesečnega brezplačnega časopisa, ki je distribuiran po vseh gospodinjstvih območja LAS, informacije bodo širjene tudi preko socialnih omrežij, na spletni strani LAS, Razvojne agencije ROD Ajdovščina (vodilni parter LAS) in Občine Ajdovščina. ROD Ajdovščina bo sodeloval z lastnim delom pri pripravi brošure v drugi fazi. Pripravili bomo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 prispevke v medijih o operaciji kot celoti in o aktivnostih na območju Las Vipavska dolina • 10 prispevkov o projektu na spletnih straneh in socialnih omrežjih vseh v projekt vključenih partnerjev • 1 novinarska konferenca o projektu • brošura o projektu (1000 izvodov v tiskani obliki, 16 strani, format A5, speta, barvni tisk (tekst in fotografije); 	LAS VD + OA

DS 6 Vodenje in koordinacija	
Aktivnost zajema vodenje in koordinacijo aktivnosti med partnerjema na območju LAS Vipavska dolina in sodelovanje z ostalimi partnerskimi LASi pri koordinaciji operacije sodelovanja. Te naloge si bo delil vodilni partner LAS Vipavska dolina - Razvojna agencija ROD Ajdovščina in Občina Ajdovščina z lastnim kadrom in brez kakršnih koli zunanjih storitev. Stroški, ki bodo nastali v sklopu te dejavnosti, so stroški dela in stroški potovanj. Stroški dela, ki bodo nastali pri posameznem partnerju niso vezani na vsebinsko izvajanje. Predvideni so 4 sestanki partnerstva sodelujočih LAS, na nivoju LAS Vipavska dolina pa bo potekala koordinacija aktivnosti in preveritev mejnikov na mesečni ravni.	LAS VD + OA

Aktivnosti operacije:

AKTIVNOSTI LAS S CILJEM	LAS/PARTNER
DS1 Izmenjava izkušenj, znanja ter njihova implementacija na območju LAS	
<u>1.1.Priprava skupnega načrta nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma na območju vseh LAS-ov,</u> sodelujočih v operaciji, ki bo nastal na podlagi izkušenj in znanj vseh partnerjev. Načrt bo prispeval k trajnosti projekta, ki razvoju nadaljnjih projektov, ohranjanju, nadgradnji in revitalizaciji domačih in umetnostnih obrti, povezovanje ponudnikov. Vključeval bo tudi dobre prakse vseh LAS, sodelujočih v operaciji.	Idrijsko Cerkljanska razvojna agencija, v nadaljevanju ICRA
<u>1.2 .Ogled dobrih praks na območju LAS loškega pogorja,</u> partner bo predstavil razvoj turizma s področja značilne obrti tega območja – klobučarstva. Udeležba srečanja in ogleda dobrih praks. Partnerji z območja LAS s CILjem se bomo dogodka udeležili.	ICRA, Mestni muzej Idrija v nadaljevanju MMI, Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija, v nadaljevanju CUDHg Idrija
<u>1.3. Ogled dobrih praks na območju LAS med Snežnikom in Nanosom,</u> kjer bo partner predstavil delovanje društva Lokalc, ki izdeluje in promovira izdelke domačih rokodelcev in obrtnikov. Partnerji z območja LAS s CILjem se bomo dogodka udeležili.	ICRA, MMI, CUDHg Idrija
<u>1.4. Ogled dobrih praks na območju LAS Vipavska dolina</u> Obiskali bomo kmetijo, kjer so pozabljeno obrt peke kruha na tradicionalen način spremenili v uspešno dopolnilno dejavnost na kmetiji. Partnerji z območja LAS s CILjem se bomo dogodka udeležili.	ICRA, MMI, CUDHg Idrija
<u>1.5. Ogled dobrih praks na območju LAS s CILjem,</u> organizacija srečanja in ogleda dobrih praks. Partnerji na območju LAS s CILjem bomo organizirali ogled prikazov oživiljanja pozabljenih starih obrti iz rudnika, predstavitev oživitve rudarske hiše in demonstracijo klekljanja najzgodnejših čipk v Idriji.	LAS s CILjem, ICRA, MMI, CUDHg Idrija ICRA, MMI, CUDHg Idrija

<p><u>1.6. Implementacija dobre prakse s področja tradicionalnih obrti,</u> obrtniškega turizma z območja LAS loškega pogorja na območju LAS s CILjem. Implementirati želimo dobro prakso delovanja Rokodelskega centra DUO iz Škofje Loke ter njihove Kreativnice, saj so vse njihove aktivnosti zrasle na ideji »ohraniti dediščino tovarne Šešir«, ki je šla v stečaj. Kreativnica je mesto/delavnica, kjer se srečujejo in ustvarjajo različni obrtniki, Tudi v Idriji je s strani različnih rokodelk in rokodelcev živa ideja po ureditvi tovrstne delavnice / trgovine. Zanima nas tudi udeležba na eni do konkretnih delavnic.</p> <p><u>1.7.Srečanje partnerjev in predstavitev partnerskih LAS na območju Loškega pogorja.</u> Udeležba in predstavitev ponudnikov DUO LASa s CILjem na srečanju v Škofji Loki v centru DUO.</p> <p><u>1.8. Srečanje partnerjev in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS</u> med Snežnikom in Nanosom. Udeležba in predstavitev ponudnikov DUO na srečanju.</p> <p><u>1.9. Srečanje partnerjev in predstavitev partnerskih LAS na območju Vipavske doline.</u> Udeležba in predstavitev ponudnikov DUO LAS na srečanju v Vipavski dolini.</p> <p><u>1.10. Srečanje partnerjev in predstavitev partnerskih LAS na območju LAS s CILjem</u> Organizacija, udeležba in predstavitev na srečanju. Partnerje bomo povabili k skupnemu sodelovanju v sklopu prireditve Festival idrijske čipke. V sklopu dogodka v juniju 2019 bomo partnerji projekta predstavljali in promovirali operacijo ter ponudnike DUO skupaj s sodelujočimi ponudniki iz partnerskih LAS.</p>	<p>ICRA</p> <p>ICRA</p> <p>ICRA</p> <p>ICRA</p>
DS2 Razvoj in trženje storitev in proizvodov	
<p><u>2.1. Raziskava o Marini Melhiorci in njeni tihotapski malhi ter domačih in umetnostnih obrteh, značilnih za obdobje, v katerem je živela (18. stoletje)</u></p> <p>Marina Melhiorca je bila preprosta, a iznajdljiva ženska, ki je živela začetek 18. stoletja in je stopila iz anonimnosti zaradi svoje podjetnosti. Med drugim je močno zaznamovala življenje idrijskega rudniškega upravnika v tistem času. Njeno življenje na simbolni ravni predstavlja prizadevanja idrijskih žena, da bi s svojo iznajdljivostjo in spretnostjo prispevale k preživetju številčne družine, ki je v glavnem živela od očetove, tj. rudarske plače. Melhiorca je s svojo prekupčevalsko malho obiskovala rudarske žene, ki so pridno in skrbno klekljale in od njih odkupovala čipke, obenem pa še podjetno služila s tihotapljenjem rude. Svojo podjetnost je drago plačala, saj je bil proti njej sprožen velik sodni proces, a se je tudi v njem izkazala. Sodnika, rudniškega upravitelja, je ugnala v kozji rog.</p> <p>Strokovnjaki MMI bodo izdelali raziskavo o življenjski poti in usodi Marine Melhiorce, kakšna je bila podoba Idrija v tistem času, to je Idrija sredi 18. stoletja, kdo je bil njen sodnik Steinberg, lik Steinberga – rudniškega upravitelja, kakšno je bilo stanje čipkarstva v Idriji v tistem času – razširjenost klekljanja, kakšno je bilo stanje rudarjenja v tistem času, položaj rudarjev, trgovina z živim srebrom in trgovina s čipkami. Raziskali bodo tipe čipk, ki so se takrat izdelovale, tehnike dela, poimenovanja in načrte za izdelavo ter jih primerjali z ostalo Evropo. Preučilo se bo oblačilno kulturo tistega časa: kmečko, mestno, poklicno (rudarsko) – statusno, delovno, uniforme, kroje in materiale.</p>	<p>MMI</p> <p>MMI</p>

2.2. Izdelava kostumov, ki bo izvedena na podlagi izsledkov

raziskave, opisane zgoraj, za potrebe in namene muzejske interpretacije, in sicer:

- izdelava 2 kompletov moške noše, en kos uradniške in en kos delavske noše,
- izdelava 2 kompletov ženske vsakdanje noše.

MMI

2.3. Izdelava delovnega lista in priprava interaktivne slikanice o Marini Melhiorci

V okviru projekta bo izvedena raziskava o Melhiorci in na tej podlagi se bo oblikovalo slikanico in maskoto ter izdalo delovni list o Marini Melhiorci in najstarejši čipki na idrijskem območju. S pomočjo novega interpretatorskega lika bo Melhiorca postala del pedagoškega, andragoškega in turističnega programa, ki se bodo prav tako razvili v sklopu projekta. Predvidena naklada delovnega lista: 1.000 kosov. V ta sklop aktivnosti sodi strošek oblikovanja slikanice in delovnega lista ter tisk delovnega lista.

MMI

2.4. Ilustracija tipičnega lika »Melhiorca in rudar«, koncept različnega promocijskega materiala

Izdelalo se bo ilustracijo tipičnega lika za uporabo na turističnih in promocijskih produktih »Melhiorca in rudar« ter izdelalo koncept različnega promocijskega materiala na temo Melhiorce in rudarja. MMI želi na temo Melhiorce pripraviti in izdelati različen promocijski material, kot so promocijske majice, magneti, skodelice, ipd. (do 5 različnih), s katerimi bi obogatili svoje nove pedagoške, andragoške in turistične programe (glej aktivnost D2.3.). V sklopu projekta bomo izdelali vzorčne naklade izbranega turistično-promocijskega materiala, ki bodo med vključene ranljive skupine brezplačno razdeljeni. V tem sklopu se bo izvedlo tudi 2D oz. 3D razširitev ilustracije.

CUDHg Idrija

2.5. Izdelava raziskave o stari obrti v rudniku – in sicer obrti izdelavi svetil v rudniku.

Vse do 20. stoletja so si namreč rudarji v rudniku svetili s preprostimi oljenkami, kasneje so jim sledile karbidovke. Za idrijski rudnik je značilno, da so bile karbidovke različno oblikovne, ene za rudarje in druge za vodstvo rudnika. Na podlagi izsledkov raziskave bomo:

- izdelali koncept dogodka za javnost, na katerem bi predstavili izdelovanje oljenk in karbidovk, in dogodek pilotno izvedli za eno od ranljivih ciljnih skupin;
- izdelali koncept novega turističnega programa za ogled rudnika z jamsko svetilko, električno baterijo, karbidovko, oljenko, ter pilotna izvedba za eno od ranljivih skupin,
- izdelali obstoječi turistični produkt rudnika za otroke Lov na Perkmandlčkov zaklad, s prikazom svetil skozi različna obdobja, s pripovedovanjem zgodb.

CUDHg Idrija

2.6. Predstavitev jamskih svetil (oljenk, karbidovk, električnih luči,...) skozi stoletja v idrijski jami – manjša razstava.

Na podlagi izsledkov raziskave iz prejšnje točke se bo pripravilo manjšo razstavo različnih jamskih svetil. Za namen dogodka doživetja rudnika z jamskimi svetili se bo tudi oblikovalo podnapise in panoje ter se jih natisnilo. Izdelalo se bo tudi rudarsko obleko rudarja 17. stoletja, za

<p>potrebe predstavitve rudarjenja v najzgodnejšem obdobju delovanja idrijskega rudnika. S prikazom odkopavanja rude s klinom in kladivom ter skromno osvetlitvijo oljenke. Vodniki, oblečeni v kostume, opremljeni z različnimi svetili, bodo na dogodku <i>V soju jamskih svetil</i> skozi zgodbe predstavili rudarjenje skozi stoletja.</p>	<p>CUDHg Idrija</p>
<p><u>2.7. Izdelava virtualne podobe Perkmandlca (hologram)</u> Za potrebe izvedbe različnih dogodkov v sklopu predlaganega programa se bo izdelalo virtualno podobo - hologram rudarskega škrata Perkmandlca. Virtualen prikaz Perkmandlčka je končna nagrada otrokom, ki skozi različne naloge spoznavajo rudarska znanja in obrti, povezane z rudarstvom, pri ogledu rudnika (Lov na Perkmandlčkov zaklad).</p>	<p>CUDHg Idrija</p>
<p><u>2.8. Raziskava stare rudarske obrti – lončarstva, prevod poglavja, izris lokacij žganja.</u> S to aktivnostjo bomo prispevali k obuditvi in ohranitvi še ene stare obrti v povezavi z idrijskim rudnikom, in sicer lončarstva, ter starega rudarskega znanja – žganja rude v glinenih posodah – retortah. Skozi 500-letno zgodovino so morali idrijski rudarji – topilničarji šele odkriti nove načine žganja rude. Prav inovativnost, vedoželjnost in iznajdljivost so pripeljale do vrste izumov in inovacij, s katerimi so se idrijski topilničarji vpisali v sam vrh žgalništva v svetu. Po prvih letih rudarjenja in preprostega žganja v kopah je Idrija privabila inovatorje in znanstvenike iz tujih dežel (rudarske strokovnjake, lekarnarje, alkimiste,...), ki so uvedli žganje rude v retortah na ognjiščih v okoliških gozdovih. Žgalne posode so bile narejene in oblikovane prav za potrebe žganja cinabaritne rude, izdelane so bile iz najboljše gline. Glinene posode so dobavljali iz okolice Škofje Loke. V sredini 17. stoletja so za idrijski rudnik izdelali 50.000 do 60.000 žgalnih posod na leto. V zvezi s tem bi izvedli naslednje aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pregled virov o žganju v retortah, • prevod poglavja o postopku žganja v knjigi Valentinisch, Helfried: Das landesfurrstliche Quecksilberbergwerk Idria 1575-1659, Graz, izris lokacij žgalnic na prostem, v gozdovih v okolici Idrije. 	<p>CUDHg Idrija</p>
<p><u>2.9. Izdelava virtualnega prikaza žganja v retortah, predstavitev na panojih</u> Za potrebe predstavitve prvih načinov žganja rude se bo pripravilo in izdelalo virtualni prikaz žganja rude v glinenih posodah – retortah na ognjiščih v okoliških gozdovih.</p>	<p>CUDHg Idrija</p>
<p><u>2.10. Oblikovanje in izdelava manjše razstave o žganju v retortah v Topilnici Hg.</u> V sklopu te aktivnosti se bo izvedlo vse potrebne naloge za pripravo in izvedbo razstave, oblikovalo in natisnilo podnapise in panoje.</p>	<p>CUDHg Idrija</p>
<p><u>2.11. Oblikovanje vabil za dva dogodka: V soju jamskih svetil skozi stoletja</u>, ki bo izveden junija 2019, in <u>Dnevi živega srebra – Odsevi srebrnega časa</u>, v oktobru 2019.</p>	<p>CUDHg Idrija</p>
<p>DS3 Programi za prenos znanja in veščin in usposabljanje</p>	
<p><u>3.1. Priprava in pilotna izvedba pedagoških in andragoških programov na temo domače in umetnostne obrti</u>, z interpretatorji, ki jih bomo posebej izobrazili za izvajanje novih programov za različne ciljne skupine. Programe se bo testiralo z različnimi ranljivimi ciljnim skupinami (5 pilotnih izvedb: na dvorišču grada Gewerkenegg, v vrtcih, v varstveno-delovnem centru in v domu upokojujencev).</p>	<p>MMI</p>

<p><u>3.2. Izdelava informativne zgibanke za različne ciljne skupine s pedagoškimi in andragošskimi programi o Melhiorci in rudarju.</u> Informativna zgibanka bo za prejemnike brezplačna in bo del nove turistične ponudbe na temo Melhiorce in rudarja. Njena naklada bo 1.000 izvodov.</p>	MMI
<p><u>3.3. Izdelava koncepta dogodka o demonstracijo klekljanja čipk iz 18. stoletja.</u> Gre za demonstracijo izdelave prvotnih čipk, ki so se izdelovale na Idrijskem v začetku 18. stoletja, v času življenja Melhiorce. Izdelalo se bo papirce in čipke. Dogodek se bo tudi pilotno enkrat izvedlo.</p>	MMI
<p><u>3.4. Gledališka uprizoritev Melhiorce</u> Pripravila se bo zasnova vsebin, izdelal scenarij in izvedla gledališka uprizoritev o življenju in delu Melhiorce v dolžini okoli 15 minut, kar bo dopolnilo interpretacijo novih andragoško-pedagoških programov v muzeju, vezanih na čipkarstvo in rudarstvo.</p>	MMI
<p><u>3.5. Izdelava koncepta dogodka Rudnik oživi in pilotna izvedba.</u> Za dogodek se bo pripravilo scenarij ter angažiralo strokovnjaka za pomoč pri oblikovanju dogodka, s prikazom starih znanj in obrti. Izveden bo na več lokacijah delovanja rudnika, z njim bi prikazali znanja in dela v rudniku in topilnici z upokojenimi rudarji in topilničarji ter pripovedovanjem zgodb (vnukov, ki so zdaj vodniki, o delu v rudniku). Izvedba dogodka.</p>	CUDHg Idrija
<p><u>3.6. Izdelava koncepta dogodka Dnevi živega srebra, s prikazom starih obrti in znanj,</u> ki bi bil tudi izveden na različnih lokacijah rudnika. Sestavljen bi bil iz dveh glavnih sklopov: izvedba celodnevnega prikaza izdelave ter delavnica izdelave retort.</p>	CUDHg Idrija
<p><u>3.7. Izdelava koncepta dogodka v času Festivala idrijske čipke in Praznika idrijskih žlikrofov in njegova izvedba, na katerem bi prav tako predstavili stare obrti in znanja.</u> Dogodek bi bil sestavljen iz interaktivnih vodenj z različnimi prikazi v rudniku in Topilnici Hg, in v kombinaciji s pripovedovanjem zgodb.</p>	CUDHg Idrija
<p><u>3.8. Izdelava koncepta za nov produkt in sicer ogled žgalnic na prostem</u> ter njegova pilotna izvedba z Muzejskim društvom Idrija.</p>	CUD Hg Idrija
<p><u>3.9. Izdelava programov vodenja za različne ciljne skupine in pilotna izvedba:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • za osebe s posebnimi potrebami: izdelava prilagojenega programa za vodenje v Antonijev rov in Topilnico Hg, izdelava tipnega zemljevida v Topilnici Hg, izdelava podnapisov v brajici za predmete, ki jih v Topilnici Hg lahko otipajo; • za društva, kot so gasilci, društvo tehnikov, gozdarjev ipd.: program Od rude do kapljic živega srebra: izdelava programa in pilotno vodenje; • za šole: izdelava programa vodenja za osnovne šole, tehnične šole, kemijske šole in gimnazije, program Od rude do kapljic živega srebra, in sicer izdelava programa vodenja po triadah za osnovne šole in srednje šole, izdelava, oblikovanje in tisk učnih listov, dopolnitev obstoječe razstave z interaktivnimi poskusi po 	

<p>učnem programu za prvo triado, drugo triado, tretjo triado in srednje šole;</p> <ul style="list-style-type: none"> • za najmlajše otroke: dopolnitev obstoječega programa Lov na Perkmadelčkov zaklad, z zanimivimi nalogami pri dveh postavitvah v rudniku: jamomerec, miniranje. <p>V sklopu te aktivnosti se bo oblikovalo še dva učna lista in se ju natisnilo vsakega v nakladi 2.000 kosov. Vključilo se bo tudi svetovalca – specialista za svetovanje pri izdelavi pedagoških programov za različne starostne skupine osnovnošolcev.</p> <p><u>3.10. Izvedba delavnice pripovedovanja zgodb za vodnike v Antonijevem rovu in Topilnici Hg</u>, s pomočjo zunanje sodelavke – interpretatorke kulturne dediščine. Ta oseba bo tudi izvedla delavnico pripovedovanja zgodb za vodnike v Antonijevem rovu in Topilnici Hg.</p> <p><u>3.11. Izdelava informativne zgibanke CUDHg Idrija v nakladi 15.000 izvodov.</u> V ta sklop aktivnosti je vključeno oblikovanje zgibanke v štirih jezikih in tisk. Vsebinsko bo predstavljala obrti, povezane z rudarstvom, turistične in izobraževalne programe, ki jih bomo razvili v okviru projekta.</p>	<p>CUD Hg Idrija</p> <p>CUDHg Idrija</p>
DS4 Promocija novih proizvodov, praks, postopkov	
<p>Za namen dodatne promocije nekaterih starih, že pozabljenih, a s projektom oživiljenih obrti na Idrijskem, bo razvitih in izdelanih več promocijskih produktov:</p> <p><u>4.1. Izdaja DVD s filmom o Melhiorci MMI</u> je pred nekaj leti že pripravil animirani film o Melhiorci in ga posnel na DVD. Žal so bili že zdavnaj vsi razdeljeni in zato obstaja potreba po novih posnetkih na DVD. V ta namen bi radi razmnožili ta film na USB ključkih. Predvidena naklada: 50 USB ključkov. Posnetki bodo za prejemnike brezplačni. Za namen prezentacije animiranega filma na različnih dogodkih MMI v okviru tega projekta se bo nabavilo opremo, potrebno za predvajanje filma, in sicer platno in videoprojektor.</p> <p><u>4.2. Izdelava dokumentarnega videofilma o različnih znanjih in obrteh v rudniku pod naslovom O taužentkunstlerjih pri Rudniku živega srebra Idrija (tesar-cimprman, laufar, hajer, kurjač v topilnici,...)</u> Dolžina videofilma: 30 minut. V ta namen bo potrebno posneti številne intervjuje. Izdelalo se bo tudi krajše, okoli 3-minutne verzije filma, ki bodo služili kot promocijski film za dogodke, ter krajše segment iz filma za objavo na spletni strani CUDHg Idrija. Grafično se bo oblikovalo DVD plošček in ovitek ter izdelalo 300 kosov DVD s filmom.</p> <p><u>4.3. Promocija dogodkov CUDHg Idrija</u> Pripravilo in plačalo se bo 2 oglasa v lokalnem tiskanem biltenu: za dogodek Dnevi Hg in V soju jamskih svetil. Prav tako se bo pripravilo in plačalo oglase za 6 dogodkov na spletni strani www.idrija.com. Prav tako se bo plačalo grafično pripravo in tisk plakata za Dneve Hg, v nakladi 100 kosov, in zgibanke za Dneve Hg, v nakladi 400 kosov.</p> <p><u>4.4. Fotografiranje dogodkov</u> (Dnevi Hg, V soju jamskih svet, delavnice in prikaz izdelovanja retort).</p> <p><u>4.5. Jumbo plakat</u> Oblikovali bomo dva jumbo plakata, ju natisnili, postavili na lokaciji v Kalcah (rondo v smeri proti Idriji) ter zakupili najem tega oglasnega</p>	<p>MMI</p> <p>CUDHg Idrija</p> <p>CUDHg Idrija</p> <p>CUDHg Idrija</p>

<p>prostora za obdobje enega leta, od maja 2019 naprej. Za eno leto. Vsebina bo vezana na promocijo novih turističnih in izobraževalnih programov na temo starih obrti, ki jih bomo razvili v projektu.</p> <p><u>4.6. Media bus</u> Za namen promocije projektnih aktivnosti se bomo poslužili tudi oglasnega prostora na zadnjih strani avtobusov Ljubljanskega mestnega prometa. Zakupili bomo celo zadnjo stran avtobusa za obdobje petih mesecev. V ta sklop aktivnosti sodi tudi oblikovanje in tisk oglasa. Vsebina bo vezana na promocijo novih turističnih in izobraževalnih programov na temo starih obrti, ki jih bomo razvili v projektu.</p> <p><u>4.7. Izdelava promocijskega gradiva na temo Melhiorce</u> Za namen promocije lika Melhiorce in rudarja bomo pripravili in vzorčno izdelali naslednji promocijski material, bi bo za prejemnike brezplačen: 150 lončkov, 1.000 beležnic, 500 magnetkov, 150 potiskanih majic.</p>	<p>CUDHg Idrija</p> <p>MMI</p>
DS5 Komunikacija, diseminacija in promocija projekta	
<p>Prebivalci širšega območja bodo o poteku in rezultatih projekta seznanjeni preko različnih komunikacijskih kanalov in na različne načine, preko dveh brezplačnih lokalnih časopisov, informacije bodo širjene preko socialnih omrežij, spletnih strani vodilnega partnerja in ostalih partnerjev. Pripravili bomo:</p> <p>5.1. vsaj 4 prispevke v medijih na temo projekta, 5.2. vsaj 10 predstavitev projekta na spletnih straneh in socialnih omrežjih, 5.3. redne promocijske aktivnosti na FB spletnih straneh partnerjev, 5.4. MMI in CUDHg bosta dopolnila svoje spletne strani s turističnimi in pedagoškimi programi, 5.5. pripravilo se bo novinarsko konferenco, 5.6. skupno brošuro o projektu, kjer bodo predstavljeni tudi ponudniki DUO iz vseh LAS območji vključenih v projekt (v nakladi 1.000 izvodov za vse 4 vključene LAS, 16 strani, stroške oblikovanja in tiska si LAS delimo med seboj).</p>	<p>LAS s CILjem, ICRA, MMI, CUDHg Idrija</p>
DS6 Vodenje in koordinacija	
<p>Aktivnost DS6 zajema vodenje in koordinacijo aktivnosti med partnerji na območju LAS s CILjem in sodelovanje z ostalimi partnerskimi LAS pri koordinaciji operacije sodelovanja. Te naloge bo večinoma izvedel partner 3 - ICRA. Stroški, ki bodo nastali v sklopu te dejavnosti, so stroški dela:</p> <p>Predvidenih je:</p> <p>6.1.: štiri sestanki partnerstva med LAS (1xDRPSN, 1xLAS loškega pogorja, 1xLAS Ajdovščina, 1xLAS s CILjem): priprava in udeležba na njih, 6.2.: vsaj pet sestankov znotraj LAS: priprava in udeležba na njih, 6.3.: koordinacija projekta.</p>	<p>ICRA, MMI, CUDHg Idrija</p>

Vpliv na krepitev zmogljivosti LAS

<p>Vpliv operacije na gospodarsko rast območja LAS</p>	<p>Operacija pozitivno vpliva na turistični razvoj in gospodarsko rast območij. Spodbuja razvoj domačih in umetnostnih obrti, ki so v preteklosti pomembno zaznamovale življenje na območju v operacijo vključenih LAS-ov. V okviru projekta bomo domače in umetnostne obrti značilne za posamezna LAS območja oživili, prenašali obstoječa znanja na zainteresirane izvajalce, ranljive skupine in mlajše generacije ter jih z nadgradnjo in novimi vsebinami naredili privlačne tako za njihove potencialne izvajalce oz. podjetnike kot tudi za uporabnike v obliki tradicionalnih storitev, izdelkov, ki bodo prilagojeni sodobnemu kupcu oz. obiskovalcu/turistu. Tako bomo ustvarili pogoje za nova delovna mesta.</p> <p>Za vsak omenjeni kraj smo izbrali značilne tradicionalne obrti, ki imajo hkrati največji gospodarski potencial, da so uspešne na gospodarskem oz. podjetniškem področju. Te obrti bomo temeljito analizirali, jih na podlagi analize nadgradili z marketinškimi, poslovnimi ali turističnimi načrti, nadgrajenimi produkti in storitvami.</p> <p>Operacija prav tako spodbuja razvoj turističnih produktov, ki so osnovani na dediščini in imajo veliko dodano vrednost.</p> <p>Z obujanjem tradicije in prenosom znanj ter z razvijanjem na tradiciji temelječih izdelkov, storitev bomo sooblikovali višjo kakovost življenja na podeželju in obogatili turistično ponudbo podeželja.</p> <p>Oblikovani bodo boljši pogoji za razvoj domačih in umetnostnih obrti na LAS območju in sicer z obnovo prostorov, razstavami, nabavo opreme, izvedbo raziskav o dediščini domačih in umetnostnih obrti, razvojem novih produktov in storitev ter s promocijo, izobraževanji s področja obrti, rokodelstva, sodelovanjem in povezovanjem ponudnikov.</p>
<p>Vpliv na promocijo in prepoznavnost LAS</p>	<p>Široko zastavljene aktivnosti, v katere se bodo posredno in neposredno vključevale številne ciljne skupine, njihova enakomerna razporeditev med partnerji, pripomorejo k promociji LAS-ov ter njihovega poslanstva. Skozi operacijo se bodo razvili novi turistični in dediščinski produkti, ki bodo primerno označeni (tudi z logotipom LAS). Z njimi se bo soočilo širši krog javnosti, s tem pa se bo večala tudi prepoznavnost LAS.</p> <p>Promocija in aktivnosti operacije ter prav tako LAS-ov bo potekala tekom celotnega izvajanja operacije pri vseh v projekt vključenih LAS-ih.</p> <p><u>Poudarjamo, da gre za v okviru operacije pri vseh LAS za kakovostno revitalizacijo kulturne dediščine in njeno prezentacijo (v konkretnem primeru domačih in umetnostnih obrti), kar po pozitivno vplivalo na vlogo in prepoznavnost LAS, tako s kulturnega in gospodarskega vidika.</u></p> <p>K promociji in prepoznavnosti LAS pripomore tudi brošura o projektu, kjer bodo predstavljeni tudi rezultati operacije, in bo skupna vsem partnerskim LAS. Skozi brošuro, ki bo dostopna tako v fizični kot tudi elektronski obliki, bo promocija potekala na celotnem programskem območju, tudi po zaključku operacije.</p> <p>Poleg tega bomo projekt predstavljali v različnih medijih, na spletu partnerjev projekta, družabnih omrežji, preko novinarskih konferenc ter na dogodkih, ki se jih bomo udeležili vsi LAS-i in ob tem primerno predstavljali aktivnosti operacije in ostalo delovanje LAS-ov širši javnosti.</p> <p>Prav tako se bodo znotraj operacije oblikovala partnerstva in povezave preko katerih se bodo informacije o delovanju LAS-ov širile naprej.</p>

<p>Skupni nastop proizvajalcev na trgu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • V okviru operacije bomo v sklopu večjih tradicionalnih prireditvev partnerji izvedli skupni nastop na trgu in sicer na dogodkih, ki se odvijajo na območju LAS partnerstva: v Ilirski Bistrici, v Žireh, Ajdovščini in Idriji. Na prireditvah se bodo predstavili vsi partnerji vključeni v projekt, skupaj s ponudniki DUO z območji vključenimi v projekt. Te prireditve pa poleg promocije omogočajo tudi prodajo izdelkov in storitev obrtnikov, rokodelcev, ki bodo sodelovali v operaciji. • Skupni načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti, dediščinskega turizma ki bo nastal na podlagi izkušenj in znanj vseh partnerjev in bo vključeval tudi poglavje z akcijskim načrtom, kako, kje, kdaj se bomo proizvajalci, obrtniki vključeni v operacijo skupno predstavljali na trgu. Načrt bo prispeval k nadaljnji skupni promociji ter sodelovanju in zagotavljal trajnost projekta. • Pripravili bomo skupno informativno-promocijsko gradivo - enotno brošuro, kjer bodo predstavljeni razviti programi posameznega LAS območja ter ostali ponudnik DUO. Brošura bo prispevala k večji prepoznavnosti domače in umetnostne obrti ter njenih proizvajalcev na trgu. Dostopna bo tako v elektronski kot v fizični obliki.
<p>Povezovanje ponudnikov</p>	<p>Povezovanje ponudnikov se bo odvijalo v okviru različnih aktivnosti znotraj projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skupna brošura o projektu, ki bo poleg prezentacije projekta, zajemala tudi predstavitev ponudnikov DUO vključenih v projekt na vseh partnerskih LAS območjih na večjih prireditvah oz. na frekventnih lokacijah. • Ponudniki različnih LAS-ov se bodo povezali na srečanjih partnerjev in predstavitev partnerskih LAS (4 X), kjer si bodo izmenjali izkušnje in vizije nadaljnjega razvoja lastne dejavnosti ter prepoznali morebitne skupne priložnosti. To pomeni, da se bodo na teh predstavitev (Kmetijska tržnica v Ilirski Bistrici, Festival idrijske čipke v Idriji, Rokodelski center DUO Škofja Loka, in Incastra) predstavili tudi s svojo ponudbo. • Priprava skupnega načrta nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma, znotraj katerega bomo pripravili akcijski načrt za povezovanje ponudnikov znotraj območja vseh LAS vključenih v projekt, kar bo omogočilo trajno povezovanje tudi po zaključku projekta. • Povezovanje med ponudniki bo potekalo preko izmenjave izkušenj in prenosu dobrih praks (4. ogledi dobrih praks na vsakem LAS območju)
<p>Trajnostno upravljanje naravne in kulturne dediščine</p>	<p>Ohranjanje kulturne dediščine je rdeča nit celotnega projekta, ki se nanaša na izdelane raziskave značilnih domačih in umetnostnih obrti za posamezno območje, na dediščini bodo v sklopu projekta osnovani vsi produkti in storitve. Vse aktivnosti bodo gradile dediščinsko identiteto posameznih območji in dediščino uporabile pri razvoju družbenega in gospodarskega življenja.</p> <p>V sklopu projekta smo izbrali domače obrti, ki so v preteklosti bistveno zaznamovale gospodarsko življenje na območju v operacijo vključenih</p>

LAS-ov (brivsko-frizersko dejavnost, čevljarstvo, peko kruha in drobnega peciva, čipkarstvo ter obrti povezane z rudarstvom ...).

V okviru projekta bomo domače in umetnostne obrti promovirali, ohranjali, raziskali in tako pripravili raziskave (o brivsko-frizerskem salonu Ozbič, čevljarstvu v Žireh, mlinarstvu in pekarstvu v Ajdovščini, idrijski čipki v 18. stoletju, obrtni povezanimi z rudarstvom v Idriji), na podlagi le-teh bomo oblikovali ali izvedli poslovne in marketinške načrte, aktivnosti za razvoj značilnih obrti na območjih značilnih za v operacijo vključene LAS-e, prav tako bomo osnovali in nadgradili nove izdelke in storitve, ki temeljijo na tradicionalnih obrteh (produkte, storitve v sklopu brivsko-frizerskega salona Ozbič, čevljarske produkte in storitve, pekarske produkte, produkti, vezani na čipko v 18. stoletju ter obrti v Idriji povezane z rudarstvom).

Vsi LAS-i vključeni v operacijo bomo poskrbeli za prenos znanj tako na mlajše generacije ter na ostale ranljive skupine, ki bodo skozi udeležbo na delavnicah, dogodkih o domačih in umetnostnih obrteh lahko prepoznali priložnost za osebno dopolnilno delo, samozaposlitev, tkanje novih vezi ter izboljšanje samopodobe. Partnerji bomo pripravili načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma na območju vseh LAS-ov, ki bo zagotovil trajnostno upravljanje kulturne dediščine.

S projektom prispevamo tudi k ohranjanju naravne dediščine, saj je obrtnik ali rokodelc nekoč posegal po surovinah, virih, ki so bile na voljo v lokalnem okolju. Ustvarjalnost mojstrov iz preteklosti je bila povezana z naravnim okoljem, kjer je živel, viri so bili uporabljeni smotrno in preudarno. Ta vidik bomo izpostavili tudi v promocijskih in izobraževalnih aktivnostih projekta.

Prenos dobrih praks:

Na območju LAS-ov vključenih v operacijo LAS-i in deležniki, ki se ukvarjajo z domačimi in umetnostnimi obrtni pogrešajo medsebojne izmenjave izkušenj, znanja in dobrih praks. Saj ravno preko praktičnih primerov izvedenih v sorodnih okoljih, izmenjave izkušenj in znanja s širšega območja države in širše dobijo navdih za ohranjanje dediščine, njeno obnovo, revitalizacijo, inovativno ustvarjanje ter za nove produkte in projekte.

Izmenjava izkušenj med LAS	Znotraj operacije bomo v zvezi s tovrstnimi aktivnostmi pripravili: skupni sestanki partnerjev LAS (4 sestanki), skupne predstavitve na štirih (4) dogodkih partnerjev iz vseh partnerskih LAS , vsi partnerji si bomo ogledali eno dobro prakso s področja dediščine, turizma na območju vsakega LAS-a vključenega v operacijo , torej skupno bodo izvedeni štirje (4) ogledi dobrih praks . Predvideva se obisk društva Lokalci in TIC Galerije na območju LAS Društvo za razvoj podeželje med Snežnikom in Nanosom, kreativnega središča za tekstil in Rokodelskega centra DUO v Škofji Loki na območju LAS loškega pogorja, kmetije Pipan, ki je oživela staro obrt peke kruha, na območju LAS Vipavske doline ter na območju LAS s CILjem ogled stare rudarske hiše in Topilnice Hg. Izkušnje bomo izmenjevali dodatno pri pripravi dokumenta Načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma na območju LAS vključenih v operacijo, kjer bomo imeli enotno metodologijo in bomo skupaj pripravili dokument.
Pridobivanje novih znanj	Vsi LAS-i bomo skupaj z ostalimi partnerji pripravili skupen dokument – Načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma, kjer bomo med drugimi predstavili najmanj štiri dobre prakse s področja razvoja tradicionalnih obrti in obrtniškega turizma na posameznem območju LAS , tako bomo dobili znanje o možnosti realizacije praks v domačem okolju. Pridobivanje znanja poteklo tekom celotnega projekta, saj bomo partnerji neprestano v stiku ter na voljo za delitev znanja.
Implementacija pridobljenih izkušenj in znanja na območju LAS	<u>V okviru projekta bomo LAS med Snežnikom in Nanosom, LAS loškega pogorja, LAS s CILjem ter LAS Vipavska dolina implementirati dobro prakso, izkušnje in znanja pridobljena pri večletni kontinuirani aktivnosti Idrijskega muzeja Rudarska hiša pripoveduje</u> (LAS s CILjem), gre za vsebinsko promocijsko aktivnost, ki nagovarja k obisku širšo javnost in jo seznanja s kulturno dediščino, ki je neposredno ali posredno vezana na rudarsko hišo. Kakovostna promocija dediščine, ki je značilna za Idrijo bo prenesena oz. bo implementirana na ostala LAS območja (npr. promocija Ozbičeve hiše v Postojni, Rustjeve hiše v Ajdovščini, Čevljarske delavnice AK). Dodatno se bo na območju LAS loškega pogorja znanja in izkušnje Idrijskega muzeja vključilo v pakete dediščinskega turizma na področju čevljarstva ter v okviru projekta pilotno tudi izvedlo. V Idriji bodo implementirali dobro prakso in nanjo vezana znanja in izkušnje: delovanja Rokodelskega centra DUO iz Škofje Loke ter njihove Kreativnice, saj so vse njihove aktivnosti zrasle na ideji »ohraniti dediščino tovarne Šešir«, ki je šla v stečaj. Kreativnica je

mesto/delavnica, kjer se srečujejo in ustvarjajo različni obrtniki, in bi si tovrstno organiziranost želeli prenesti v idrijsko okolje, saj je tudi v Idriji s strani različnih rokodelk in rokodelcev živa ideja po ureditvi tovrstne delavnice / trgovine.

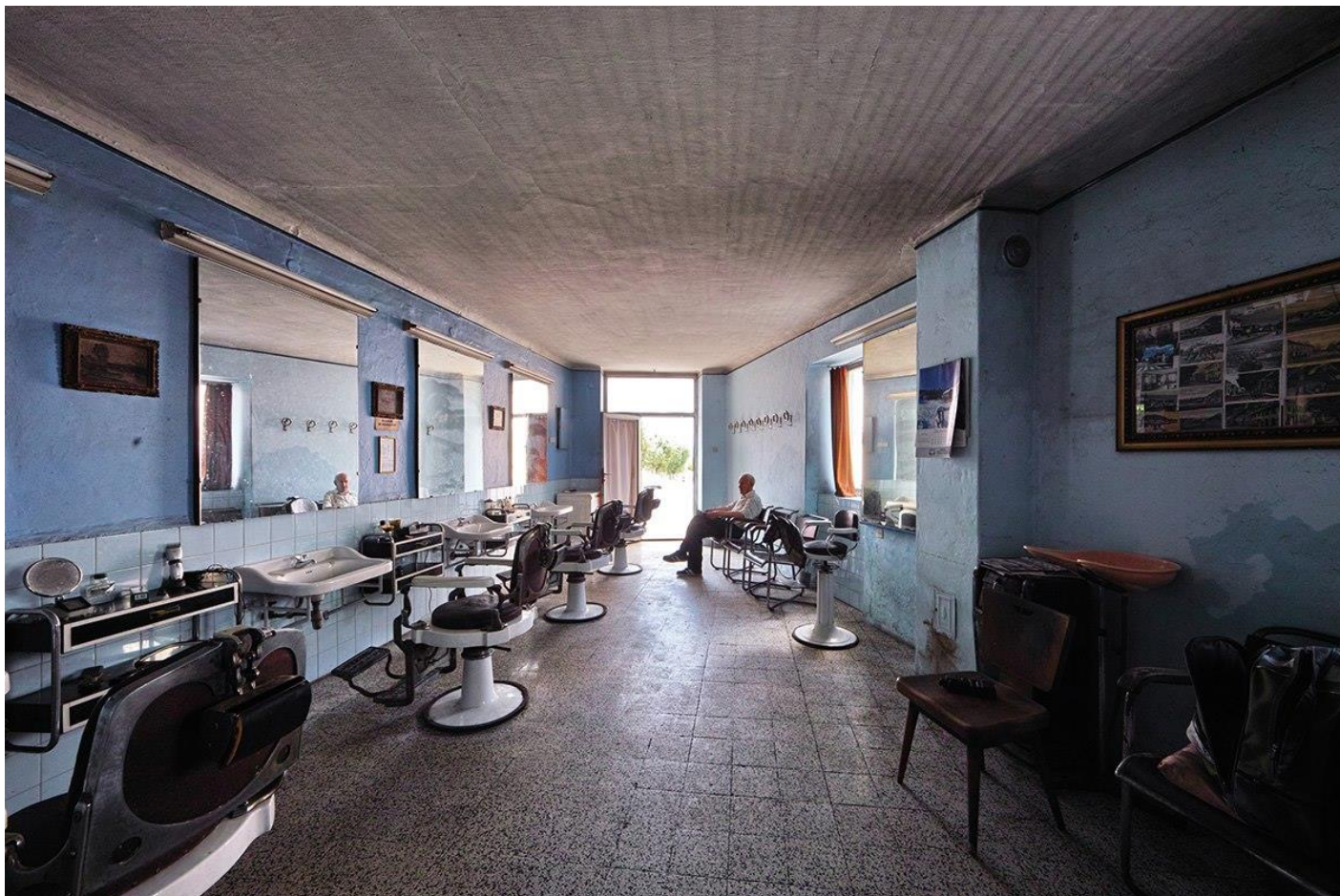
Do izmenjave in implementacije pridobljenih izkušenj in znanj na območju LAS bo prišlo tudi pri aktivnostih:

- pri pravi skupnega **načrta nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, dediščinskega turizma** na območju vseh LAS-ov sodelujočih v operaciji (**opisane bodo različne dobre prakse, ki jih bodo partnerji pri svojem delu lahko integrirali v lastne dejavnosti, definirane bodo izkušnje s trženjem dediščine posameznega LAS območja, ki jih bodo lahko uporabili vsi LAS-i**)
- pri pripravi marketinških in promocijskih načrtov
- pri raziskavah obrti na območju posameznega LAS-a

Realizacija pridobljenih znanj bo zabeležena v okviru zgoraj navedenih dokumentov.

Investiramo in kakovostno, trajnostno ter inovativno upravljamo z dediščino:

Brivsko-frizerski salon Ozbič, Postojna, obnova notranjštine skladno s konservatorsko-restavratorskimi standardi

Čevljarstva delavnica AK Alojz Karner, Žiri, revitalizacija delavnice

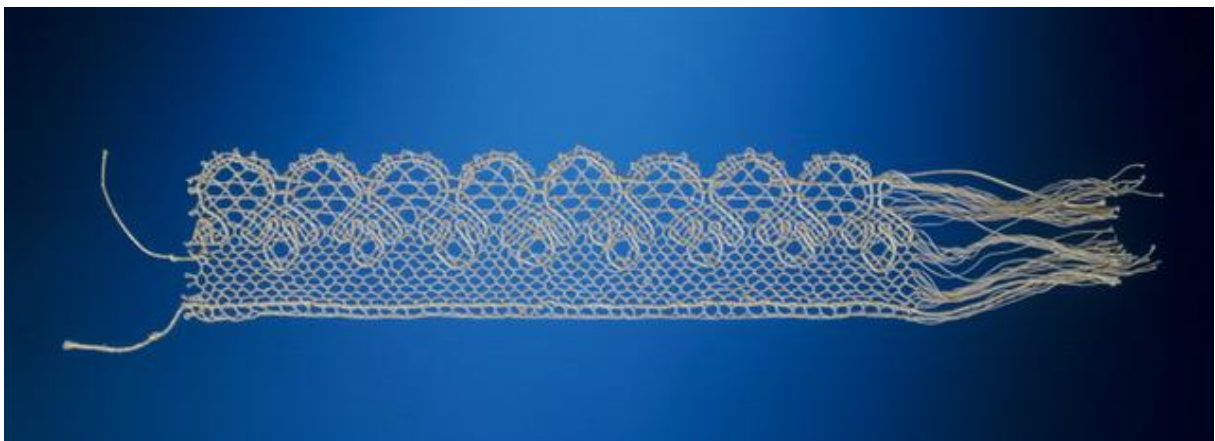
Rustjeva hiša v Ajdovščini, prostor doživetja pekarske in mlinarske tradicije

Idrijski grad, lokacija, kjer bo na ogled postavljena razstava o Melhiorci, tihotapki, ki je trgovala s čipko v 18. st.

Idrijska čipka iz 18. st.

Priloga 8.1. Opis rezultatov operacije in koristi za območje

Rezultati in *koristi* za območje LAS, vključenih v operacijo

- **Vzpostavljeno sodelovanje, pridobljena nova znanja in prenos dobrih praks med vključenimi LAS-i**

Prav vsi partnerji, ki smo vključeni v projekt, smo že od samega začetka nastajanja projekta sodelovali pri zasnovi, oblikovanju skupnih in samostojnih aktivnosti, ki se nanašajo na revitalizacijo dediščine in vključevanje njenih elementov v sodobno podjetništvo, turizem in širši družbeni razvoj. Definirali smo osnovne aktivnosti projekta: izmenjav izkušenj, znanj in njihova implementacija na območju LAS, razvoj in trženje storitev ter znotraj tega vlaganje v opremo, ki ohranja ali promovira dediščino, raziskave značilnih obrti na območju posamezne LAS, ki bodo osnova za razvoj produktov in storitev, osnovanih na tradiciji, promociji in trženju teh produktov in storitev, programi ali poslovni načrti za ohranjanje obrti, prenos tradicionalnih znanj na zainteresirane izvajalce, mlade in ranljive skupine. Seveda smo znotraj projekta dopuščali, da vsak partner zastavi aktivnosti na način, da optimalno prispevajo k doseganju zadanih kakovostnih rezultatov na njegovem območju.

*Koristi: Sodelovanje bo učinkovalo na boljše ravnanje z dediščino, izboljšalo bo njeno promocijo, nadgradnjo, **inovativno uporabo** ter prineslo bo vsem vključenim v partnerstvo ter projekt nova znanja, izkušnje, ideje (npr. aktivnosti implementacija dobrih praks s področja DUO, načrt upravljanja dediščinskega turizma, delavnice DUO za ranljive skupine, ...).*

- **Vzpostavljeno sodelovanje med različnimi ciljnimi skupinami (tudi ponudnikov domačih in umetnostnih obrti DUO, ki bodo skupno nastopili na trgu) in nosilci dediščine, dediščinskega turizma ter stroke na območju v operacijo vključenih LAS**

Rezultat operacije bo tudi interdisciplinaren pristop k obravnavi dediščine (razvojne institucije, muzeji, občine, turistične organizacije, stroka, oblikovalci, podjetniki, strokovnjaki za marketing, ...).

V operaciji bodo vključene ranljive skupine (starostniki, mladi - otroci, mladostniki, brezposelni, ženske, osebe z motnjami v duševnem razvoju, osebe s posebnimi potrebami) ter ostale ciljne skupine (podjetniki, turisti, potencialni izvajalci domačih in umetnostnih obrti ...), ki bodo koristniki rezultatov operacije.

Koristi: Ranljive skupine bodo skozi aktivnosti projekta postale bolj povezane in vključene v družbo, prepoznali bodo nove možnosti za zaposlovanje, pridobili veščine, znanja s področja DUO in izboljšali samopodobo. Podjetniki bodo lahko ponosni na svojo identiteto in omogočeno bo črpanje tradicionalnih znanj za nove, inovativne produkte, storitve z dodano vrednostjo ter se v okviru projekta povezovali in skupno nastopali na trgu (npr. skupna brošura o ponudnikih DUO na območju LAS vključenih v projekt, sodelovanje in skupne predstavitve na večjih dogodkih, ...). Turisti bodo lahko spoznali dediščinske posebnosti posameznih območji in uživali v odkrivanju preteklosti, ki se spretno tke v sedanost.

- **Kakovostno ohranjanje kulturne dediščine - izvedene raziskave značilnih obrti za posamezno območje in skupni načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma**

Koristi: LAS-i, sodelujoči v operaciji, bomo pripravili raziskave o obrteh, značilnih za posamezno območje LAS-ov (DRPSN – frizersko-brivski salon Ozbič s stoletno tradicijo v Postojni, LAS loško pogorje – čevljarstvo na Žirovskem ter LAS Vipavska dolina – mlinarstvo in pekarstvo, LAS s CILjem – obrti vezane na rudarstvo ter čipkarstvo). Prav tako bomo pripravili skupni načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma. Navedene aktivnosti bodo prispevale k trajnosti projekta k razvoju nadaljnjih projektov, revitalizaciji domačih in umetnostnih obrti.

- **Razvoj novih produktov in storitev na osnovi strokovnih raziskav ter ustvarjanje novih delovnih mest kar posledično vpliva na pozitivno gospodarsko rast na območjih LAS, vključenih v operacijo.**

Kulturna dediščina omogoča raznolike priložnosti za oblikovanje, razvoj in izvedbo novih produktov ter storitev. Spodbujali bomo razvoj novih storitev in produktov, ki bo vključeval tako tradicionalne kot tudi sodobne materiale, postopke, tehnologije in pristope.

Koristi: S promocijo in vključevanjem dediščine v sodobnost bodo oblikovane priložnosti za razvoj novih delovnih mest, turizma.

- **Trajnostno upravljanje, ohranjanje in promocija kulturne in naravne dediščine**

Koristi: Ohranjanje kulturne dediščine je rdeča nit celotnega projekta, ki se nanaša na izdelane raziskave značilnih domačih in umetnostnih obrti za posamezno območje, na dediščini bodo v okviru projekta osnovane aktivnosti; ki bodo gradile dediščinsko identiteto posameznih območji in dediščino uporabile pri razvoju družbenega in gospodarskega življenja. S projektom prispevamo tudi k ohranjanju naravne dediščine, saj je obrtnik ali rokodelc nekoč posegal po surovinah, virih, ki so bili na voljo v lokalnem okolju. Ustvarjalnost mojstrov iz preteklosti je bila povezana z naravnim okoljem, kjer je živel, viri so bili uporabljeni smotrno in preudarno. Ta vidik bomo izpostavili tudi v promocijskih in izobraževalnih aktivnostih projekta. Dodatno bodo izvedli nekatere aktivnosti, vezane na okoljsko trajnost ter pripomogli k zmanjševanju podnebnih sprememb, ki se bodo posredno ali neposredno vezale na obravnavo, prezentacijo, revitalizacijo dediščine.

- **Izvedeni promocijski dogodki in promocijski material**

Koristi: pozitiven vpliv na promocijo in prepoznavnost LAS-ov (s povezovanjem z drugimi LAS in aktivnostmi operacije, bodo LAS bolj prepoznavne tako na ravni Slovenije kot tudi širše; promocija operacije in aktivnosti preko spletnih strani in socialnih omrežij bo omogočila širšo prepoznavnost);

LAS	Opis rezultatov in <i>koristi za območje</i>
<p><u>LAS med Snežnikom in Nanosom</u></p>	<p>Vzpostavljeno partnerstvo med regijskimi razvojnimi akterji, izmenjava izkušenj, pridobivanje novih zanj in prenos dobrih praks med vključenimi LAS-i</p> <p>Razvojni partnerji: LAS med Snežnikom in Nanosom, Občina Postojna, Zavod Znanje: OE Turizem in OE Notranjski muzej, RRA Zeleni kras - regijska razvojna agencija, Zavod za varstvo kulturne dediščine, OE nova Gorica) smo pripravili partnersko sodelovanje z namenom, da revitaliziramo brivsko-frizerski salon s stoletno tradicijo, ki se nahaja v središču mesta Postojna in na ta način omogočimo razvoj na tradiciji osnovanih podjetniških dejavnosti.</p> <p>Revitalizacija dediščine kliče po sodelovanju različnih razvojnih akterjev in terja celosten pristop, le tako lahko pridemo do uspešne obnove, kar v Sloveniji ni vedno ustaljena praksa. Z medsektorskim sodelovanjem bomo prispevali h kakovostnemu varstvu kulturne dediščine, njeni obnovi, nadgradnji, promociji.</p> <p><i>Korist: Vzpostavljeno partnerstvo bo s pridobljenimi znanji v okviru operacije lahko oblikovalo nove projekte, ki vključujejo dediščino v tesni povezavi s podjetništvom, turizmom, trajnostnim razvojem. Partnerji LAS med Snežnikom in Nanosom bomo sodelovali pri ogledu in implementaciji dobrih praks z drugih območji LAS, pri pripravi skupnega načrta nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma na območju sodelujočih LAS v operaciji, kar bo obogatilo naše znanje in pospešilo trajnostni razvoj našega območja.</i></p> <p>Spodbujena razvojna (inovativna) naravnost akterjev</p> <p>V okviru projekta želimo spodbuditi razvojno (inovativno) naravnost akterjev.</p> <p><i>Koristi: Partnerji v projektu (LAS DRPSN, Občina Postojna; Zavod Znanje: OE Turizem in OE Notranjski muzej; RRA Zeleni kras, s sodelovanjem Zavoda za varstvo kulturne dediščine, OE Nova Gorica) bomo na razvojno-inovativen način tradicionalne obrti oziroma avtohtono kulturno dediščino nadgradili s sodobnimi znanji konservatorske, muzealske stroke ter podjetniškimi, marketinškimi vsebinami in s tem zagotovili nove načine uporabe že obstoječih virov. Tako bomo ustvarili pogoje za razvoj novih izdelkov in storitev ter delovnih mest.</i></p> <p>Izboljšani pogoji za zagotavljanje visoke kakovosti življenja</p> <p>Operacija bo izboljšala pogoje za zagotavljanje visoke kakovosti življenja: Obnovljen trenutno nedelujoč in nefunkcionalen brivsko-frizerski salon Ozbič s stoletno tradicijo v mestnem središču bo postal atraktivna točka, zanimiva tako za domačine kot tudi turiste. Ambient bo obnovljen skladno z muzeološkimi in konservatorskimi smernicami s tem bomo ohranili in promovirali kulturno dediščino našega prostora, postal bo referenčna točka uspešne obnove dediščine v slovenskem prostoru in širše. Dodatno bo upošteval visoke okoljske standarde z vključevanjem OVE in URE v obnovo</p>

prostorov.

Koristi: Tekom operacije bomo vzpostavili pogoje za oblikovanje novih delovnih mest, razvili produkte in storitve osnovane na dediščini. Vse to bo prinašalo dodano vrednost družabnemu življenju in gospodarstvu.

Ohranjana dediščina ter nove storitve in produkti osnovani na tradiciji

Skozi operacijo se bo izvedla raziskava o brivsko-frizerskem salonu Ozbič, ki bo osnova za oblikovanje novih storitev in produktov, ki temeljijo na dediščini. Za salon bomo pripravili poslovni načrt delovanja salona, oblikovali najmanj eno storitev, produkt salona, ki izhaja iz njegove dediščine.

Koristi: Vse dejavnosti bodo podpirale uspešno podjetniško delovanje salona v prihodnje, ki bo obogatil podjetniško in turistično dogajanje v mestnem središču. Obiskovalci salona bodo domačini, podjetniki, turisti in strokovnjaki za dediščino. Domačini bodo ponosni na svoj kraj in dediščino, podjetnikom bodo dostopna znanja o dediščini za nove, inovativne produkte, storitve z dodano vrednostjo. Turisti bodo lahko spoznali dediščino stoletne brivnice in v njej doživeli neposredno izkušnjo srečanja s preteklostjo. Strokovnjaki za dediščino se bodo lahko seznanili z uspešno revitalizacijo dediščine.

Promocija in spodbuditev podjetništva, ki temelji na dediščini in s tem tudi povečanje možnosti za uspešno poslovanje

Marketinški načrt delovanja brivsko-frizerskega salona bo zagotavljal uspešno delovanje in promocijo salona, znotraj načrta bo za časa trajanja projekta izveden najmanj en promocijski program, ki bo pomemben za prepoznavnost prostora na regijskem nivoju in širše.

Izdana bo brošura o brivsko-frizerskem salonu Ozbič bo imela funkcijo spominka in predstavljala bo osebno izkaznico salona, za turiste in domačine. Prav tako bomo vsi partnerji projekta izdali skupno brošuro o rezultatih projekta, ki bo promovirala naše dosežke, dodatno bomo rezultate promovirali preko časopisov, internetnih strani, socialnih omrežji in ostalih medijev. Skupaj se bomo partnerji predstavili – z obrtmi vključenimi v projekt ter ostalimi domačimi in umetnostnimi obrtmi iz našega območja na dogodkih v Ajdovščini, Škofji Loki in Ilirski Bistrici.

Koristi: S promocijo in vključevanjem dediščine v sodobnost bomo pripomogli k razvoj novih delovnih mest in povečanju privlačnosti turizma.

Povezovanje ponudbe dediščinskega turizma na območju v operacijo vključenih LAS ter povečan vpliv na promocijo in prepoznavnost

V okviru operacije se bo vzpostavilo sodelovanje med posameznimi nosilci dediščinskega turizma na območju partnerskih LAS. Znotraj operacije bo oblikovan načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih domačih in umetnostnih obrti ter dediščinskega turizma, pripravljena bo brošura, kjer se bodo predstavili ponudniki DUO vseh v projekt vključenih LASov, prav tako se bodo

predstavili na večjih prireditvah na območjih LAS-ov.

Koristi: Vse to bo pripomoglo k skupnem nastopu na trgu v projekt vključenih obrti, podjetnikov in njihovi promociji. Operacija bo imela pozitiven vpliv na pozitiven vpliv na prepoznavnost LAS preko razstav, skupne brošure, promocije na večjih prireditvah ...

Aktiviranje in opolnomočenje ranljivih skupin

V operaciji bodo vključene mladi, starostniki, brezposelni in ženske, ki bodo koristniki rezultatov operacije. Želimo, da je projekt usmerjen širše v promocijo domačih in umetnostnih obrti za izboljšanje kakovosti življenja na podeželju, zato bo Notranjski muzej pripravil razvojni didaktični program domačih in umetnostnih obrti namenjen ranljivim skupinam, ta bo uporaben za izvajanje muzejskega program tudi po zaključku projekta.

Koristi: Na delavnicah bo poudarjen tudi okoljski vidik, trajnostni razvoj in boj proti podnebnim spremembam. Ranljive skupine bodo pridobile nova znanja, veščine, spletne nove vezi in se tako lažje vključile v družbo.

Konkretni rezultati operacije:

- Skupni načrt razvoja tradicionalnih obrti in načrt zasnove obrtniškega turizma.
- Predstavitev dobrih praks na območju LAS med Snežnikom in Nanosom.
- Ogled dobrih praks na območju LAS Vipavska dolina
- Ogled dobrih praks na območju LAS loško pogorje
- Ogled dobrih praks na območju LAS s ciljem
- Prenos dobre prakse oz. znanja tradicionalnega dogodka iz Idrije rudarska hiša se predstavi na Ozbičev brivsko-frizerski salon
- Skupna predstavitev in nastop ponudnikov DUO ter partnerjev na vseh območjih LAS vključenih v operacijo.
- Obnovljena notranjost brivsko-frizerskega salona skladno s konservatorsko-restavratorskimi standardi ki bo točka uporabe, srečevanj in druženja domačinov ter turistov.
- Brošura o brivsko-frizerskem salonu Ozbič – kot spominek, osebna izkaznica salona, za turiste in domačine (naklada 1000 kosov)
- Poslovni načrt delovanja brivsko-frizerskega salona.
- Marketinški načrt delovanja brivsko-frizerskega salona bo zagotavljal uspešno delovanje in promocijo salona, znotraj načrta bo za časa trajanja projekta izveden najmanj en promocijski program.
- Osnovani najmanj tri storitve/produkti na osnovi tradicije brivsko-frizerskega salona.
- Didaktični program s področja domačih in umetnostnih obrti (DUO) Notranjskega muzeja namenjen ranljivim skupinam
- 6 delavnic o domačih in umetnostnih obrteh namenjenih ranljivim skupinam.
- 5 prispevkov v medijih na temo projekta
- 10 Prispevkov o projektu na spletnih straneh in socialnih omrežji
- 1 novinarska konferenca o projektu
- 1 skupna brošura o projektu

Ohranjena dediščina obrti mlinarstva in pekarstva

Na območju LAS Vipavska dolina bo izdelana raziskava o mlinarstvu in pekarstvu na Ajdovskem, vsebina raziskave bo osnova za pripravo vsebine revitalizacije stare pekarne, ki bo umeščena v obnovljeno Rustjevo hišo v starem jedru mesta Ajdovščina (ni predmet te operacije). Revitalizacija obnovljene Rustjeve hiše bo ena izmed najpomembnejših nosilnih vsebin za oživitev starega mestnega jedra Ajdovščine. V okviru raziskave bodo izvedene različne dejavnosti z namenom nabora zgodb, vezanih na tradicionalno kulinarčno in etnološko izročilo, starih izgubljenih postopkov, receptov, običajev in kuharskih skrivnosti. Raziskava bo vsebovala tudi analizo ponudnikov izdelkov domačih in umetnostnih obrti z namenom povezovanja ponudnikov.

Koristi: Ohranili bomo dediščino našega prostora, ki izginja ter izdelano poročilo o etnološki raziskavi o mlinarstvu in pekarstvu bo osnova za pripravo turističnih in tradicionalnih produktov ter krepitev zanimanja za ohranjanje tradicionalnih obrti med prebivalci LAS območij. Poročilo bo javno dostopno.

Načrt razvoja in promocije dediščine obrti mlinarstva in pekarstva

Prepoznana dediščina obrti mlinarstva in pekarstva kot predmet oživitve in promocije mestnega središča Ajdovščina. Ajdovščina je sicer manjše slovensko mesto, vendar se tako kot veliko ostalih manjših mest širom države, srečuje z opuščanjem dejavnosti v središčih in z iskanjem idej za njihovo oživitev. LAS Vipavska dolina bo v operaciji sodelovanja prispevala k oživljanju starega mestnega jedra ter k ohranjanju mlinarske in pekarske obrti. Za objekt Rustjeve hiše bo izdelan poslovni načrt delovanja predstavitvenega centra bivše pekarne ter marketinški načrt delovanja predstavitvenega centra bivše pekarne skupaj s celostno grafično podobo. Izdelane bodo različne vsebine za prezentacijo in promocijo obrti mlinarstva in pekarstva na Ajdovskem: programi usposabljanja oz. programi za prenos znanja o peki in mlinarstvu, brošura, natečaj za strokovno javnost in zainteresirano javnost »naj pek«, kratki promocijski film o razvoju mlinarstva in pekarstva skozi zgodovino, zgibanka predstavitvenega centra bivše pekarne ter tematski turistični spominek. Pomemben rezultat operacije bosta tudi 2 poslovna načrta za predstavnike ranljivih skupin (brezposelni), ki bosta temeljila na realizaciji poslovne ideje v zvezi ohranjanja tradicionalnih obrti.

Koristi: Neposredne koristi od vsebin umeščenih v mestno jedro Ajdovščine (v objektu Rustjeve hiše) bo priložnost za pridobivanje novih znanj, ustvarjanje novih delovnih mest ter oblikovanje novih turističnih produktov. Korist predstavlja tudi višja prepoznavnost LAS in mehanizma CLLD med prebivalci, kar bo vplivalo na večjo vključenost prebivalcev v aktivnosti LAS in kreiranje idej po sistemu od spodaj navzgor.

Nakup multimedijske opreme, ki bo namenjena promociji dediščine ter prenosu dediščinskih znanj

Nakup bo prispeval k boljši funkcionalnosti in prepoznavnosti izobraževalno-predstavitvenega centra mlinarstva in pekarstva na Vipavskem. *Koristi: Nakup opreme bo omogočal izvedbo oblikovanih programov v novem predstavitvenem centru v mestnem jedru Ajdovščine, kjer je nekoč že bila pekarna. Oprema bo pripomogla k celovitosti prostora ter boljši prezentaciji in prenosu znanja obrti mlinarstva in pekarstva ter promociji samega prostora. Multimedijska oprema se bo nahajala na parcelni številki 971/1 k.o. Ajdovščina (v prilogi številka 5 je priložen izpis iz registra stavb). Veliko korist od projekta bo tako imele ne samo celo mesto ampak tudi celotno območje LAS Vipavska dolina in širše.*

Novi produkti osnovani na tradiciji

V Ajdovščini je pekarstvo in mlinarstvo prepoznano kot del identitete kraja in kot tako predstavlja tudi gospodarsko in turistično priložnost. Skozi operacijo se bosta vzporedno razvila dva nova kulinarčna produkta, osnovana na tradiciji mlinarstva in pekarstva ter nov tematski turistični spominek. *Koristi: Novi produkti bodo predstavljali tradicijo območja in se bodo vključevali v ponudbo produktov območja LAS Vipavska dolina.*

Povezana ponudba dediščinskega turizma na območju v operacijo vključenih LAS

V okviru operacije se bo vzpostavilo sodelovanje med posameznimi nosilci dediščinskega turizma na območju partnerskih LAS, ki so kot svojo poslovno - turistično priložnost prepoznali v predstavitvi domače in umetnostne obrti kot dediščinskemu turizmu. Skozi operacijo se bo skupno oblikoval načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih domačih in umetnostnih obrti ter dediščinskega turizma, prav tako se bomo ponudniki DUO z območja vseh LAS-ov predstavljali na večjih prireditvah, izdali pa bomo tudi skupno promocijsko brošuro o projektu, ki bo vključevala ponudnike DUO ter predstavitev rezultatov projekta.

Koristi: za območje LAS so velike, gre za neposredne koristi od nove dejavnosti, novega dogajanja v mestnem jedru Ajdovščine v objektu, ki bo obnovljen iz drugih virov, »mehke« aktivnosti operacije sodelovanja pa mu bodo vdahnile dušo. Veliko korist od projekta bo tako imele celo mesto. Ajdovščina, ki je sicer manjše slovensko mesto, se tako kot veliko ostalih manjših mest širom države srečuje z opuščanjem dejavnosti v središčih in z iskanjem idej za njihovo oživitev.

LAS Vipavska dolina bo v operaciji sodelovanja oživila tako staro mestno jedro kot obrt tradicionalnih pekarskih izdelkov in sicer v objektu, kjer je v preteklosti že bila znana pekarna. Koristi za območje predstavlja tudi višja prepoznavnost LAS in mehanizma CLLD med prebivalci, kar bo vplivalo na večjo vključenost prebivalcev v aktivnosti LAS in kreiranje idej po sistemu od

spodaj navzgor.

Konkretni rezultati operacije:

- skupni načrt razvoja tradicionalnih obrti in načrt zasnove obrtniškega turizma (industrijski turizem)
- partnerska srečanja LAS na območju LAS Vipavske doline (ogled ohranitve stare obrti peke kruha na kmetiji, ki se je iz pozabljene obrti spremenila v uspešno dopolnilno dejavnost na kmetiji)
- ogled dobrih praks na območju drugih LAS, vključenih v operacijo ter njihova implementacija na območju LAS Ajdovščina
- skupna predstavitev in nastop partnerjev na vseh območjih LAS, vključenih v operacijo
- nabava multimedijske opreme: interaktivna tabla, 2 x velika video zaslona, spletna konferenčna kamera, informacijski video zaslon in ozvočenje
- izdelava vsebine za prezentacijo obrti mlinarstva in pekarstva na Ajdovskem
- raziskava arhivskih in drugih virov o mlinarstvu in pekarstvu na Ajdovskem območju
- analiza ponudnikov izdelkov domačih in umetnostnih obrti z namenom povezovanja ponudnikov
- nabor zgodb, vezanih na tradicionalno kulinarčno izročilo, starih izgubljenih postopkov, receptov, običajev in kuharskih skrivnosti
- poročilo o raziskavi o mlinarstvu in pekarstvu
- 2 razvita kulinarčna produkta, osnovana na tradiciji
- poslovni načrt delovanja predstavitvenega centra bivše pekarnice
- 2 poslovna načrta s področja domače in umetnostne obrti za brezposelne
- marketinški načrt delovanja predstavitvenega centra bivše pekarnice
- programi usposabljanja oz. programi za prenos znanja o peki in mlinarstvu: delavnice za otroke do 15 let: predšolske otroke in osnovnošolce (2x), mladostnike: dijake in študente (1x), upokojeince in ženske nad 50 letom starosti (2x), brezposelne (mladi in starejši) ter invalide (2x) ter osebe s posebnimi potrebami (1x). Tekom operacije bo izvedeno tudi eno (1x) usposabljanje/delavnica na temo podjetništva in možnosti uresničevanja poslovne ideje, osnovane na tradiciji obrtniškega pekarstva v Vipavski dolini ter (1x) delavnica ozaveščanja o okoljski trajnosti za širšo javnost. Skupaj bomo izvedli 10 delavnic.
- natečaj za strokovno javnost in zainteresirano javnost »naj pek«
- kratki promocijski film o razvoju mlinarstva in pekarstva skozi zgodovino
- zgibanka predstavitvenega centra bivše pekarnice
- tematski turistični spominek
- 3 prispevki v medijih na temo projekta
- 10 prispevkov o projektu na spletnih straneh in socialnih omrežjih
- 1 novinarska konferenca o projektu
- 1 skupna brošura o projektu

**LAS
loškega
pogorja**

Vzpostavljeno sodelovanje čevljarstva in tradicionalnega čevljarstva

Partnerji operacije na območju LAS loškega pogorja so prepoznali priložnost v povezovanju dveh vej čevljarstva, industrijskega in tradicionalnega načina izdelave čevlja.

Koristi: Povezovanje v sklopu operacije prinaša sinergijske učinke tako enemu kot drugemu, nenazadnje pa tudi samem območju, ki želi svojo identiteto graditi prav na področju čevljarstva. Svojo lastno promocijo ne gradijo zgolj skozi promocijo izdelka - čevlja, temveč skozi promocijo dejavnosti čevljarstva nasploh in območja v katerem delujejo.

Novi turistični produkti dediščinskega turizma

Skozi operacijo se bosta vzporedno razvila dva nova turistična produkta, industrijsko čevljarstvo in tradicionalno čevljarstvo, ki pa bosta smiselno predstavljala zaokroženo celoto. Vključevala bosta tudi komplementarno ponudbo iz območja značilno kulinariko ter naravno in drugo kulturno dediščino). Programa bosta izdelana v več izvedbah, prilagojenih različnim ciljnim skupinam.

Koristi: turistična produkta bosta bogatila bosta ponudbo kraja z avtohtono ponudbo, navdihovala domačine pri ustvarjanju lastnih idej in podjetniških priložnosti.

Nakup opreme z namenom ohranjanja dediščine

Nakup opreme bo omogočal izvedbo oblikovanih programov. V okviru operacije bo multimedijško opremljen sprejemno razstavni prostor v Alpini, ki bo namenjen sprejemu skupin in splošni predstavitvi čevljarstva. V čevljarški delavnici AK Alojz Karner pa bo opremljen prostor za demonstracijo ročne izdelave čevljev.

Koristi: Vse zgoraj navedeno bo omogočilo celovito predstavitev čevljarstva, od industrijskega do tradicionalno ročnega izdelovanja čevlje, skozi različne pristope, multimedijske prikaze do praktičnega prikazovanja izdelave čevljev.

Ohranjena čevljarstva dediščine in čevljarstva znanja

Na območju med starimi čevljarji še obstajajo znanja tradicionalne izdelave čevljev, vendar so ta znanja razpršena, hkrati pa se počasi tudi izgublajo. Poleg tega v Sloveniji ni več čevljarstva šole, ki bi izučila čevljarje, ki bi poznali vse faze izdelave čevlja.

Koristi: Z raziskovanjem čevljarstva dediščine in dokumentiranjem znanja se bo doprineslo k ohranitvi čevljarstva dediščine. Raziskovalo se bo materiale in postopke izdelave obutve. Poleg tega se bo zbralo specifična čevljarstva strokovna znanja, ki se jih bo prav tako dokumentiralo in preneslo na obstoječe čevljarje. Ta znanja bodo uporabna za industrijski in hkrati

tradicionalni način izdelave čevljev ter bodo javno dostopna.

Povezovanje in skupni nastop na trgu nosilcev dediščinskega turizma na območju v operacijo vključenih LAS

V okviru operacije se bo vzpostavilo sodelovanje med posameznimi nosilci dediščinskega turizma na območju partnerskih LAS, ki so kot svojo poslovno - turistično priložnost prepoznali v predstavitvi domače in umetnostne obrti kot dediščinskemu turizmu. Skozi operacijo se bo skupno oblikoval tudi načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih domačih in umetnostnih obrti ter dediščinskega turizma, ki bo med drugim vključeval skupno sodelovanje in predstavitev na trgu, prav tako se bodo ponudniki DUO in partnerji projekta predstavili v skupni brošuri, ponudniki bodo sodelovali na skupnih prireditvah.

Koristi: Vse to bo pripomoglo k skupnem nastopu na trgu v projekt vključenih obrti, podjetnikov in njihovi promociji. Izražen bo pozitiven vpliv na prepoznavnost LAS preko razstav, skupne brošure, promocije na večjih prireditvah.

Izdelan načrt promocije Žirov kot čevljarskega mesta

Partnerji projekta se zavedamo, da so samo mesto Žiri in ljudje, ki v Žireh živijo s čevljarstvom močno povezani že več kot 70 let. Hkrati se zavedamo, da je čevljarska obrt v Žireh prepoznana kot najpomembnejši del identitete kraja Žiri, hkrati pa jo vidimo kot gospodarsko in turistično priložnost.

Koristi: S tem namenom bomo izdelali načrt promocije Žirov kot čevljarskega mesta, ki bo povečal turistični obisk in okreplil gospodarsko zanimanje.

Konkretni rezultati operacije:

- skupni načrt nadaljnega razvoja tradicionalnih obrti, obrtniškega turizma,
- 4 ogledi primerov dobrih praks na območju partnerskih LAS
- 1 implementacija dobre prakse z drugega območja LAS vključenega v operacijo
- 4 partnerska srečanja med LASi in partnerji sodelujočih LAS
- opremljen sprejemno-razstavní prostor v Alpini (multimedijska oprema, razstavno gradivo)
- opremljen demonstracijski prostor v delavnici AK Alojz Karner (pohišstvo, stroji, materiali za delo)
- zbrano in dokumentirano gradivo o čevljarstvu (raziskava)
- model čevlja izdelanega v tradicionalni tehniki (raziskava in razvoj)
- produkt: čevljarska malica
- načrt promocije Žirov kot čevljarskega mesta
- 10 oblikovanih različnih izvedb oz. turističnih podproduktov od tega 4je za ranljive skupine: otroci, starejši, ženske ter osebe z motnjami v duševnem razvoju
- 10 pilotnih izvedb oblikovanih turističnih podproduktov: 1 program / 1 izvedba

	<ul style="list-style-type: none"> • zbrana in dokumentirana specifična čevljarstva znanja • usposabljanje za čevljarje obrtnike in čevljarje v Alpini • film / sklop kratkih filmov na temo razvoja čevljarstva v Žireh • letak s predstavitvijo turističnega produkta – čevljarstvo • izdelana potujoča razstava • 3 izvedbe potujoče razstave • 3 prispevki v medijih predstavitve na spletnih straneh partnerjev • 1 novinarska konferenca o projektu • 1 skupna brošura o projektu
<p><u>LAS s CILJEM</u></p>	<p>Vzpostavljeno partnerstvo med akterji na področju kulturne dediščine na območju LAS s CILjem ter prenos znanja, izkušenj in dobrih praks med vsemi partnerji vključenimi v projekt</p> <p>Partnerji v projektu: LAS s CILjem, Mestni muzej Idrija kot občinski javni zavod, CUDHg kot državni javni zavod in Idrijsko-Cerkljanska razvojna agencija kot razvojna institucija smo skupaj z ostalimi LASi projekta pripravili skupen projekt z namenom, da raziščemo naše stare obrti in znanja, jih prezentiramo na sodoben način ter promoviramo in s tem to bogato dediščino obrti in znanj ohranimo, razvijamo na novih temeljih, ter vsem zainteresiranim omogočimo dostop do nje. Tovrstni projekti so lahko uspešni samo, če so vanje vključeni različni razvojni akterji.</p> <p><i>Koristi: Partnerstvo, ki smo ga oblikovali, bo lahko nato na podlagi dobrega skupnega dela pripravilo nove projekte. Vključeni lokalni partnerji bodo tudi del skupnih dogodkov in aktivnosti vseh štirih LAS, sodelovali bodo pri ogledu in implementaciji dobrih praks iz drugih LAS, pri pripravi skupnega načrta razvoja tradicionalnih obrti in turizma v povezavi s tradicionalnimi obrtmi. Pridobljena nova znanja in izkušnje bomo lahko potem implementirali na našem lokalnem območju.</i></p> <p>Ohranjena dediščina ter razvoj novih storitev in produktov, osnovanih na tradiciji</p> <p>V sklopu operacije so bo izvedlo več raziskav starih, tradicionalnih obrti našega območja: raziskalo se lik Marine Melhiorce in ostale domače in umetnostne obrti, ki so bile prisotne v 18. stoletju na Idrijskem, izdelavo svetil za potrebe rudnika in lončarstvo. Na osnovi izsledkov se bo pripravilo številne nove storitve in produkte: izdelalo se bo ilustracijo tipičnega lika Melhiorce in hologram Perkmandlca, izdelalo se bo kostume, interaktivno slikanico in delovne liste za otroke na temo Melhiorce, pripravilo razstavo o starih jamskih svetilih, izdelalo virtualni prikaz žganja v retortah, postavilo manjšo razstavo o žganju rude v retortah. Pripravilo se bo koncepte novih dogodkov in predstavitev ter se jih pilotno izvedlo, pri tem bomo posebej imeli v mislih različne ranljive skupine in zanje v največji možni meri prilagodili vsebine in izvedbo; pripravilo in izvedlo se bo različne pedagoške in andragoške programe na temo tradicionalnih obrti ter o njih izdalo informativno zgibanko, izdelali bomo koncept dogodka z demonstracijo klekljanja čipk in ga pilotno izvedli, pripravili in uprizorili gledališko uprizoritev Melhiorce s slepo igralko, izdelali koncept dogodka Rudnik oživi in ga pilotno izvedli, izdelali koncept dogodka Dnevi živega srebra in ga pilotno izvedli, pripravili in pilotno izvedlo</p>

prikaz izdelave retort, izdelali koncept za nov produkt: ogled žgalnic na prostem v okoliških gozdovih, izdelali programe vodenja za 4 ciljne skupine, tudi slepe in slabovidne, turistične vodnike naučili veščine pripovedovanja zgodb, itd. Obiskovalci in uporabniki naših storitev bodo domačini, turisti, otroci in mladina, strokovnjaki za dediščino, podjetniki, predstavniki medijev in vsi ostali zainteresirani.

Koristi: Vse dejavnosti bodo pripomogle k promociji obrti na Idrijskem, kar bo prispevalo k turističnemu razvoju kraja ter zainteresiranim uporabnikom bodo na voljo znanja o dediščini za razvoj novih inovativnih produktov in storitev.

Promocija podjetništva, ki temelji na dediščini, povečanje možnosti za uspešno poslovanje

Koristi: Novo razviti programi, storitve in produktu pomenijo pomembno spodbudo za razvoj podjetništva na območju. Še posebej pomembno je dejstvo, da nove podjetniške priložnosti ne izhajajo iz elektro industrije, ki prevladuje na našem območju, temveč iz turističnega in izobraževalnega sektorja. S promocijo in vključevanjem dediščine v sodobnost bomo prispevali k razvoju novih delovnih mest in k vzpostavljanju pogojev za oblikovanje novih delovnih mest. Prav tako bo projekt omogočil povezovanje ponudnikov in skupno predstavitev na trgu (npr. skupna brošura, kjer bodo predstavljeni ponudniki DUO)

Dvig ozaveščenosti prebivalstva o pomenu kulturne dediščine in njenem ohranjanju ter o pomenu varovanja narave in skrbi za okolje

V projektu poudarjamo tudi trajnostni razvoj območja, kjer vidimo ohranjanje dediščine območja in grajenje nadaljnega razvoja na njenih temeljih kot eno pomembnih aktivnosti, ki pripomorejo k temu. Pri tem nas zanimajo trajnostne vsebine znotraj ekonomskega, socialnega in okoljskega vidika. Operacija vključuje tudi delo na področju starih obrti, povezanih z rudnikom v Idriji, ki je okolje degradiral še za številne prihajajoče generacije, zato bomo tudi tej vsebini (onesnaževanje okolja, ki ga človek povzroča okolju s svojimi gospodarskimi dejavnostmi, sanacija ekoloških posledic) posvetili pozornost v sklopu izobraževanj za predšolske in šolske otroke ter odrasle.

Koristi: Operacija bo pomembno prispevala, z različnimi dejavnostmi in promocijskimi aktivnostmi ter z delom z vsemi starostnimi skupinami prebivalstva, k dvigu ozaveščenosti prebivalstva o pomenu kulturne dediščine, s katero je bogato Idrijsko in Cerkljansko ter k varovanju okolja.

Vključevanje ranljivih skupin

Številne dejavnosti, izobraževanja, prikazi in dogodki, organizirani v sklopu projekta, bodo vključevala različne ranljive skupine, nekatera od njih bodo namenjena prav zanje (na primer dogodki za predšolske otroke, obogatitev izobraževalnih programov za vse triade osnovne šole, prilagoditev vsebin za ljudi z različnimi senzornimi omejitvami, gledališko igro bo izvajala pripadnica ciljne skupine oseb s posebnimi potrebami – slepa igralka, veliko bomo delali z upokojenimi rudarji in obrtniki, itd.).

Koristi: Z navedenimi projektnimi aktivnostmi bomo pomembno prispevali k izboljšanju dostopnosti do kulturne dediščine za različne, tudi ranljive, ciljne

skupine. Le-te bodo pridobile nova znanja, ki jih bodo opolnomočila tako na osebnotnem kot tudi profesionalnem področju.

Izboljšanje pogojev za zagotavljanje visoke kakovosti življenja

Koristi: Predlagani projekt bo prispeval k dvigu kvalitete življenja prebivalcev območja. Ponudil bo celo serijo javnih dogodkov, predstavitev, izobraževanj in srečanj, ki bodo obogatili družabno življenje v Idriji. Novi razviti programi, tako izobraževalni kot turistični, bodo postali pomembna atrakcija za domačine in obiskovalce. Z operacijo bomo vzpostavili pogoje za oblikovanje novih delovnih mest, razvili produkte in storitve, osnovane na dediščini. Z vsem tem se bo izboljšalo družabno življenje in spodbudilo razvoj podjetništva.

Konkretni rezultati operacije:

- skupen načrt nadaljnjega razvoja tradicionalnih obrti in na tem zasnovanega turizma, za območje vseh 4 vključenih LAS, priprava skupne metodologije,
- 4 ogledi primerov dobrih praks na območju partnerskih LAS,
- 1 implementacija dobre prakse z drugega območja LAS, ki je vključen v projekt,
- 4 partnerska srečanja med LAS in partnerji v projektu,
- izvedena raziskava o Martini Melhiorci in njeni tihotapski malhi ter o drugih tradicionalnih obrteh,
- izdelani 4 kostumi – 2 moška in 2 ženska,
- izdelava delovnega lista in interaktivne slikanice o Martini Melhiorci,
- izdelana ilustracija tipičnega lika Melhiorce in rudarja in koncepta različnega promocijskega materiala z njenim likom,
- izvedba raziskave stare rudarske obrti – izdelava svetil za potrebe rudnika, izdelava koncepta dogodka in novega turističnega programa, nadgradnja turističnega produkta za otroke in pilotna izvedba dogodka,
- priprava manjše razstave o jamskih svetilih skozi stoletja v idrijski jami,
- izdelava virtualne podobe – holograma – jamskega škrata Perkmandlca,
- izvedba raziskave stare rudarske obrti – lončarstva,
- prevod poglavja o žganju rude iz nemščine,
- izris lokacij žganja rude v idrijskih okoliških gozdovih,
- izdelava virtualnega prikaza žganja v retortah in predstavitev na panojih,
- oblikovanje in izdelava manjše razstave o žganju rude v retortah,
- oblikovanje vabil za da dogodka,
- izdelava in pilotna izvedba pedagoških in andragoških programov na temo tradicionalnih obrti, za potrebe Mestnega muzeja Idrija,
- izdelava informativne zgibanke Mestnega muzeja Idrija na temo pedagoških in andragoških programov, v nakladi 2.000 kosov,
- izdelava koncepta dogodka z demonstracijo klekljanja čipk iz 18. stoletja in pilotna izvedba,
- priprava in pilotna izvedba gledališke uprizoritve Melhiorce,
- izdelava koncepta dogodka Rudnik oživi in pilotna izvedba,
- izdelava koncepta dogodka Dnevi živega srebra in pilotna izvedba,

- izdelava koncepta dogodka v času Festivala idrijske čipke in Praznika idrijskih žlikrofov,
- izdelava koncepta za nov turistični produkt – ogled žgalnic na prostem in pilotna izvedba,
- izdelava programov vodenja za različne ciljne skupine in njihove pilotne izvedbe, za CUDHg Idrija,
- oblikovanje in izdelava tipnega zemljevida,
- oblikovanje in tisk učnih listov za programe CUDHg Idrija,
- izvedba delavnice pripovedovanja zgodb za turistične vodnike,
- izdelava informativne zgibanke s programi CUDHg Idrija, v nakladi 15.000 izvodov,
- izdaja DVD z animiranim filmom o Melhiorci,
- nakup opreme za videoprojekcije (videoprojektor in projekcijsko platno),
- izdelava dokumentarnega videofilma dolžine do 30 min, posnetje intervjujev s starimi obrtniki in rudarji, izdelava krajših segmentov iz filma za objavo na spletni strani, izdelava krajše 3-minutne verzije kot promocijskega filma za dogodke, grafično oblikovanje DVD ploščka in ovitka, izdelava 300 kosov 300 s filmom,
- 4 oglasi v lokalnem biltenu ABC Bilten,
- 6 oglasov na spletni strani www.idrija.com,
- grafična priprava in tisk plakata (100 kosov) in zgibank (400 kosov) za Dneve Hg,
- fotografiranje dogodkov,
- oblikovanje 2 jumbo plakatov, postavitve v Kalcah, najem oglasnega prostora za čas enega leta,
- oblikovanje oglasa za na avtobus, najem prostora za 3,5 mesecev,
- izdelava promocijskega materiala na temo Melhiorce (150 lončkov, 1.000 beležnic, 500 magnetkov, 150 potiskanih majic),
- 4 prispevki o projektu v medijih,
- predstavitev projekta na spletnih straneh in socialnih omrežjih vseh vključenih partnerjev,
- redne promocijske aktivnosti na FB,
- dopolnitev spletne strani Mestnega muzeja Idrija in CUDHg Idrija s turističnimi in pedagoškimi programi,
- 1 novinarska konferenca,
- Izdaja skupne brošure o projektu (1.000 izvodov, 16 strani),
- priprava in izvedba sestankov med LAS – 4,
- priprava in izvedba sestankov znotraj LAS – vsaj 5,
- uspešno vodenje in koordinacija projekta.

Priloga 8.2. Opis načina razširjanja informacij o rezultatih in dosežkih operacije in opis načina seznanjanja prebivalcev na območju LAS z njimi

Širjenje informacij o rezultatih in dosežkih operacije se bo nanašalo na celotno območje LAS, vključenih v operacijo ter širše, za boljšo razširjenost informacij bomo uporabili različne komunikacijske kanale in množične medije, informacije bomo širili preko vseh projektnih aktivnosti, ki so namenjene različnim ciljnim skupinam.

Informacije bomo širili:

- Na spletnih straneh vključenih LAS in članov LAS, ki sodelujejo pri operaciji (na vseh spletnih straneh bo objavljen opis operacije: ozadje, cilji, učinki); na družbenih omrežjih in drugih kanalih, vključenih akterjev (Facebook, Instagram, e-pošta,...).
- O operaciji bomo izdali skupno informativno brošuro, v kateri bodo predstavljene aktivnosti operacije, rezultati, ponudniki DUO z vseh območji LAS in program sofinanciranja. Brošura bo izšla v tiskani obliki v nakladi 1000 izvodov, prav tako pa bo dostopna v e-obliki na spletnih straneh partnerjev, vključenih v projekt, razposlali pa jo bomo tudi po internih seznamih naslovnikov.
- Preko promocijskih aktivnosti in promocijskih materialov.
- Organizirali bomo novinarske konference o operaciji Domače in umetnostne obrti – preteklost in sodobnost. Medije bomo o operaciji in njenih aktivnostih obveščali preko sporočil za medije. Skupaj bo objavljenih najmanj 35 prispevkov.
- Splošno javnost bomo obveščali s pripravo prispevkov o operaciji v lokalnih in regijskih medijih (radio, televizija).

Pri izvajanju informiranja javnosti glede operacije bomo upoštevali navodila za informiranje in obveščanje javnosti o aktivnostih, ki prejemajo podporo iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014 – 2020.

LAS	Razširjanje informacij o rezultatih in dosežkih operacije in opis načina seznanjanja prebivalcev
LAS med Snežnikom in Nanosom	<ul style="list-style-type: none">• Prispevki v medijih na temo projekta – najmanj 10 prispevkov v času trajanja projekta.• Predstavitev projekta na obstoječih spletnih straneh LAS med Snežnikom in Nanosom.• Tiskana brošura o brivsko-frizerskem salonu Ozbič – predstavitev razvitega podjetniškega in turističnega produkta nastalega v sklopu operacije.• Predstavitev čevljarske obrti na upravičenem območju – vsaj 3 predstavitve brivsko-frizerskega salona Ozbič ter ostalih obrti značilnih za območje LAS med Snežnikom in Nanosom, v času trajanja projekta in s tem tudi predstavitve projekta.• Izvedba novinarske konference v času trajanja projekta.

	<ul style="list-style-type: none"> • Skupna brošura o projektu - 1000 izvodov v tiskani obliki (Vsak partner 1/4 izvodov),16 strani, barvna izdaja, dodatna izvedba v e-obliki. • Označevalna tabla na kraju naložbe.
LAS Vipavska dolina	<ul style="list-style-type: none"> • Prebivalci LAS Vipavska dolina bodo o poteku in rezultatih projekta seznanjeni preko lokalnega mesečnega brezplačnega časopisa, ki je distribuiran po vseh gospodinjstvih območja LAS, informacije bodo širjene tudi na spletni strani LAS, Razvojne agencije ROD Ajdovščina (vodilni parter LAS) in Občine Ajdovščina. <p>Pripravili bomo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 prispevke v medijih o operaciji kot celoti in o aktivnostih na območju LAS Vipavska dolina. • 10 prispevkov o projektu na spletnih straneh in socialnih omrežji vseh v projekt vključenih partnerjev • 1 novinarska konferenca o projektu • Skupna brošura o projektu - 1000 izvodov v tiskani obliki (Vsak partner 1/4 izvodov),16 strani, barvna izdaja, dodatna izvedba v e-obliki.
LAS loškega pogorja	<ul style="list-style-type: none"> • Prispevki v medijih na temo projekta – najmanj 3 prispevki v času trajanja projekta. • Predstavitev projekta na obstoječih spletnih straneh LAS loškega pogorja in partnerjev. • Predstavitev razvitih turističnih produktov na spletni strani partnerja. • Tiskana promocijska gradiva o razvitih turističnih produktih. • Predstavitev čevljarske obrti skozi potujočo razstavo na upravičenem območju – vsaj 3 predstavitve čevljarske obrti v času trajanja projekta in s tem tudi predstavitve projekta. • Izvedba novinarske konference v času trajanja projekta. • Skupna brošura o projektu - 1000 izvodov v tiskani obliki (Vsak partner 1/4 izvodov),16 strani, dodatna izvedba v e-obliki. • Označevalna tabla na kraju naložbe.
LAS s CILJ-em	<ul style="list-style-type: none"> • Vabila in promocija vseh dogodkov, srečanj, izobraževanj in razstav, ki jih bomo organizirali v okviru projekta • Izdelava informativne zgibanke o pedagoških in andragoških programih (2.000 izvodov). • Izdelava informativne zgibanke o pedagoških in andragoških programih CUDHg Idrija (15.000 izvodov, v 4 jezikih). • Izdaja DVD s filmom o Melhiorci, • Izdelava videofilma o tradicionalnih obrteh, krajših segmentov filma, krajše 3-minutne verzije. • 4 oglasi v lokalnem biltenu ABC Bilten. • 6 oglasov na spletni strani www.idrija.com, • 100 plakatov in 400 zgibank za Dneve živega srebra. • 2 jumbo plakata na lokaciji Kalce v smeri proti Idriji, za čas trajanja: 1 leto. • Oglaševanje na zadnji strani avtobusa mestnega ljubljanskega prometa, za čas trajanja 3,5 mesecev. • Izdelava promocijskega gradiva na temo Melhiorce,

	<ul style="list-style-type: none">• Vsaj 4 prispevki v medijih na temo projekta.• Predstavitev projekta na spletnih straneh partnerjev, vsaj 10 prispevkov.• Redne promocijske aktivnosti na FB partnerjev.• Dopolnitev spletnih strani MMI in CUDHg Idrija s turističnimi in pedagoškimi programi,• Izvedba novinarske konference.• Priprava in izdaja skupne brošure o projektu (1.000 izvodov, 16 strani).
--	--